

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/19-09/08

URBROJ: 65-19-03

Zagreb, 4. ožujka 2019.

50 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Primljeno: 05-03-2019		
Klasifikacijska oznaka: 022-03 19-12 28		Org. jed. 50301
Urudžbeni broj: 65-19-1	Pril. 2	Vrij. 1

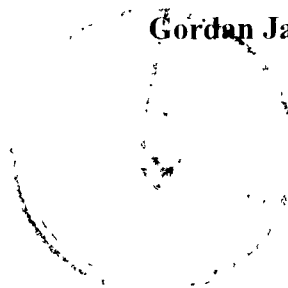
04

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 214. stavak 4. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, ***Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2018. godinu***, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 10. stavka 8. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru ("Narodne novine", broj 22/13, 41/16 i 64/18), dostavilo Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, aktom od 18. veljače 2019. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00017-19-0002

Zagreb, 18. veljače 2019.

Hs**NP*021 12/19-09/08*363-19-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 01-03-2019	
Klasifikacijska oznaka 021-12/19-09/08	Org. jed. 65
Uredbeni broj 363-19-01	Pril. Vrij. 1 29

HRVATSKI SABOR
g. Gordan Jandroković, predsjednik

Trg sv. Marka 6
10 000 Zagreb

Predmet: Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2018. godinu
- *dostavlja se*

Poštovani gospodine Jandrokoviću,

temeljem članka 10., stavka 8. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/13, Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske 41/16, 64/18), podnosim Vam Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2018. godinu koje je usvojeno na 30. sjednici Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, održanoj dana 31. siječnja 2019. godine.

S poštovanjem,

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA
RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo

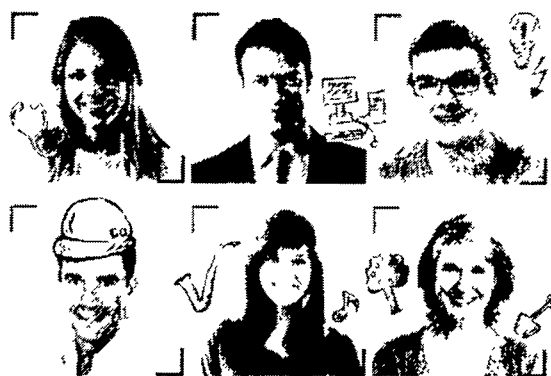
Privitak:

- Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2018. godinu.

www.kvalifikacije.hr

Na temelju članka 10., stavka 8. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/13, Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske 41/16 i 64/18) i članka 16. Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala,

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala usvojilo je na svojoj 30. sjednici održanoj 31. siječnja. 2019. godine

Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2018. godinu

Podnositeljica izvješća: prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

Stručna i administrativna potpora: Petra Kremenjaš, Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Zagreb, siječanj 2019.

OZNAKA: NVRLJP-00017-19-0001

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala
Donje Svetice 38, 10 000 Zagreb, Hrvatska
e-pošta: nvrljp@mzo.hr, hko@mzo.hr

SADRŽAJ

I.	NADLEŽNOST I ZADAĆE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA.....	4
II.	SASTAV, IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA ČLANOVA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA	4
III.	SJEDNICE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA	5
IV.	AKTIVNOSTI NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA.....	6
V.	PRAĆENJE RAZVOJA I PRIMJENE HRVATSKOGA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA	12
VI.	SURADNJA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA S DRUGIM TIJELIMA I PREDSTAVNICI NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA U DRUGIM TIJELIMA, POVJERENSTVIMA I RADNIM SKUPINAMA	26
VII.	VIDLJIVOST NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA	27
VIII.	FINANCIJSKO IZVJEŠĆE	28
IX.	POPIS KRATICA.....	30
X.	PRILOZI	31

I. NADLEŽNOSTI I ZADACI NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Sukladno odredbi članka 10. stavka 1. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, br. 22/2013., OUSRH 41/16, 64/18), Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala (NVRJLP) središnje je strateško tijelo Republike Hrvatske za razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO-a).

Poslovi i zadaće Nacionalnog vijeća su procjena, vrednovanje i usklađivanje javnih politika i to ponajprije politike obrazovanja, zapošljavanja, cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja i regionalnoga razvoja sa stajališta utjecaja na razvoj ljudskih potencijala i njihov doprinos postizanju strateških ciljeva i konkurentnosti Republike Hrvatske te razvoju društva; davanje preporuka o procesu planiranja i razvoja ljudskih potencijala u skladu s razvojnom strategijom Republike Hrvatske; predlaganje mjera integriranih i međusobno usklađenih politika zapošljavanja, obrazovanja i regionalnog razvoja; praćenje i vrednovanje učinaka HKO-a i pojedinih kvalifikacija te davanje preporuka o poboljšanjima u povezivanju obrazovanja i potreba tržišta rada; davanje mišljenja ministru nadležnom za obrazovanje i znanost o preporukama sektorskih vijeća oko upisne politike, upisnih kvota i financiranja kvalifikacija iz javnih izvora, prema kvalifikacijama i prema županijama; praćenje i vrednovanje rada sektorskih vijeća i davanje preporuka za poboljšanja na temelju redovitih izvješća o radu sektorskih vijeća.

Nacionalno vijeće jednom godišnje podnosi izvješće o svome radu Hrvatskome saboru.

II. SASTAV, IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA ČLANOVA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

II.1. Sastav Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

Sastav Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala propisan je člankom 10., stavkom 3. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru.

Nacionalno vijeće ima predsjednika i 24 člana koje su predložile institucije: pet predstavnika tijela državne uprave, i to po jedan predstavnik na prijedlog ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje, ministarstva nadležnog za rad, ministarstva nadležnog za poduzetništvo i obrt, ministarstva nadležnog za gospodarstvo i ministarstva nadležnog za regionalni razvoj; dva predstavnika područne (regionalne) samouprave vodeći računa o uravnoteženoj regionalnoj zastupljenosti na prijedlog ministarstva nadležnog za regionalni razvoj; tri predstavnika reprezentativnih udruga sindikata više razine; tri predstavnika reprezentativnih udruga poslodavaca više razine; jedan predstavnik organizacija civilnog društva na prijedlog tijela nadležnog za koordinaciju suradnje s organizacijama civilnog društva; jedan predstavnik Hrvatske gospodarske komore; jedan predstavnik Hrvatske obrtničke komore; jedan nacionalni koordinator sektorskih vijeća; tri predstavnika visokih učilišta, i to dva na prijedlog Rektorskog zbora i jedan na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola; jedan predstavnik ustanove ili zajednice ustanova koje se bave obrazovanjem odraslih na prijedlog agencije nadležne za obrazovanje odraslih; jedan predstavnik agencije nadležne za odgoj i obrazovanje; jedan predstavnik agencije nadležne za strukovno obrazovanje; jedan predstavnik agencije nadležne za znanost i visoko obrazovanje; jedan predstavnik Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.

II. 2. Imenovanja i razrješenja članova Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

Odredbom članka 10. stavaka 4. i 5. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru utvrđeno je da predsjednika i članove Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, na mandat od pet godina.

Sukladno navedenome, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 30. travnja 2014. godine utvrdila Prijedlog odluke o imenovanju predsjednice i članova Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, a Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 6. lipnja 2014. donio Odluku o imenovanju predsjednice i članova Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala. Sukladno članku 10. stavku 6. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, predsjednika ili člana Nacionalnog vijeća Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti na na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i Nacionalnog vijeća i prije isteka vremena na koje je imenovan, na njegov osobni zahtjev ili na prijedlog institucije koja ga je predložila ili ako svojim nesavjesnim radom prouzroči veću štetu ili ako zanemaruje ili nesavjesno obavlja dužnost tako da su nastale ili mogu nastati veće smetnje u radu Nacionalnog vijeća. U 2018. godini novoimenovani članovi Nacionalnog vijeća su: Željko Kraljić (predstavnik područne/ regionalne/ samouprave), Irena Bačelić (predstavnica ministarstva nadležnog za rad), Ivana Čuković-Bagić (predstavnica visokih učilišta na prijedlog Rektorskog zbora), Mira Lenardić (predstavnica visokih učilišta na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola), Jasminka Martinović (predstavnica reprezentativnih udruga poslodavaca), Mato Pešut (predstavnik ministarstva nadležnog za regionalni razvoj) i Božo Pavićin (predstavnik Hrvatske gospodarske komore). Popis svih članova Nacionalnog vijeća naveden je u Prilogu 1. Sastav Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.

III. SJEDNICE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Tijekom 2018. godine održano je 6 sjednica, 2 sastanka i 1 radionica Nacionalnog vijeća, prema podacima u Tablici 1. Na sjednicama je raspravljano o 59 točaka prema dnevnom redu sjednica. Svi usvojeni zapisnici sa sjednica Nacionalnog vijeća dostupni su na mrežnoj stranici www.kvalifikacije.hr, rubrici NVRLJP, podrubrici ZAPISNICI.

Redni broj sjednice	Datum održavanja	Broj nazočnih članova
24	30. siječnja 2018.	14
25	1. ožujka 2018.	13
26	17. svibnja 2018.	15
27	5. srpnja 2018.	17
28	20. rujna 2018.	14
29	19. studenog 2018.	16
Redni broj sastanka / radionica	Datum održavanja	Broj nazočnih članova
1	2. siječnja 2018.	3
2	10. svibnja 2018.	5
3	25. listopada 2018.	11

Tablica 1. Sjednice, sastanci i radionice NVRLJP-a i nazočnost članova

IZVJEŠĆE O RADU NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

IV.1. Akti i dokumenti Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala usvojilo je 2018. godine sljedeće dokumente:

Naziv dokumenta i sažetak	Datum donošenja	Redni broj priloga
Mišljenje o opravdanosti uvođenja strukovnih gimnazija u redoviti sustav obrazovanja	12. veljače	2
Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala očitovalo se o pitanju opravdanosti uvođenja strukovnih gimnazija u redoviti sustav srednjoškolskog obrazovanja. Formirano je stručno mišljenje prema kojem programi strukovnih gimnazija nemaju opravdanost za uvođenje u redoviti sustav srednjoškolskog obrazovanja jer im svrha i koncept nisu jasno definirani te nije prepoznatljiv njihov doprinos hrvatskom obrazovnom sustavu, posebice u kontekstu strukovnog obrazovanja.		
Preporuke za strateški razvoj priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja	8. ožujka	3
Polazeći od europskog i hrvatskog strateškog konteksta dokument sadrži preporuke za razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja podrazumijevajući pod time s jedne strane priznavanje prethodno stečenih skupa ishoda učenja, a s druge strane vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim putem. Prepoznajući Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru i Pravilnik o Registru HKO-a kao temelj za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja, ovim Preporukama identificiraju se daljnji koraci potrebni za institucionalizaciju sustava, donošenje novih te prilagođavanje postojećih propisa od nacionalne do institucionalne razine, preporuke za osiguravanje potrebnih financijskih sredstava za operacionalizaciju razvoja sustava, prijedlog temeljnih načela za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u obrazovanju odraslih i u sustavu visokog obrazovanja, zbog čega Preporuke predstavljaju strateški dokument za razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja.		
http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece		
Nacrt Pravilnika o priznavanju i vrednovanju prethodnog učenja	19. ožujka	4

U svrhu efikasnije operacionalizacije izgradnje sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala predložilo je Ministarstvu znanosti i obrazovanja Nacrt Pravilnika o priznavanju i vrednovanju prethodnog učenja kojim se propisuje postupak prijave i vrednovanja prethodnog učenja koji se provodi u skladu s odgovarajućim programima vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

Mišljenje Nacionalnog vijeća o Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru 15. svibnja 5

Nacionalno vijeće redovito je pratilo aktivnosti vezane uz donošenje novih zakonskih i podzakonskih akata i ostalih propisa iz područja obrazovanja te je na zahtjev Ministarstva znanosti i obrazovanja dalo mišljenje o Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru. Mišljenje Nacionalnog vijeća je uvaženo.

Mišljenje Nacionalnog vijeća o Izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa 23. svibnja 6

Nacionalno vijeće izrazilo je pozitivno mišljenje o prijedlozima osnivača osnovnoškolskih ustanova kao sastavnom dijelu Izmjene i dopune Odluke o donošenju Mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa.

Preporuke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala o primjeni HKO-a u kurikularnoj reformi i razvoju strukovnog obrazovanja 19. listopada 7

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala donijelo je Preporuke o primjeni HKO-a u kurikularnoj reformi i razvoju strukovnog obrazovanja, vodeći računa o povezivanju kurikularne reforme s cjelovitom reformom koja se provodi prema načelima Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira te imajući u vidu da reforma strukovnog obrazovanja u Hrvatskoj mora odgovoriti na izazove današnjice. Preporuke su kvalitativne naravi te upućuju na mogućnosti poboljšanja sustava strukovnog obrazovanja, ali i postizanja povećane zapošljivosti pojedinca po završetku strukovnog obrazovanja kroz uvažavanje trendova lokalnog i regionalnog tržišta rada, standardizaciju strukovnih kvalifikacija, racionalizaciju strukovnih programa čiji je nedjeljiv dio i učenje temeljeno na radu, osiguravanje jedinstvenog sustava kvalitete na svim razinama te približavanje strukovnog obrazovanja svim učenicima.

<http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece>

IV.2. Praćenje i vrednovanje trendova u razvoju integriranih politika razvoja, obrazovanja i zapošljavanja kroz gostujuća izlaganja

U sklopu redovitih sjednica te ad hoc sastanaka i radionica Nacionalno vijeće je pratilo i vrednovalo aktualne trendove u politikama iz područja obrazovanja, zapošljavanja, cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i regionalnog razvoja sa stajališta utjecaja na razvoj ljudskih potencijala. U tu su svrhu u sklopu sjednica i radionica organizirana predavanja i edukacije za članove Nacionalnog vijeća od strane gostujućih predavača - relevantnih dionika uključenih u razvoj obrazovnog sustava.

- Na radionici održanoj 2. siječnja na temu priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja članovima Nacionalnog vijeća pridružili su se i stručnjaci prof. dr. sc. Mile Dželalija i doc. dr. sc. Mislava Balković kako bi se razmotrili različiti modeli, odnosno koncepti u razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja koji su se predlagali u sklopu ciklusa radionica organiziranih na istu temu u 2017. godini.
- Na primjeru Strukovne škole Vice Vlatkovića iz Zadra Nacionalno vijeće upoznato je s prijedlogom Nacionalnog kurikuluma za strukovno obrazovanje kao i iskustvima Zadarske županije u prilagođavanju upisne politike u strukovnom obrazovanju tijekom 25. sjednice Nacionalnog vijeća 1. ožujka.
- Članovima su predstavljene spoznaje o cjeloživotnom učenju utemeljene na recentnim europskim istraživanjima kroz izlaganje mr. sc. Tea Matkovića na 26. sjednici NVRLJP-a 17. svibnja 2018.
- Dr. sc. Marko Košiček je na 28. sjednici održanoj 20. rujna prezentirao provedene aktivnosti vezane uz Nacionalnu razvojnu strategiju RH 2020.-2030 te su tom prilikom članice Nacionalnog vijeća, Ružica Beljo Lučić i Mira Lenardić predložene da kao predstavnice budu uključene u Radnu skupinu za horizontalnu politiku, obrazovanje, znanost i razvoj ljudskih potencijala.
- Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje (NCVVO) kontinuirano je surađivao s Nacionalnim vijećem tijekom godina. U 2018. godini, na sastanku održanom 25. listopada predstavnici NCVVO-a Matija Batur i Natalija Gjeri Robić prezentirali su članovima NVRLJP-a *Prijedlog općeg modela certificiranja strukovnih kvalifikacija*.
- Nacionalno vijeće redovito je pratilo status procesa podnošenja zahtjeva za upis standarda u Registar HKO-a kroz 2018. godinu. Krajem godine, u okviru 29. sjednice 19. studenog sudionici su kroz izlaganje Ante Škembara, predstavnika Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, detaljnije upoznati sa godišnjim statusom podnesenih zahtjeva za upis standarda zanimanja.
- Istom prilikom, 19. studenog, Vlado Prskalo i Elisabetta Fortunato, predstavnici Uprave za odgoj i obrazovanje Ministarstva znanosti i obrazovanja održali su izlaganje o provedenim mjerama *Programa razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (učenje temeljeno na radu)*.

IV.3. Događanja

Okrugli stol NVRLJP-a Poduzetnik – jedan od ključnih čimbenika razvoja strukovnog obrazovanja

U Zagrebu je 21. studenog 2018. održan okrugli stol *Poduzetnik – jedan od ključnih čimbenika razvoja strukovnog obrazovanja* u organizaciji Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (NVRLJP), Hrvatske udruge poslodavaca (HUP) i Hrvatske obrtničke komore (HOK). Okrugli stol otvorila je predsjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, koja je istaknula važnost usklađivanja strukovnog obrazovanja sa zahtjevima tržišta rada te postizanja suglasja između svih dionika uključenih u ovaj proces.

Kao uvod u raspravu, sudionicima su prezentirani rezultati istraživanja o učenju temeljenom na radu/učeničkoj praksi koje je provedeno putem ankete na uzorku poslodavaca u Republici Hrvatskoj.

Panelisti, stručnjaci iz područja obrazovanja te predstavnici poslodavaca i poduzetnika, osvrnuli su se tijekom diskusije na aktualne reforme u strukovnom obrazovanju, ključnu ulogu kvalitetnog praktičnog rada u pripremi učenika za tržište rada te raspravili mogućnosti poboljšanja sustava cjeloživotnog obrazovanja kroz partnerski odnos obrazovnih institucija i poslodavaca s naglaskom na očekivanja gospodarstva od obrazovnog sustava, izradu kvalitetnih standarda zanimanja kroz suradnju svih dionika, ali i utjecajem poduzetnika na kvalitetu obrazovanja odraslih.

prof. dr. sc. Beljo Lučić, predsjednica Nacionalnog vijeća i Jasminka Martinović, direktorica granskih udruga HUP-a

Panelisti Okruglog stola *Poduzetnik – jedan od ključnih čimbenika razvoja strukovnog obrazovanja*

Godišnja konferencija NVRLJP-a Hrvatski kvalifikacijski okvir – mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja

U Rijeci je 7. prosinca 2018. održana konferencija pod nazivom *Hrvatski kvalifikacijski okvir - mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja*. Konferenciju već četvrtu godinu u nizu organizira Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, a ove godine uključilo se i Sveučilište u Rijeci u povodu obilježavanja 45 godina rada Sveučilišta. Predstavnici domaćina, Sveučilišta u Rijeci, uključeni u rad Organizacijskog odbora konferencije bili su predsjednik odbora prof. dr. sc. Duško Pavletić, prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija, prof. dr. sc. Aleksandra Deluka-Tibljaš i prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić. (U prilogu 8 naveden je popis članova Organizacijskog odbora konferencije, a u prilogu 9 program konferencije.)

Približno 300 posjetitelja sudjelovalo je na konferenciji.

Konferenciju je otvorila predsjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, koja je istaknula ključne rezultate ovog vijeća u 2018. godini. Zatim se sudionicima obratila rektorica Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Snježana Prijić Samaržija istaknuvši potrebu relevantnosti obrazovanja za tržište rada, za društvo i za pojedinca. Naposljetku je sudionike uvodno pozdravila ministrica

znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Blaženka Divjak osvrnuvši se na reforme u obrazovanju na svim razinama.

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica
Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

prof. dr. sc. Snježana Prijić Samaržija, rektorica
Sveučilišta u Rijeci

prof. dr. sc. Blaženka Divjak, ministrica
znanosti i obrazovanja

Posjetitelji konferencije *Hrvatski kvalifikacijski okvir -
mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja*

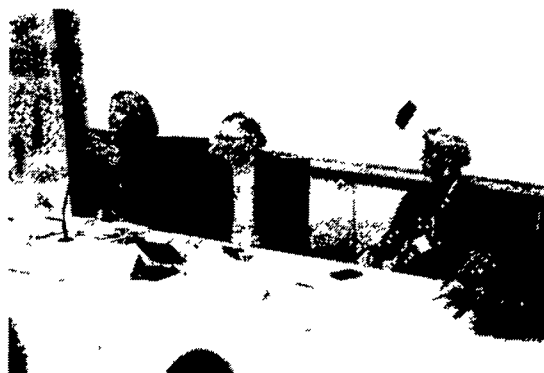
Daria Arlavi, savjetnica za obrazovanje pri Stalnom predstavništvu RH pri Europskoj uniji, prikazala je EU trendove i politike obrazovanja te hrvatsko obrazovanje u EU kontekstu, a Mladen Pejković i Siniša Reljić osvrnuli su se na relevantnost obrazovanja iz vizure poslodavaca.

U paralelnim cjelinama predstavile su se i raspravile novosti sa svih razina obrazovanja u Hrvatskoj. Posjetiteljima je predstavljen eksperimentalni program provedbe cjelovite kurikularne reforme, a škole koje sudjeluju u Školi za život podijelile su sa sudionicima konferencije svoja iskustva o promjenama koje uvodi ovaj program. Prikazani su i rezultati projekta e-Škole kojim je osnažena digitalna spremnost škola u Hrvatskoj. U cjelini o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju raspravljalo se o dualnom obrazovanju kao modelu u kojem je naglašena partnerska suradnja obrazovnih institucija i poslodavaca, s ciljem kvalitetne i adekvatne pripreme učenika za tržište rada i cjeloživotno obrazovanje. Svoja iskustva su predstavile strukovne škole iz različitih regija Republike Hrvatske koje su postale regionalni centri kompetentnosti.

U paralelnoj cjelini o unapređenju i verifikaciji ishoda učenja u visokom obrazovanju sudionicima je predstavljen zakonodavni okvir, kao i prilike za razvojne projekte kojima se osigurava kvaliteta stjecanja ishoda učenja kroz rad, a prezentirana su i iskustva riječkog sveučilišta s nastavnim/stručnim bazama i mogućnostima unapređenja razine kvalitete učenja kroz rad.

Paralelna cjelina: Kurikularna reforma – alat za unapređenje relevantnosti i kvalitete

Paralelna cjelina: Unapređenje i verifikacija ishoda učenja u visokom obrazovanju

Paralelna cjelina: Kurikularna reforma u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju

Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine potaknula je raspravu o učinkovitosti formiranja i promišljanja dugoročnih strateških ciljeva Hrvatske te o dosadašnjem napretku u izradi ovog dokumenta iz perspektive članova tematskih radnih skupina. Promišljanje sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja vodilo se iz perspektive potreba razvoja takvog sustava u obrazovanju odraslih, na nacionalnoj razini, te u visokom obrazovanju, iz perspektive zadaća, mogućnosti spremnosti visokih učilišta.

Panel rasprava: Priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja

Panel rasprava: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

U okviru knowledge caféa posjetitelji su imali priliku u razgovoru s moderatorima doznati više o temama povezanim s temama konferencije.

Događaj je organiziran uz potporu darovnice Europske komisije za podršku nacionalnim koordinacijskim točkama za Europski kvalifikacijski okvir i projekta Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a, koji je sufinancirala Europska unija iz Europskoga socijalnog fonda (u sklopu Operativnoga programa „Učinkoviti ljudski potencijali“) uz podršku Sveučilišta u Rijeci.

V. PRAĆENJE RAZVOJA I PRIMJENE HRVATSKOGA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA

V.1. Osnivanje sektorskih vijeća

Za kvalitetan razvoj HKO-a iznimno je važan rad sektorskih vijeća koji je propisan čl. 12. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru. Sektorska vijeća su savjetodavna i stručna tijela koja skrbe o razvoju ljudskih potencijala u skladu s potrebama tržišta rada unutar pojedinih sektora, odnosno provode vrednovanje prijedloga skupova ishoda učenja, standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, analiziraju postojeće i potrebne kompetencije unutar sektora, ministarstvu nadležnom za obrazovanje i znanost daju preporuke za promjene u standardima kvalifikacija koje se temelje na uočenim promjenama u standardu zanimanja, a ministarstvu nadležnom za rad daju preporuke za promjene u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja.

Sektorska vijeća daju Nacionalnom vijeću preporuke o upisnoj politici, upisnim kvotama i financiranju kvalifikacija iz javnih izvora, prema kvalifikacijama i prema županijama i preporuke za razvoj sektora te prate provedbu tih preporuka. Obveza je sektorskih vijeća da Nacionalnom vijeću predlože godišnji plan rada i podnesu izvješća o izvršenju plana.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala prati i vrednuje rad sektorskih vijeća te daje preporuke za poboljšanja na temelju njihovih izvješća o radu.

Nakon što su u razdoblju od 2014. do 2017. godine osnovana 24 sektorska vijeća, u 2018. godini osnovano je i posljednje, Sektorsko vijeće XXV. Filologija, čime je **osnovano svih 25 sektorskih vijeća** propisanih Pravilnikom o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO-a) (Narodne novine, broj: 62/14).

U tablici 2. u nastavku nalazi se popis svih sektorskih vijeća, uz datum njihova osnivanja odlukom ministra/ice nadležnog/e za obrazovanje i znanost¹, a odluke o imenovanju predsjednika i članova sektorskih vijeća dostupne su na portalu www.kvalifikacije.hr²

¹ U pregled nisu uključeni datumi donošenja odluka o izmjeni pojedinačnih članova sektorskih vijeća, budući da isti ne utječu na trajanje mandata cjelovitih sektorskih vijeća.

² Na portalu su dostupne i odluke o naknadnim izmjenama pojedinačnih članova sektorskih vijeća.

Sektorsko vijeće	Datum osnivanja
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	3.2.2015.
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	22.12.2014.
III. Rudarstvo, geologija i kemijska tehnologija	28.6.2017.
IV. Tekstil i koža	28.6.2017.
V. Grafička tehnologija	28.6.2017.
VI. Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija	22.12.2014.
VII. Elektrotehnika i računarstvo	17.2.2015.
VIII. Graditeljstvo i geodezija	28.6.2017.
IX. Ekonomija i trgovina	14.10.2015.
X. Turizam i ugostiteljstvo	7.5.2015.
XI. Promet i logistika	17.9.2015.
XII. Zdravstvo	28.6.2017.
XIII. Osobne i druge usluge	2.6.2017.
XIV. Umjetnost	28.6.2017.
XV. Matematika, fizika, geografija, geofizika, kemija i biologija	2.6.2017.
XVI. Temeljne tehničke znanosti	1.6.2017.
XVII. Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika	1.6.2017.
XVIII. Informacije i komunikacije	1.6.2017.
XIX. Pravo, politologija, sociologija, državna uprava i javni poslovi	31.10.2017.
XX. Psihologija, edukacijska rehabilitacija, logopedija i socijalne djelatnosti	2.6.2017.
XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	13.4.2015.
XXII. Filozofija, teologija i religijske znanosti	28.6.2017.
XXIII. Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija i antropologija	6.10.2017.
XXIV. Sigurnost i obrana	28.6.2017.
XXV. Filologija	8.2.2018.

Tablica 2. Osnivanje 25 sektorskih vijeća

V.2. Izmjene i dopune u sastavu sektorskih vijeća

Što se tiče sektorskih vijeća osnovanih prethodnih godina, slijedom izmjene predstavnika nadležnih ministarstava, u 2018. godini izmijenjene su odluke o imenovanju sektorskih vijeća VIII. Graditeljstvo i geodezija te XIX. Pravo, politologija, sociologija, državna uprava i javni poslovi. Dodatno, u tijeku je i imenovanje novih predstavnika nadležnih ministarstava, odnosno Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ-a) u sektorskim vijećima V. Grafička tehnologija, X. Turizam i ugostiteljstvo, XIV. Umjetnost i XX. Psihologija, edukacijska rehabilitacija, logopedija i socijalne djelatnosti.

Uz navedeno, u ožujku, svibnju, srpnju, rujnu i listopadu 2018. godine objavljeni su **javni pozivi** za ponovni odabir **pojedinačnih članova** ukupno 10 sektorskih vijeća, kao zamjene za članove koji su prestali sudjelovati u radu pojedinih sektorskih vijeća. Slijedom navedenih javnih poziva, odabrani su novi članovi i izmijenjene odluke o imenovanju triju sektorskih vijeća, dok za članove preostalih sedam sektorskih vijeća nisu zaprimljene prijave koje odgovaraju formalnim uvjetima ili je u tijeku postupak selekcije kandidata, a javni pozivi prema potrebi će biti ponovljeni i u 2019. godini. Detalji o provedenim javnim pozivima prikazani su u tablici 3. u nastavku, a objavljeni javni pozivi dostupni su na portalu www.kvalifikacije.hr.

Sektorsko vijeće	Traženi član	Trajanje javnog poziva	Zaprimljene prijave koje udovoljavaju formalnim uvjetima	Izmjena Odluke
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	• predstavnik reprezentativnih sindikata gospodarskoga sektora	30.3. - 30.4.2018. 30.5. - 29.6.2018. 7.9. - 6.10.2018.	NE	
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	• predstavnik poslodavaca	30.3. - 30.4.2018.	DA	23.5.2018.
X. Turizam i ugostiteljstvo	• predstavnik reprezentativnih sindikata gospodarskoga sektora	30.3. - 30.4.2018. 30.5. - 29.6.2018. 7.9. - 6.10.2018.	NE	
XII. Zdravstvo	• predstavnik obrazovne ustanove	7.9. - 6.10.2018.	DA	
XIV. Umjetnost	• predstavnik obrazovne ustanove	30.3. - 30.4.2018.	DA	
XV. Matematika, fizika, geografija, geofizika, kemija i biologija	• predstavnik obrazovne ustanove	30.3. - 30.4.2018.	DA	23.5.2018.
XVI. Temeljne tehničke znanosti	• predstavnik obrazovne ustanove • predstavnik sindikata obrazovnog sektora	30.3. - 30.4.2018.	DA	23.5.2018.
XVIII. Informacije i komunikacije	• predstavnik obrazovne ustanove	7.9. - 6.10.2018.	DA	
XXIII. Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija i antropologija	• predstavnik poslodavaca	30.5. - 29.6.2018. 15.10. - 14.11.2018.	NE	
XXIV. Sigurnost i obrana	• predstavnik poslodavaca	30.3. - 30.4.2018. 30.5. - 29.6.2018. 13.7. - 28.7.2018. 7.9. - 6.10.2018.	DA	
	• predstavnik reprezentativnih sindikata gospodarskog sektora	30.3. - 30.4.2018.	DA	

Tablica 3. Javni pozivi za odabir pojedinačnih članova sektorskih vijeća.

Nadalje, s obzirom na to da se sukladno članku 12. Zakona o HKO-u (Narodne novine, broj: 22/13, 41/16 – Odluka USRH, 64/18) predsjednici i članovi sektorskih vijeća imenuju na rok od četiri godine, a prva su četiri sektorska vijeća imenovana u prosincu 2014. i veljači 2015. godine, 28. prosinca 2018. godine (u trajanju do 18. siječnja 2019. godine) objavljeni su i **javni pozivi** za prijavu kandidata za članove sektorskih vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina, II. Šumarstvo i drvna tehnologija, VI. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija i VII. Elektrotehnika i računarstvo u **novom mandatu**.

Osim toga, da bi se omogućilo da u vrednovanju prijedloga standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja sudjeluju stručnjaci koji posjeduju odgovarajuće kvalifikacije s obzirom na prijedloge standarda koje vrednuju, što s obzirom na širinu pojedinih sektora nije uvijek izravno osigurano unutar sektorskih vijeća, u 2018. godini MZO je objavio i redoviti godišnji **javni poziv za vanjske sektorske stručnjake** zainteresirane za sudjelovanje u radu sektorskih vijeća. Javni poziv bio je otvoren do 31. prosinca 2018., a bit će ponovno objavljen i u 2019. godini.

Također, u 2018. godini provedena je selekcija kandidata prijavljenih na javne pozive za vanjske sektorske stručnjake objavljene prethodnih godina, iz perspektive zadovoljavanja formalnih uvjeta iz javnog poziva, nakon čega su kandidati koji zadovoljavaju formalne uvjete pozvani da se prijave u **bazu potencijalnih vanjskih sektorskih stručnjaka** u okviru Registra HKO-a, slijedom čega se prijavilo ukupno 47 stručnjaka. Stručnjaci iz baze potencijalnih vanjskih sektorskih stručnjaka prema potrebi će sudjelovati u vrednovanju prijedloga standarda za koje članovi sektorskih vijeća nemaju odgovarajući profil ili razinu kvalifikacije.

V.3. Rad sektorskih vijeća

U 2018. godini s radom su, održavši svoje konstituirajuće sjednice, započela i posljednja tri osnovana sektorska vijeća: XIX. Pravo, politologija, sociologija, državna uprava i javni poslovi, XXIII. Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija i antropologija te XXV. Filologija. Uz tri novoosnovana, s radom su nastavila i ranije osnovana sektorska vijeća.

Aktivnosti sektorskih vijeća provodile su se u skladu s **Okvirnim planom rada sektorskih vijeća za 2018. godinu** koji je pripremio MZO, prikazanim u tablici 4.

Aktivnost: opis aktivnosti, predviđeni resursi i hodoigram		Rezultati	Rok
1.	Stručno usavršavanje članova sektorskih vijeća		
1.1.	Utvrdit će se potrebe za stručnim usavršavanjem članova sektorskih vijeća na temelju plana stručnog usavršavanja za 2018. godinu koji će predložiti MZO	Provedeno stručno usavršavanje članova u skladu s iskazanim potrebama	kontinuirano
1.2.	Članovi sektorskih vijeća sudjelovat će na stručnim usavršavanjima koja će organizirati i ponuditi svim sektorskim vijećima MZO i MRMS.		
2.	Preporuke za unaprjeđenje klasifikacija u sektoru		
2.1.	Sektorska vijeća dat će preporuke za unaprjeđenje Nacionalne klasifikacije zanimanja unutar sektora, predložiti klasifikaciju zanimanja po HKO (pod)sektorima, a zanimanja unutar sektora odredit će kao primarna ili sekundarna.	Preporuke za unaprjeđenje NKZ-a, klasifikacija zanimanja po HKO (pod)sektorima.	listopad
2.3.	Sektorska vijeća preporučit će prioriteta zanimanja iz sektora za izradu standarda zanimanja	Predložena prioriteta zanimanja iz sektora	listopad
3.	Konzultacije o prijedlozima standarda izrađenih kroz projekte		
3.1.	Sektorska vijeća provest će s predstavnicima projektnih konzorcija konzultativne rasprave o prijedlozima standarda zanimanja i standarda kvalifikacija izrađenih u okviru provedenih IPA i ESF projekata na razini srednjoškolskog, visokog obrazovanja i obrazovanja odraslih	Provedene konzultacije o prijedlozima standarda izrađenih kroz projekte	kontinuirano
4.	Vrednovanje prijedloga standarda zanimanja i standarda kvalifikacija		
4.1.	Sektorska vijeća vrednovat će prijedloge standarda zanimanja i standarda kvalifikacija izrađene u okviru provedenih IPA i ESF projekata na razini srednjoškolskog, visokog obrazovanja i obrazovanja odraslih	Vrednovani prijedlozi standarda zanimanja i standarda kvalifikacija	kontinuirano
5.	Izvešća o izvršenju plana rada za 2018. godinu		
5.1.	Sektorska vijeća podnijet će izvešća o izvršenju plana rada za 2018. godinu Nacionalnom vijeću za razvoj ljudskih potencijala	Izvešća o izvršenju plana rada za 2018. godinu	prosinac

Tablica 4. Okvirni plan rada sektorskih vijeća za 2018. godinu

Sektorska vijeća u 2018. godini održala su ukupno 42 sjednice, kako je prikazano u tablici 5.

Sektorsko vijeće	Konstituirajuća sjednica	Druga sjednica	Treća sjednica	Četvrta sjednica	Peta sjednica	Šesta sjednica
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	28.7.2015.	1.9.2015.	4.2.2016.	20.12.2018.		
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	21.5.2015.	30.6.2015.	16.9.2015.	9.3.2016.	24.9.2018.	
III. Rudarstvo, geologija i kemijska tehnologija	19.9.2017.	9.2.2018.	19.6.2018.			
IV. Tekstil i koža	7.9.2017.	19.2.2018.	20.6.2018.	15.11.2018.		
V. Grafička tehnologija	20.9.2017.	9.2.2018.	18.6.2018.			
VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	31.7.2015.	25.2.2016.	1.9.2016.	3.10.2017.		
VII. Elektrotehnika i računarstvo	22.5.2015.	15.2.2016.	13.4.2016.	12.3.2018. (zajednička sa SV XVIII.)		
VIII. Graditeljstvo i geodezija	21.9.2017.	7.6.2018.	10.7.2018.			
IX. Ekonomija i trgovina	8.12.2015.	8.9.2016.	15.12.2016.	14.7.2017.	19.10.2018.	13.12.2018. – el. sjednica započeta u 2018. g.
X. Turizam i ugostiteljstvo	20.5.2015.	12.6.2015.	25.3.2016.			
XI. Promet i logistika	10.12.2015.	17.2.2016.	30.3.2016.			
XII. Zdravstvo	7.9.2017.	5.6.2018.	3.7.2018.	19.7.2018.		
XIII. Osobne i druge usluge	21.9.2017.	7.6.2018.				
XIV. Umjetnost	21.9.2017.	26.6.2018.				
XV. Matematika, fizika, geografija, geofizika, kemija i biologija	19.9.2017.	1.2.2018.	2.7.2018.			
XVI. Temeljne tehničke znanosti	19.9.2017.	19.2.2018.	3.7.2018.			

XVII. Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika	26.9.2017.	16.2.2018.	21.6.2018.			
XVIII. Informacije i komunikacije	26.9.2017.	12.3.2018. (zajednička sa SV VII.)	11.6.2018.	9.7.2018.		
XIX. Pravo, politologija, sociologija, državna uprava i javni poslovi	14.5.2018.	15.6.2018.	11.7.2018.	21.9.2018.		
XX. Psihologija, edukacijska rehabilitacija, logopedija i socijalne djelatnosti	20.9.2017.	11.6.2018.				
XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	8.6.2015.	8.7.2015.	14.9.2015.	3.12.2015.	18.12.2015.	14.4.2016.
XXII. Filozofija, teologija i religijske znanosti	26.9.2017.	12.6.2018.				
XXIII. Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija i antropologija	11.5.2018.	15.6.2018.	9.7.2018.			
XXIV. Sigurnost i obrana	20.9.2017.	14.2.2018.	1.6.2018.	6.7.2018.		
XXV. Filologija	14.5.2018.	19.6.2018.	20.7.2018.			

Tablica 5. Pregled održanih sjednica sektorskih vijeća.

U skladu s Okvirnim planom rada sektorskih vijeća za 2018. godinu, rad sektorskih vijeća u 2018. godini bio je usmjeren na sljedeće aktivnosti:

V.3.1. Izrada preporuka za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja (NKZ-u)

U skladu s jednom od zadaća sektorskih vijeća propisanih člankom 12. Zakona u HKO-u, u sklopu zadatka koji je svim sektorskim vijećima na njihovim konstituirajućim sjednicama dodijelilo Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava (MRMS) i u skladu s *Uputom sektorskim vijećima za izradu preporuke za promjene i unapređenja u NKZ-u* MRMS-a i MZO-a, sektorska vijeća u 2018. godini nastavila su radom na prijedlozima za unapređenje NKZ-a.

Na svojim sjednicama i u sklopu pripreme za njih u 2018. godini ukupno je 18 sektorskih vijeća provelo analizu popisa pojedinačnih zanimanja iz klasifikacije NKZ 98 i rasprave o potrebnim promjenama i

unapređenjima. Rasprave su rezultirale nacrtima prijedloga za promjene i unapređenja u NKZ-u za svaki od sektora, koje je MZO, zajedno s nacrtima prijedloga o kojima se prethodnih godina usuglasilo ranije osnovanih sedam sektorskih vijeća, u studenome 2018. godine prosljedio MRMS-u, kao podlogu za daljnje aktivnosti u cilju unapređenja NKZ-a.

Na temu unapređenja NKZ-a sektorska vijeća u 2018. godini održala su ukupno 32 sjednice.

V.3.2. Vrednovanje prijedloga standarda zanimanja

U skladu s temeljnom zadaćom sektorskih vijeća propisanom člankom 12. Zakona o HKO-u, sektorska vijeća u 2018. godini nastavila su provoditi stručno vrednovanje zahtjeva za upis standarda zanimanja u Registar HKO-a, vodeći se pritom *Smjernicama za vrednovanje prijedloga standarda zanimanja i skupova kompetencija* MRMS-a.

S obzirom na to da sudjelovanje sektorskih vijeća u stručnom vrednovanju ovisi o dinamici predlaganja standarda u pojedinom sektoru, u 2018. godini u stručnom vrednovanju ukupno 12 zahtjeva za upis standarda zanimanja u Registar HKO-a sudjelovalo je devet sektorskih vijeća, kako je prikazano u tablici 6.

Na temu vrednovanja prijedloga standarda zanimanja u 2018. godini sektorska vijeća održala su ukupno sedam sjednica (od čega je jedna elektronička sjednica koja je započeta u 2018. godini).

Sektorsko vijeće	Prijedlog standarda zanimanja	Status
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	• Agrotehničar	dorada prijedloga u tijeku
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	• Drvodjeljski tehničar dizajner	dorada prijedloga u tijeku
IV. Tekstil i koža	• Modni tehničar • Tehničar modelar obuće i kožne galanterije	standardi zanimanja upisani u Registar HKO-a
XI. Ekonomija i trgovina I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	• Drogerist	stručno vrednovanje u tijeku
XII. Zdravstvo	• Fizioterapeut	dorada prijedloga u tijeku
XVIII. Informacije i komunikacije	• Analitičar poslovnih sustava • Programski inženjer	standardi zanimanja upisani u Registar HKO-a
VII. Elektrotehnika i računarstvo	• Voditelj IKT operacija • Arhitekt poslovnih sustava • Arhitekt IKT sustava	
XXIV. Sigurnost i obrana	• Forenzični istražitelj mjesta događaja	stručno vrednovanje u tijeku

Tablica 6. Sudjelovanje sektorskih vijeća u vrednovanju prijedloga standarda zanimanja u 2018. godini.

V.4. Stručno usavršavanje članova sektorskih vijeća

Da bi se članovima sektorskih vijeća omogućilo što uspješnije i kvalitetnije obavljanje zadaća propisanih člankom 12. Zakona o HKO-u, MZO i MRMS u 2018. godini u sklopu programa stručnog usavršavanja sektorskih vijeća nastavili su s organizacijom i provedbom niza radionica. Program stručnog usavršavanja uključivao je module koji su se provodili i prethodnih godina, ali je obogaćen i novim, sukladno potrebama za daljnjom edukacijom sektorskih vijeća u skladu s aktualnim i predstojećim aktivnostima, pri čemu su u obzir uzete i potrebe koje su iskazala sama sektorska vijeća.

U sklopu programa stručnog usavršavanja članova sektorskih vijeća u 2018. godini održane su ukupno 22 radionice, a uključena su tri tipa radionica:

1. Radionice o unapređenju NKZ-a
2. Radionice o metodologijama i alatima HKO-a
3. Konzultativne radionice s predlagateljima standarda zanimanja i standarda kvalifikacija.

V.4.1. Radionice o unapređenju NKZ-a

U 2018. godini održano je ukupno 13 radionica na temu unapređenja NKZ-a.

Na prvoj radionici predsjednicima i predstavnicima HZZ-a u sektorskim vijećima predstavljen je informacijski alat koji je MRMS razvio za potrebe daljnjih aktivnosti vezanih uz unapređenje NKZ-a, odnosno povezivanja popisa pojedinačnih zanimanja koja su, polazeći od klasifikacije NKZ 98, u svojim sektorima identificirala sektorska vijeća, s klasifikacijom NKZ 10.

Preostalih 12 radionica održano je za manje skupine sektorskih vijeća, a na njima je navedeni alat predstavljen i ostalim članovima te su sektorska vijeća započela s povezivanjem zanimanja koja su identificirala u svojim sektorima s klasifikacijom NKZ 10. Na radionicama su sektorska vijeća dobila zadatak da prijedloge povezivanja s klasifikacijom NKZ 10 dovrše i dostave MRMS-u, što je većina sektorskih vijeća i učinila do kraja 2018. godine.

U tablici 7. nalazi se pregled sudjelovanja članova sektorskih vijeća na radionicama na temu unapređenja NKZ-a.

Sektorsko vijeće	Radionica za predsjednike i predstavnike HZZ-a	Radionica za sve članove
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	9.3.2018.	7.11.2018.
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	9.3.2018.	7.11.2018.
III. Rudarstvo, geologija i kemijska tehnologija	9.3.2018.	14.11.2018.
IV. Tekstil i koža	9.3.2018.	13.11.2018.
V. Grafička tehnologija	9.3.2018.	5.11.2018.
VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	9.3.2018.	8.11.2018.
VII. Elektrotehnika i računarstvo	9.3.2018.	5.11.2018.
VIII. Graditeljstvo i geodezija	9.3.2018.	8.11.2018.
IX. Ekonomija i trgovina	9.3.2018.	13.11.2018.
X. Turizam i ugostiteljstvo	-	13.11.2018.
XI. Promet i logistika	9.3.2018.	8.11.2018. 13.11.2018. ³
XII. Zdravstvo	9.3.2018.	19.11.2018.
XIII. Osobne i druge usluge	9.3.2018.	5.11.2018.
XIV. Umjetnost	9.3.2018.	13.11.2018.
XV. Matematika, fizika, geografija, geofizika, kemija i biologija	9.3.2018.	14.11.2018.
XVI. Temeljne tehničke znanosti	9.3.2018.	8.11.2018.
XVII. Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika	9.3.2018.	8.11.2018.
XVIII. Informacije i komunikacije	9.3.2018.	5.11.2018.
XIX. Pravo, politologija, sociologija, državna uprava i javni poslovi	9.3.2018.	14.11.2018.
XX. Psihologija, edukacijska rehabilitacija, logopedija i socijalne djelatnosti	9.3.2018.	19.11.2018.
XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	9.3.2018.	19.11.2018.
XXII. Filozofija, teologija i religijske znanosti	9.3.2018.	7.11.2018.
XXIII. Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija i antropologija	9.3.2018.	7.11.2018.
XXIV. Sigurnost i obrana	9.3.2018.	14.11.2018.
XXV. Filologija	9.3.2018.	19.11.2018.

Tablica 7. Sudjelovanje sektorskih vijeća na radionicama na temu unapređenja NKZ-a.

³ Koso su označeni datumi u kojima su pojedinačni članovi sektorskih vijeća sudjelovali u radionicama s drugim sektorskim vijećima.

V.4.2. Radionice o metodologijama i alatima HKO-a

U 2018. godini održano je ukupno sedam radionica o metodologijama i alatima HKO-a, a obuhvaćene su sljedeće teme:

- **Uloga sektorskih vijeća u provedbi HKO-a (uvodne radionice)**

Na radionicama su sektorskim vijećima predstavljeni koncept, metodologije i alati HKO-a, s naglaskom na ulozi sektorskih vijeća u njegovoj provedbi. Radionice su bile namijenjene članovima posljednjih triju osnovanih sektorskih vijeća te svim drugim članovima koji ranije nisu sudjelovali ili su pokazali interes za ponovnim sudjelovanjem na uvodnim radionicama. U radionice su uključeni i potencijalni vanjski sektorski stručnjaci (prijavljeni na javne pozive) u sektorima za koje je, s obzirom na zahtjeve za upis standarda u Registar HKO-a koji su u postupku predavanja, procijenjeno da će uskoro postojati potreba za njihovim angažiranjem.

- **Vrednovanje prijedloga standarda zanimanja i standarda kvalifikacija**

Na radionicama je sektorskim vijećima pobliže predstavljen postupak upisa standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u Registar HKO-a, uz primjenu alata razvijenih u okviru Informacijskog sustava Registra HKO-a, s naglaskom na primjeni programskog modula Sektorska vijeća u postupku vrednovanja zahtjeva za upis standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u Registar HKO-a. Također, sektorska vijeća su, vodeći se smjernicama i elementima za vrednovanje prijedloga standarda zanimanja (MRMS) i standarda kvalifikacija (MZO), prakticirala vrednovanje na primjerima prijedloga standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u svojim sektorima.

- **Vrednovanje skupova ishoda učenja i ishoda učenja**

Na radionicama je sektorskim vijećima dodatno približen koncept ishoda učenja i skupova ishoda učenja, njihove temeljne karakteristike te povezivanje s kvalifikacijama i skupovima kompetencija, iz perspektive vrednovanja koje je zadaća sektorskih vijeća. Sektorska vijeća na radionici su analizirala i prakticirala vrednovanje na primjerima skupova ishoda učenja koji su dio prijedloga standarda kvalifikacija vezanih uz njihov sektor.

U tablici 8. nalazi se pregled sudjelovanja sektorskih vijeća na radionicama o metodologijama i alatima HKO-a ponuđenima u 2018. godini.

I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	13.-14.6.2018.		17.09.2018. 24.10.2018.
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	13.-14.6.2018.		17.09.2018.
III. Rudarstvo, geologija i kemijska tehnologija	27.-28.2.2018.		24.10.2018. 25.10.2018.
IV. Tekstil i koža	27.-28.2.2018.		25.10.2018. 26.10.2018.
V. Grafička tehnologija			24.10.2018. 25.10.2018.
VI. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija			17.09.2018.
VII. Elektrotehnika i računarstvo			17.09.2018.
VIII. Graditeljstvo i geodezija			24.10.2018. 25.10.2018.
IX. Ekonomija i trgovina			25.10.2018.
X. Turizam i ugostiteljstvo	13.-14.6.2018.		25.10.2018.
XI. Promet i logistika	13.-14.6.2018.		24.10.2018. 25.10.2018.
XII. Zdravstvo	13.-14.6.2018.		24.10.2018.
XIII. Osobne i druge usluge			25.10.2018.
XIV. Umjetnost	28.2.2018.		25.10.2018. 26.10.2018.
XV. Matematika, fizika, geografija, geofizika, kemija i biologija	28.2.2018. 13.-14.6.2018.		24.10.2018.
XVI. Temeljne tehničke znanosti	13.-14.6.2018.		24.10.2018. 25.10.2018.
XVII. Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika	27.2.2018.		24.10.2018. 26.10.2018.
XVIII. Informacije i komunikacije			25.10.2018.
XIX. Pravo, politologija, sociologija, državna uprava i javni poslovi	27.-28.2.2018. 13.-14.6.2018.	7.-8.3.2018.	24.10.2018. 26.10.2018.
XX. Psihologija, edukacijska rehabilitacija, logopedija i socijalne djelatnosti	27.2.2018. 13.-14.6.2018.		24.10.2018. 25.10.2018. 26.10.2018.
XXI. Odgoj, obrazovanje i sport			26.10.2018.
XXII. Filozofija, teologija i religijske znanosti	27.-28.2.2018.		24.10.2018. 26.10.2018.
XXIII. Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija i antropologija	27.-28.2.2018. 13.-14.6.2018.	7.-8.3.2018.	26.10.2018.
XXIV. Sigurnost i obrana	13.-14.6.2018.		25.10.2018.
XXV. Filologija	27.-28.2.2018. 13.-14.6.2018.	7.-8.3.2018.	24.10.2018. 25.10.2018. 26.10.2018.

Tablica 8. Sudjelovanje sektorskih vijeća na ponuđenim radionicama na temu metodologija i alata HKO-a.

V.4.3. Konzultativne radionice s predlagateljima standarda zanimanja i standarda kvalifikacija

U 2018. godini održane su dvije konzultativne radionice, na kojim su predlagatelji standarda zanimanja i standarda kvalifikacija predstavili svoje prijedloge nadležnim sektorskim vijećima i predstavnicima MZO-a, kako je prikazano u tablici 9.

Sektorsko vijeće	Predlagatelj	Prijedlog standarda	Datum radionice
XVIII. Informacije i komunikacije	Fakultet organizacije i informatike	SK sveučilišni prvostupnik informatike	18.7.2018.
VII. Elektrotehnika i računarstvo	Sveučilišta u Zagrebu	SK magistar informatike	
XXIV. Sigurnost i obrana	Sveučilišni odjel za forenzične znanosti	SZ forenzični istražitelj mjesta događaja	6.7.2018.
	Sveučilišta u Splitu	SZ forenzičar za sigurnosti	

Tablica 9. Sudjelovanje sektorskih vijeća na konzultativnim radionicama.

Na konzultativnim radionicama predlagatelji su od nadležnih sektorskih vijeća i predstavnika MZO-a dobili smjernice za unapređenje prijedloga standarda prije predavanja zahtjeva za njihov upis u Registar HKO-a, a sektorska vijeća priliku da primijene naučeno na dotadašnjim radionicama i dodatno se pripreme za vrednovanje.

Dodatno, s obzirom na to da je konzultativna radionica na kojoj su sudjelovala sektorska vijeća XVIII. Informacije i komunikacije i VII. Elektrotehnika i računarstvo bila prva konzultativna radionica o prijedlozima standarda kvalifikacija za koje su u Registar HKO-a upisani odgovarajući standardi zanimanja, te s obzirom na to da su predlagatelji najavili skoro predavanje navedenih zahtjeva za upis standarda kvalifikacija u Registar HKO-a, polazeći od pitanja koja su se otvorila u raspravi o navedenim prijedlozima standarda kvalifikacija, na konzultativnoj radionici provedena je i rasprava o generičkim načelima vezanim uz metodologiju izrade i vrednovanja prijedloga standarda kvalifikacija.

Osim na navedenim radionicama, predstavnici sektorskih vijeća sudjelovali su i na konferenciji koju je organiziralo Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala u suradnji s MZO-om, pod nazivom *Hrvatski kvalifikacijski okvir - mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja*, održanoj 7. prosinca 2018. godine u Rijeci.

V.5. Samoprocjena rada sektorskih vijeća

Svoj rad u 2018. godini predstavili su i ocijenili predsjednici sektorskih vijeća u pojedinačnim izvješćima o izvršenju plana rada za 2018. godinu, pri čemu su načelno istaknuli zadovoljstvo radom, komunikacijom i međusobnom suradnjom članova, ali ukazali i na problem manje aktivnosti određenih članova, naglasili potrebu za češćim sastajanjem, preporučili da se potakne aktivnija suradnja između različitih sektorskih vijeća te dali i druge prijedloge za unapređenje. Također, istaknuli su zadovoljstvo administrativnom i operativnom podrškom MZO-a.

Iz svega navedenoga u ovom izvješću vidljivo je da je MZO, u suradnji s MRMS-om, nastavio ulagati velik trud u osnivanje, pripremu i omogućavanje provedbe svih aktivnosti sektorskih vijeća. Prostor za unapređenje MZO vidi ponajviše u daljnjem unapređivanju programa stručnog usavršavanja u skladu s potrebama članova sektorskih vijeća te u povećanju učinkovitosti u postupku imenovanja članova

sektorskih vijeća. Nadalje, s obzirom na to da se u postupcima vrednovanja u praksi tek počinju primjenjivati materijali razvijeni u svrhu potpore izradi i vrednovanju prijedloga standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, prostor za unapređenje MZO vidi i u daljnjem unapređenju ranije razvijenih materijala, na način da budu usklađeni s novijim spoznajama i potrebama njihovih korisnika. Također, i pri daljnjem razvoju i unapređenju Informacijskog sustava Registra HKO-a važno je uzeti u obzir povratne informacije svih korisnika, uključujući sektorska vijeća, kako bi sustav na najbolji mogući način odgovarao potrebama svih koji sudjeluju u upisu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u Registar HKO-a.

V.6. Pregled troškova sektorskih vijeća

Troškove rada i stručnog usavršavanja sektorskih vijeća MZO⁴ je financirao u sklopu projekta Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a (sufinanciranoga iz Europskoga socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. -2020.).

Pregled pokrivenih troškova iz 2018. godine s obzirom na vrstu prikazan je u tablici 9. u nastavku.

Rad sektorskih vijeća	Naknade za rad članova	504.850,10 kn
	Putni troškovi i smještaj članova	121.759,20 kn
	Ugostiteljske usluge	2.132,00 kn
Stručno usavršavanje sektorskih vijeća	Putni troškovi i smještaj članova	72.526,13 kn
	Ugostiteljske usluge	29.605,00 kn
	Naknade za rad predavača	3.000,00 kn
	Putni troškovi i smještaj predavača	7.519,25 kn

Tablica 9. Pregled troškova rada i stručnog usavršavanja sektorskih vijeća u okviru projekta Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a.

⁴ U pregled nije uključen dio troškova održavanja radionica o unapređenju NKZ-a i sjednica na temu vrednovanja prijedloga standarda zanimanja koje je snosio MRMS.

VIJEĆE SURADNJE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA S DRUGIM TIJELIMA PRESTAVNICIMA RAZLIČITIH MINISTARSTAVA I DRUGIM TIJELIMA POVJERENSTVIMA I RADNIM SKUPINAMA

Kao središnje strateško tijelo za razvoj HKO-a, čiji su članovi ujedno i predstavnici različitih ministarstava, agencija, područne (regionalne) samouprave, sindikata, poslodavaca, organizacija civilnog društva, strukovnih udruga i visokih učilišta, Nacionalno vijeće je platforma za razmjenu informacija među svim zainteresiranim dionicima, za obavljanje trajnoga konzultativnog procesa i donošenje odluka temeljenih na analizama i podacima.

Suradnja obuhvaća međusobno informiranje i sudjelovanje predstavnika drugih tijela, povjerenstava i radnih skupina na sjednicama NVRLJP-a, kao i sudjelovanje predstavnika NVRLJP-a na sastancima navedenih i drugih tijela, povjerenstava i radnih skupina.

Po formiranju pozitivnog mišljenja o osnivanju Nacionalnog inovacijskog vijeća u 2018. godini, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala uključeno je u njegov rad kroz punopravno članstvo predsjednice, prof. dr. sc. Ružice Beljo Lučić i zamjenika predsjednice mr.sc. Ninoslava Šćukaneca Schmidta. Odluku o osnivanju Nacionalnog inovacijskog vijeća Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 5. srpnja 2018. godine (KLASA: 022-03/18-04/1670 URBROJ: 50301-25/14-18-2). Održane su dvije sjednice Nacionalnog inovacijskog vijeća na kojima je donesen Poslovnik o radu Nacionalnog inovacijskog vijeća i Odluka o osnivanju međuresorne radne skupine za operativno upravljanje Strategijom pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine te održane zanimljive prezentacije korisnika mjera istraživanja, razvoja i inovacija u okviru nacionalnog inovacijskog sustava.

Također, Nacionalno vijeće imenovalo je prof. dr. sc. Ružicu Beljo Lučić kao predstavnicu u radnoj skupini zaduženu za osmišljavanje Nacionalne razvojne strategije RH 2020 -2030., a Miru Lenardić kao zamjenicu predstavnice Nacionalnog vijeća od 2018. godine.

Članovi Nacionalnog vijeća redovito sudjeluju u radu radnih skupina, povjerenstva i drugih sličnih tijela te aktivno prate aktivnosti u području svojeg djelokruga.

Tako su članovi Nacionalnog vijeća sudjelovali u radnoj skupini koja je doprinijela izradi i implementaciji plana razvoja regionalnih centara kompetentnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

Članovi Nacionalnog vijeća Mirela Lekić, Božo Pavičin i Danijela Žagar ujedno su i članovi Vijeća za strukovno obrazovanje koje od 2018. godine usklađuje rad svih dionika u području strukovnog obrazovanja.

Prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica Nacionalnog vijeća, članica je Posebnog stručnog povjerenstva za provedbu Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije i koordinaciju strategija i djelovanja na području obrazovanja i znanosti, Povjerenstva za izradu Nacrta prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete znanosti i visokog obrazovanja te Povjerenstva za izradu Nacrta prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

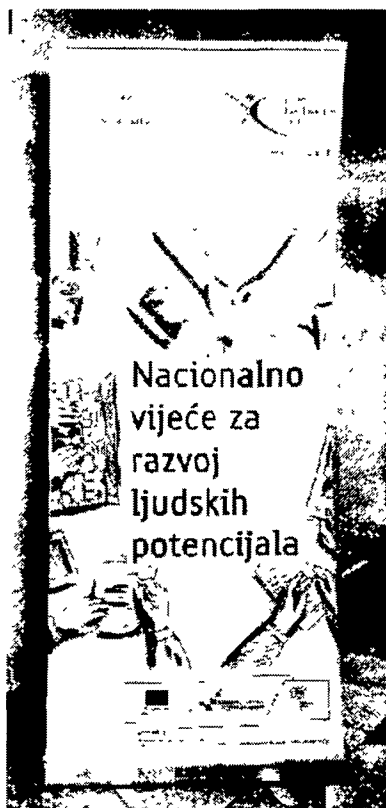
Forum za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere od svoga osnutka 2014. godine radi na ostvarivanju učinkovite koordinacije djelovanja svih relevantnih dionika u pružanju usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i praćenju ostvarivanja aktivnosti Strategije cjeloživotnog

profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj 2016.-2020. Budući da je Nacionalno vijeće tijelo koje brine o razvoju ljudskih potencijala upravo kroz praćenje i vrednovanje politike cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, suradnja s ovim Forumom dio je sinergijskog nastojanja s ciljem integrirane i usklađene politike zapošljavanja, obrazovanja i profesionalnog usmjeravanja. Irena Bačelić obnaša funkciju voditeljice Foruma, a mr. sc. Ana Tecilazić Goršić, nacionalna koordinatorica sektorskih vijeća, članica je Foruma.

VII. VIDLJIVOST NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Nacionalno vijeće je i tijekom 2018. godine nastavilo provoditi Komunikacijsku strategiju NVRLJP-a te se kroz razne aktivnosti obraćalo različitim ciljnim skupinama (tijela državne uprave, agencije, poslodavci, komore, udruženja, obrazovne institucije, sindikati, nevladine udruge, sektorska vijeća, nacionalna vijeća, međunarodna udruženja, učenici, studenti, roditelji, nastavnici) s ciljem promicanja važnosti ulaganja u ljudske potencijale te podizanja svijesti o primjeni i provedbi HKO-a na svim razinama obrazovanja i razvoja ljudskih potencijala, uspostave usklađenih i koordiniranih politika te razmjene iskustava i primjera dobre prakse.

U sklopu mrežne stranice www.kvalifikacije.hr NVRLJP ima svoju stalnu rubriku na kojoj se redovito ažuriraju informacije o aktivnostima NVRLJP-a, održanim sjednicama i događanjima te objavljuju zapisnici sa sjednica i dokumenti koje NVRLJP donosi, a s ciljem vidljivosti rezultata rada kroz informiranje javnosti o aktivnostima koje Nacionalno vijeće provodi. Mrežnu stranicu ažurira Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir.

Samostojeći roll up poster NVRLJP-a

Vidljivost NVRLJP-a ostvaruje se i sudjelovanjem predsjednice i članova NVRLJP-a na različitim stručnim skupovima, konferencijama, okruglim stolovima i drugim događanjima.

Promotivni materijali namijenjeni sudionicima različitih radionica, sastanaka, konferencija i zainteresiranoj javnosti također su sredstvo kojim se ostvaruje vidljivost Nacionalnog vijeća. Promotivne materijale izrađuje Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir MZO-a iz sredstava ESF-a i darovnica EQF NCP-a.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

Rad Nacionalnog vijeća financiran je sredstvima iz nacionalnih i EU izvora prema priloženim podacima.⁵

I. Državni proračun

U proračunu za 2018. predviđena je Aktivnost A767028 Hrvatski kvalifikacijski okvir s koje su isplaćene naknade za rad članovima NVRLJP-a (konto 3291) i naknade putnih troškova i smještaja (konto 3241).

r.br.	stavka	iznos u kunama
1.	Naknade za rad članovima NVRLJP-a	91.837,44 kn
2.	Naknade putnih troškova za sjednice i sastanke NVRLJP-a	6.958,35 kn
3.	Naknade za smještaj za godišnju konferenciju NVRLJP-a	13.128,00 kn
Ukupno		111.923,79 kn

II. Projekt „Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a“

Održavanje sjednica, sastanaka i radionica te godišnja konferencija NVRLJP-a financirani su dijelom iz projekta „Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a“ koji sufinancira Europski socijalni fond.

S aktivnosti K 818050, konta 3293 plaćene su ugostiteljske usluge za sjednice NVRLJP-a, ugostiteljske usluge za godišnju konferenciju NVRLJP-a *Hrvatski kvalifikacijski okvir – mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja*, koja je održana 7. prosinca 2018. te ugostiteljske usluge tijekom radionica i sastanaka ključnih dionika. S iste aktivnosti, s konta 3111, 3132 i 3212 plaćen je rad koordinatora NVRLJP-a.

r.br.	stavka	iznos u kunama
1.	Ugostiteljske usluge za sjednice NVRLJP-a	1.327,00 kn
2.	Ugostiteljske usluge za godišnju konferenciju	27.310,00 kn
4.	Ugostiteljske usluge tijekom radionica i sastanaka ključnih dionika	399,00 kn
5.	Rad koordinatora NVRLJP-a	45.336,49 kn
Ukupno		74.372,49 kn

⁵ Napomena: financijsko izvješće izrađeno je na temelju dobivenih podataka iz Sektora za financije Ministarstva znanosti i obrazovanja, a iznosi predstavljaju ukupni trošak.

III. Darovnica EQF NCP-a

Iz sredstava Darovnice za nacionalne kontaktne točke za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira s aktivnosti A818034, konta 3211 i 3239 plaćen je dio troškova za organizaciju godišnje konferencije NVRLJP-a.

r.br.	stavka	iznos u kunama
1.	Godišnja konferencija NVRLJP-a u 2018. godini:	
	• smještaj sudionika konferencije i naknada putnih troškova	6.849,00 kn
	• fotografiranje	1.800,00 kn
	• etuiji za akreditacije	625,00 kn
	• kopiranje	3.315,00 kn
Ukupno		12.589,00 kn

IX. POPIS KRATICA

ASOO	Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
ASOO DEFCO	Organizacijska jedinica za upravljanje strukturnim instrumentima u
ASOO	
AZOO	Agencija za odgoj i obrazovanje
AZVO	Agencija za znanost i visoko obrazovanje
ECTS	Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova u visokom obrazovanju
ECVET	Europski sustav bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju
EQAVET	Europski referentni okvir za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju
EQF NCP	Nacionalna kontaktna točka za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira
EU	Europska unija
HKO	Hrvatski kvalifikacijski okvir
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
MRMS	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NCVVO	Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
NVOO	Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje
NVRLJP	Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala
NVZVO	Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj
NN	Narodne novine
SK	standard kvalifikacije
SZ	standard zanimanja
SV	sektorsko vijeće
USRH	Ustavni sud Republike Hrvatske

XII. PRILOZIPrilog 1.**Sastav Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (NVRLJP-a)**

1. prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica NVRLJP-a, predstavnik ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje
2. Irena Bačelić, predstavnik ministarstva nadležnog za rad
3. Danijela Žagar, predstavnik ministarstva nadležnog za poduzetništvo i obrt
4. Darinka Vedrinar, predstavnik ministarstva nadležnog za gospodarstvo
5. Mato Pešut, predstavnik ministarstva nadležnog za regionalni razvoj
6. Sanja Bošnjak, predstavnik područne (regionalne) samouprave
7. Željko Kraljić, predstavnik područne (regionalne) samouprave
8. Ana Milićević-Pezelj, predstavnik reprezentativnih udruga sindikata
9. Radomir Delić, predstavnik reprezentativnih udruga sindikata
10. Željko Stipić, predstavnik reprezentativnih udruga sindikata
11. Mirjana Šlat, predstavnik reprezentativnih udruga poslodavaca
12. Hrvoje Josip Balen, predstavnik reprezentativnih udruga poslodavaca
13. Jasminka Martinović, predstavnik reprezentativnih udruga poslodavaca
14. mr. sc. Ninoslav Šćukanec, predstavnik organizacija civilnoga društva
15. Božo Pavić, predstavnik Hrvatske gospodarske komore
16. mr. sc. Mirela Lekić, predstavnik Hrvatske obrtničke komore
17. mr. sc. Ana Tecilačić-Goršić, nacionalna koordinatorica sektorskih vijeća
18. prof. dr. sc. Ivana Čuković-Bagić, predstavnik visokih učilišta, na prijedlog Rektorskog zbora

19. prof. dr. sc. Duško Pavletić, predstavnik visokih učilišta, na prijedlog Rektorskog zbora
20. dr. sc. Mira Lenardić, predstavnik visokih učilišta, na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola
21. Berislav Božanović, predstavnik ustanove koja se bavi obrazovanjem odraslih
22. Žarko Bošnjak, predstavnik agencije nadležne za odgoj i obrazovanje
23. Ivan Šutalo, predstavnik agencije nadležne za strukovno obrazovanje
24. mr. sc. Erita Blagdan, predstavnica agencije nadležne za znanost i visoko obrazovanje
25. Mirjana Zečirević, predstavnica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Prilog 2.**Strukovne gimnazije – opravdanost uvođenja u redoviti sustav obrazovanja****NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00011-18-0003

Zagreb, 12. veljače 2018.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

Vlado Prskalo, prof., pomoćnik ministrice

Donje Svetice 38

10 000 Zagreb

Predmet: **Strukovne gimnazije - opravdanost uvođenja u redoviti sustav obrazovanja**
- mišljenje, daje se

Poštovani,

nastavno na Vaš dopis od 27. studenog 2017. godine (KLASA: 602-03/16-05/00103, URBROJ: 533-25-17-0017) kojim tražite mišljenje Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala o opravdanosti uvođenja strukovnih gimnazija u redoviti sustav srednjoškolskog obrazovanja te dopis od 21. prosinca 2017. godine (KLASA: 602-03/16-05/00103, URBROJ: 533-25-17-0018) kojim dostavljate popratne materijale vezane uz predmet, dostavljamo sljedeće mišljenje.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala (Nacionalno vijeće) analiziralo je dostavljeni Sažetak vanjskog vrednovanja eksperimentalne provedbe programa strukovnih gimnazija koji je izradio Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjem tekstu NCVVO), izvješće Povjerenstva za utvrđivanje izvodljivosti programa strukovnih gimnazija, programe tehničke, ekonomske i turističke gimnazije i gimnazije održivog razvoja te prijedlog Nacionalnog kurikuluma za strukovno obrazovanje.

Smatramo da je za opravdanost uvođenja strukovnih gimnazija u redoviti sustav srednjoškolskog obrazovanja ključno pitanje pružaju li programi strukovnih gimnazija dovoljno stručnih znanja za stjecanje relevantne kvalifikacije i zapošljivost na tržištu rada, odnosno dovoljno općeobrazovnih znanja za nastavak obrazovanja. Obrazovni sadržaji programa strukovnih gimnazija preuzeti su iz postojećih obrazovnih programa u redovitom sustavu strukovnog obrazovanja sa smanjenim brojem sati posvećenih strukovnim sadržajima, čime se ne postiže relevantnost u odnosu na tržište rada. Takvu ocjenu iznose i dostavljena izvješća vanjskog vrednovanja eksperimentalne provedbe programa strukovnih gimnazija. S druge strane, u preuzete obrazovne programe iz redovitog sustava strukovnog obrazovanja uvedeni su

općeobrazovni sadržaji koji su, sukladno izvješću Povjerenstva za utvrđivanje izvodljivosti programa strukovnih gimnazija, učenicima omogućili uspješno polaganje državne mature i uključivanje u visoko obrazovanje. Iz navedenoga bi se moglo zaključiti da su programi strukovnih gimnazija ispunili svoju zadaću da omoguće učenicima vertikalnu prohodnost u visoko obrazovanje, no to bi svakako trebalo potkrijepiti praćenjem uspješnosti u studiranju učenika koji su završili programe strukovnih gimnazija. S obzirom da je cilj programa strukovnih gimnazija bio prije svega omogućiti prohodnost prema visokom obrazovanju u istom području učenja, bilo bi važno analizirati i područja studijskih programa koje su učenici upisali i koje su uspješno studirali kako bi se utvrdili stvarni rezultati uvođenja programa strukovnih gimnazija.

Nadalje, stav je Nacionalnog vijeća da je dvojni koncept strukovnih gimnazija, koji proizlazi iz samog naziva, sam sebi proturječan, a takav koncept ne nalazi se ni u Nacionalnom kurikulumu za strukovno obrazovanje i Nacionalnom kurikulumu za gimnazijsko obrazovanje, strateškim dokumentima na kojima će se temeljiti daljnji razvojni procesi reforme obrazovanja zacrtani u okviru Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Posebno ističemo nalaze vanjskog vrednovanja eksperimentalne provedbe programa strukovnih gimnazija koji ukazuju na niz manjkavosti: zastarjele i nerelevantne programe, nedostatak prakse, ishode učenja koji nisu jasno definirani niti razloženi, zastarjele materijale i literaturu, nedostatak potrebnih prostornih i materijalnih uvjeta, nezadovoljstvo učenika ponuđenim sadržajem i to posebno praktičnim vještinama, nedostatak jasno definiranih strateških pozicija programa unutar hrvatskog odgojno-obrazovnog sustava, premali broj sati strukovnih predmeta, zastarjele metode i oblike provedbe kurikuluma i slično. Stoga podržavamo zaključak NCVVO-a koji dovodi u pitanje stratešku valjanost programa strukovnih gimnazija te njihovu opravdanost i relevantnost u odnosu na potrebe gospodarstva.

Nacionalno vijeće je svjesno činjenice da je u Hrvatskoj, u odnosu na druge europske zemlje, relativno nizak udjel učenika u gimnazijskim programima koji ih pripremaju za visoko obrazovanje. No, neki članovi su izrazili bojazan da bi se uvođenjem strukovnih gimnazija u redoviti srednjoškolski sustav negativno utjecalo na nedostatak radne snage sa strukovnim kvalifikacijama na tržištu rada.

Također, Nacionalno vijeće smatra da ne postoji opravdanost uvođenja programa strukovnih gimnazija usko specijaliziranih u nekom specifičnom sektoru koji ne pružaju dovoljno stručnih znanja za stečenu kvalifikaciju, a ujedno dovode učenike u nepovoljan položaj pri prelasku u visoko obrazovanje zbog okrnjenog stjecanja općeobrazovnog znanja.

Nacionalno vijeće je svjesno nužnosti povećanja udjela stanovništva s visokoobrazovnom kvalifikacijom stoga podržavamo da se u strukovnim školama, koje imaju potrebne resurse, uvedu gimnazijski programi koji omogućuju nastavak visokog obrazovanja u širem spektru studijskih programa što bi na primjer mogao program tehničke gimnazije. Također podržavamo da se u strukovnim školama, koje imaju potrebne resurse, omogući veća izbornost koja bi učenicima usmjerenima na nastavak obrazovanja pružila bolju pripremu s naglaskom na općeobrazovne sadržaje ukoliko za to postoji interes i opravdanost. No, treba naglasiti, da takvi programi, kao i postojeći gimnazijski programi, trebaju omogućiti učenicima polaganje državne mature i uspješan upis željenog studija ali i omogućiti im uspješno studiranje i završetak studija. Nažalost, nizak postotak završnosti studija velik je problem visokog obrazovanja u Hrvatskoj.

Analizom svih dostavljenih dokumenata i temeljem rasprave na sjednici Nacionalnog vijeća smatramo kako programi strukovnih gimnazija nemaju opravdanost za uvođenje u redoviti sustav srednjoškolskog obrazovanja jer im svrha i koncept nisu jasno definirani te ne prepoznamo njihov doprinos hrvatskom obrazovnom sustavu, posebice u kontekstu strukovnog obrazovanja.

S poštovanjem,

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić

Prilog 3.**Preporuke za strateški razvoj priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja****NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00014-18-0006

Zagreb, 8. ožujka 2018.

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/13), članka 16. i članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala elektroničkim je glasovanje provedenim od 1. do 8 ožujka 2018. godine usvojilo

**PREPORUKE ZA STRATEŠKI RAZVOJ
PRIZNAVANJA I VREDNOVANJA
PRETHODNOG UČENJA**

SADRŽAJ

1. Uvod	38
2. Pojašnjenje ključnih pojmova	39
3. Europski i hrvatski strateški kontekst.....	41
4. Načela u razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja	42
5. Preporuke za izmjenu propisa.....	43
6. Preporuke za operacionalizaciju i financiranje razvoja sustava	44
7. Prijedlog modela za vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem za razine skupova ishoda učenja i kvalifikacija 1-5	45
8. Prijedlog temeljnih načela za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u sustavu visokog obrazovanja	53
9. Ključni koraci u razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja	56

1. Uvod

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala (dalje: Nacionalno vijeće) središnje je strateško tijelo Republike Hrvatske za razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, imenovano u skladu sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/2013 i OUSRH-41/16) te sastavljeno od dionika iz područja obrazovanja, tržišta rada i gospodarstva. Nacionalno vijeće procjenjuje, vrednuje i usklađuje javne politike obrazovanja, zapošljavanja, cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i regionalnog razvoja, imajući u vidu njihov utjecaj na razvoj ljudskih potencijala i postizanje strateških ciljeva i konkurentnosti Republike Hrvatske.

Vizija Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (2015.) je „stvoriti mjerljiv doprinos razvoju hrvatskog društva temeljenoga na jednakosti i pravednosti, pridonijeti konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva na globalnom tržištu, ravnomjernom regionalnom razvoju, trajnoj zapošljivosti pojedinca te učinkovitoj javnoj upravi“.

U skladu sa svojom **misijom** da utječe na donošenje i provedbu politika značajnih za razvoj ljudskih potencijala Republike Hrvatske poticanjem koordiniranih aktivnosti i sinergije dionika u područjima obrazovanja i cjeloživotnog učenja, tržišta rada, aktivnog građanstva i društvene uključenosti, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala donijelo je **Preporuke** za strateški razvoj priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja kao podloge za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u Hrvatskoj.

Nacionalno vijeće otvorilo je u sklopu svoje godišnje **konferencije 2016. godine** raspravu o razvoju sustava vrednovanja neformalnog i informalnog učenja na radionici posvećenoj toj temi. Tada je istaknuta potreba za strateškim pristupom u razvoju sustava i daljnjom raspravom iz koje će proizaći preporuke za izgradnju sustava. Na godišnjoj **konferenciji Nacionalnog vijeća u prosincu 2017. godine** predstavljene su polazne osnove za strateški razvoj sustava te je provedena rasprava koja je rezultirala izradom ovih Preporuka.

S obzirom na to da se radi o razvojnem području koje donosi nove koncepte, izgradnja sustava dugoročnog je karaktera te obuhvaća **tri razine djelovanja**: stratešku, zakonodavnu te provedbenu. Ove Preporuke naslanjaju se na postojeće strateške odrednice na europskoj i nacionalnoj razini, sadržavaju preporuke za institucionalizaciju sustava, donošenje novih te prilagođavanje postojećih propisa od nacionalne do institucionalne razine, preporuke za osiguravanje potrebnih financijskih sredstava za operacionalizaciju razvoja sustava, prijedlog modela za vrednovanje kompetencija stečenih neformalnim i informalnim učenjem i prijedlog temeljnih načela za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u sustavu visokog obrazovanja. Radi jasnoće, na početku su dana pojašnjenja ključnih pojmova koji se koriste u ovim Preporukama. Zaključno, na kraju se navode ključni koraci u razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja. Preporuke predstavljaju **strateški dokument za razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja**.

2. Pojašnjenje ključnih pojmova

Priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja (*Recognition of prior learning*) – obuhvaća priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja i vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem.

Prethodno stečeni skup ishoda učenja – najmanji cjeloviti skup povezanih ishoda učenja koje je osoba stekla formalnim, neformalnim i/ili informalnim učenjem te dokazala u postupku vrednovanja, a za koji traži priznavanje u svrhu nastavka obrazovanja i/ili stjecanja kvalifikacije.

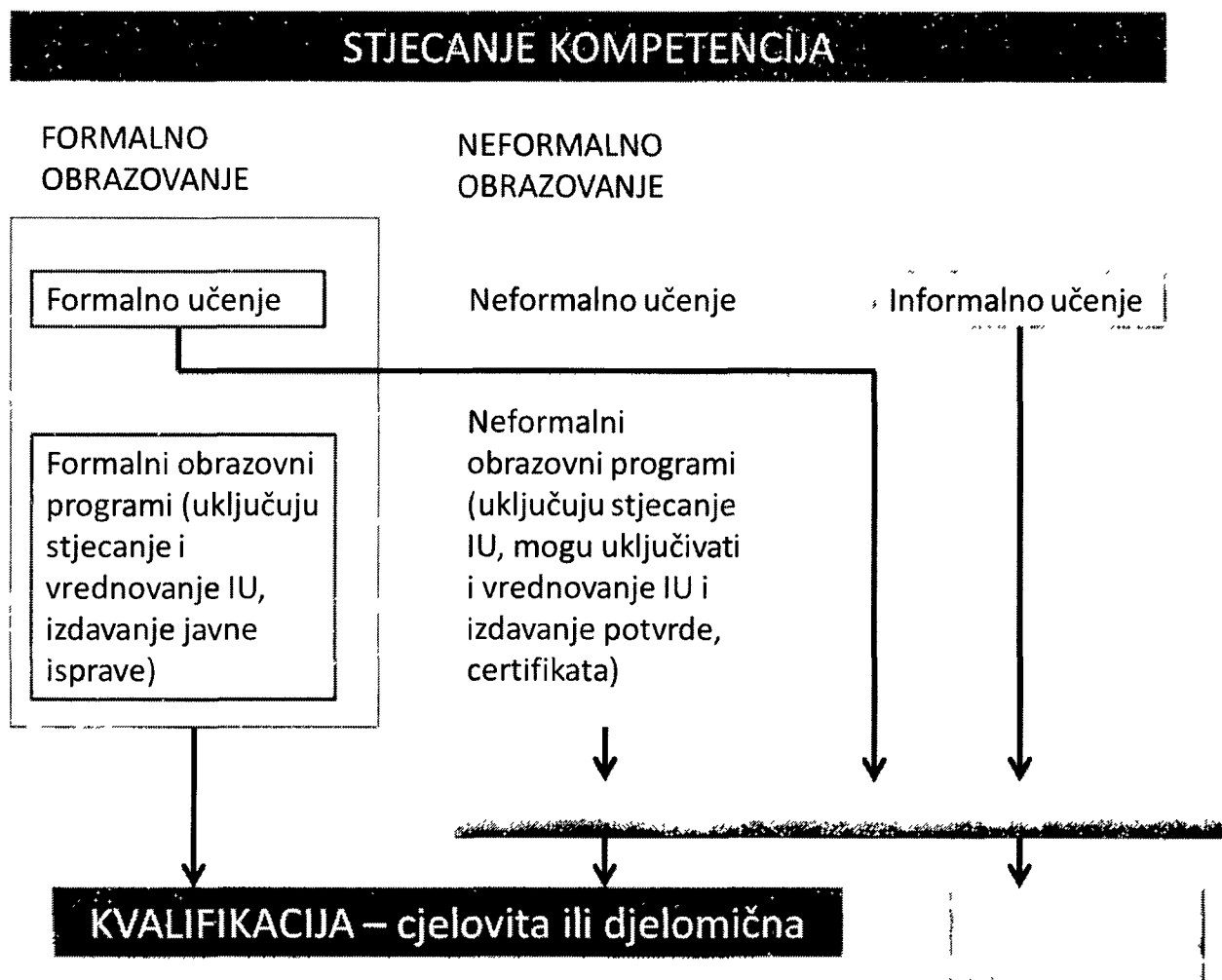
Priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja – postupak u kojem se automatski priznaje posjedovanje skupa ishoda učenja iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira koje se dokazuje javnom ispravom izdanom od strane ustanove ovlaštene za provedbu programa za stjecanje i vrednovanje tog skupa ishoda učenja ili programa za vrednovanje tog skupa ishoda učenja, u skladu s Pravilnikom o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem (*Validation of non-formal and informal learning*) (priznavanje prethodnoga učenja u širem smislu) – postupak u kojem se provodi vrednovanje i ocjenjivanje kompetencija (testiranje, ispitivanje, procjena dokumentacije i drugo) u skladu s unaprijed utvrđenim i prihvaćenim kriterijima i standardima propisanim odgovarajućim programom vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira a koji uključuje i postupak izdavanja potvrde ovlaštene pravne ili fizičke osobe o provedenom vrednovanju i posjedovanju skupova ishoda učenja. Automatsko priznavanje prethodno stečenih ishoda učenja može se provesti i za skupove ishoda učenja koji nisu u Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira a stečeni su formalnim obrazovanjem i dokazuju se javnom ispravom izdanom od ovlaštene ustanove.

Program za vrednovanje skupova ishoda učenja – opis standardiziranog procesa vrednovanja skupova ishoda učenja u odnosu na standarde skupova ishoda učenja i standarde kvalifikacija iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u kojem je navedeno koji se skupovi ishoda učenja vrednuju, metode vrednovanja, organizacija i trajanje ispita, tko su ispitivači, kako se osigurava vjerodostojnost vrednovanja i slično.

Priznavanje prethodnoga učenja obuhvaća priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja te vrednovanje kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem.

Za bolje razumijevanje ključnih pojmova i uloge sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u nacionalnom kvalifikacijskom sustavu može poslužiti shematski prikaz na slici.

3. Europski i hrvatski strateški kontekst

Budući da je strateško područje priznavanja i vrednovanja neformalnog i informalnog učenja područje javnih politika koje u hrvatski sustav obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja dolazi slijedom utjecaja i sudjelovanja u razvoju i provedbi europskih javnih politika, u razvoju sustava treba uzeti u obzir relevantne europske procese.

U području visokog obrazovanja, vrednovanje prethodnog učenja dio je razvojnog područja socijalne dimenzije visokog obrazovanja kao dijela **Bolonjskog procesa**. Erevanskim priopćenjem preuzimaju se obveze provedbe aktivnosti usmjerenih otklanjanju prepreka priznavanju prethodnog učenja s ciljem olakšanog pristupa visokom obrazovanju i, posljedično, stjecanju kvalifikacija, kao i poticanju visokih učilišta na razvoj kapaciteta za priznavanje prethodnog učenja. Sustav priznavanja prethodnog učenja treba omogućiti netradicionalnim učenicima i studentima upis u višu godinu i ubrzano stjecanje kvalifikacije na temelju individualiziranog vrednovanja prethodno stečenih znanja i vještina.

Priznavanje prethodno stečenih znanja i vještina, kako onih stečenih neformalnim i informalnim putem, tako i onih koje je pojedinac stekao kroz formalni sustav, ali bez završnosti, pojavljuje se u europskim obrazovnim politikama kao jedan od glavnih instrumenata **cjeloživotnog učenja**. Preporuka Vijeća za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja od 20. prosinca 2012. godine (2012/C 398/01) preporuča zemljama članicama Europske unije da do 2018. godine izgrade procedure za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja u skladu s nacionalnim strateškim i pravnim kontekstom te uz korištenje nacionalnoga kvalifikacijskog okvira kao alata za osiguravanje kvalitete vrednovanja neformalnog i informalnog učenja. Kvalifikacije ili dijelovi kvalifikacija stečeni priznavanjem i vrednovanjem neformalnog i informalnog učenja trebaju biti u skladu s dogovorenim standardima koji su istovjetni standardima za kvalifikacije koje se stječu kroz formalne obrazovne programe. Uspostava transparentnih mjera osiguravanja kvalitete treba biti u skladu s postojećim okvirima za osiguravanje kvalitete koji podržavaju pouzdane, valjane i vjerodostojne metodologije i alate za vrednovanje. Važno je osigurati da u razvoj sustava budu uključeni svi relevantni dionici, poput udruga poslodavaca, sindikata, industrijskih, obrtničkih i gospodarskih komora, nacionalnih tijela uključenih u proces priznavanja stručnih kvalifikacija, službi za zapošljavanje, organizacija za mlade, osoba koje rade s mladima, pružatelja usluga obrazovanja i osposobljavanja i organizacija civilnog društva. Na kraju, Preporuke Vijeća potiču razvoj profesionalnih kompetencija osoba uključene u priznavanje i vrednovanje.

Strategija znanosti, obrazovanja i tehnologije (2014) u poglavlju Cjeloživotno učenje, kao 3. cilj navodi „Razviti procese i sustav priznavanja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina“. U sklopu navedenog cilja ističe se kako je potrebno u tom smislu doći do „konsenzusa ključnih dionika i stvoriti zakonodavne pretpostavke da svaki građanin može ostvariti svoje pravo na vrednovanje prethodno stečenih kompetencija.“ Kako je predviđeno mjerom 3.1.: potrebno je „izraditi model priznavanja neformalno i informalno stečenih znanja, vještina i sposobnosti, te osposobljavanje za njegovu primjenu.“

Razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja pridonijet će strateškim ciljevima povećanja dostupnosti i olakšavanju završnosti u visokom obrazovanju te povećanju zapošljivosti pojedinaca kroz formalno priznavanje kompetencija stečenih izvan redovnog

sustava obrazovanja neformalnim i informalnim učenjem, temeljem postupka vrednovanja i potvrđivanja u skladu sa standardom kvalifikacije na svim razinama Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Pored toga, razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja unaprijedit će fleksibilnost u obrazovnim i karijernim putovima, vertikalnu i horizontalnu prohodnost te mobilnost. Na kraju, razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja trebao bi istaknuti vrijednost znanja te potaknuti cjeloživotno učenje i kontinuirano stjecanje znanja i vještina.

PREPORUKA 1.

U skladu s europskim i hrvatskim strateškim kontekstom Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje da se sustav priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja razvija uz primjenu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, odnosno da se priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja provodi u odnosu na standarde kvalifikacija iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

4. Načela u razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja potrebno je voditi se dogovorenim i prihvaćenim načelima.

Načelo jednake dostupnosti i pravednosti: Neovisno o socio-ekonomskom statusu i prilikama za obrazovanje, svaki građanin ima pravo na priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja, pri čemu je izuzetno važan individualni pristup svakom pojedincu, procjena njegovih potencijala i podrška prilagođenom osobnom i profesionalnom razvoju.

Načelo jednake vrijednosti: Skupovi ishoda učenja i kvalifikacije stečeni postupkom priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja jednako su vrijedni kao i oni stečeni tradicionalnim putem u formalnom sustavu obrazovanja.

Načelo osiguravanja kvalitete: Priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja i izdavanje javne isprave moguće je provesti samo ako je sve provedeno u skladu sa standardom skupa ishoda učenja odnosno standarda kvalifikacija iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira te ako je uspostavljen vanjski sustav osiguravanja kvalitete. Vrednovanje treba biti dokumentirano.

Načelo vjerodostojnosti – Sustav osiguravanja kvalitete u sustavu priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja mora osigurati istovjetnost između očekivanih, stečenih i certificiranih ishoda učenja izmjerenih pouzdanim i neupitnim postupkom njihovog vrednovanja.

Načelo zaštite od dvostrukog vrednovanja – Sustav priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja mora osigurati da jednom vrednovani ishodi učenja budu priznati bez ponovnog vrednovanja.

PREPORUKA 2.

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje voditi se načelima jednake dostupnosti i pravednosti, jednake vrijednosti, osiguravanja kvalitete primjenom standarda HKO-a i vanjskog vrednovanja kvalitete, vjerodostojnosti i zaštite od dvostrukog vrednovanja.

5. Preporuke za izmjenu propisa

Razvoj sustava za priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja podrazumijeva izmjene temeljnih propisa u sustavu obrazovanja te doradu institucionalnih propisa kojima se reguliraju pojedini postupci vrednovanja i osiguravanja kvalitete vrednovanja prethodnog učenja. Tu se prije svega misli na izmjene u temeljnim propisima u visokom obrazovanju i u sustavu obrazovanja odraslih.

Stavkom 2. članka 15. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru propisano je da se postupak prijave, priznavanja i vrednovanja prethodno stečenih skupova ishoda učenja provodi u skladu s akreditiranim (odobrenim) programom za vrednovanje. Postupak odobravanja programa za vrednovanje skupova ishoda učenja (inicijalna akreditacija i reakreditacija) kao i ustanova koje su ovlaštene izvoditi takve programe treba biti reguliran temeljnim propisima u području osiguravanja kvalitete koji reguliraju postupke inicijalne akreditacije i reakreditacije za različite dijelove sustava obrazovanja (Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 45/2009) te Zakon o obrazovanju odraslih (Narodne novine, broj 17/2007)) uzimajući u obzir odredbe Pravilnika o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Naposljetku, nužna je i izmjena internih akata ustanova ovlaštenih za dodjelu kvalifikacija temeljem vrednovanja neformalnog i informalnog učenja kojima se reguliraju pojedini postupci vrednovanja i osiguravanja kvalitete vrednovanja prethodnog učenja.

PREPORUKA 3.

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje izmijeniti Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju na način da se propiše mogućnost fleksibilnog pristupa visokom obrazovanju temeljem vrednovanja i priznavanja prethodnoga učenja, a u skladu sa standardima kvalifikacija iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

PREPORUKA 4.

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje izmijeniti Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju i odgovarajućeg pravilnika kojim se propisuje akreditacija i reakreditacija visokih učilišta i studijskih programa na način da se propiše

mogućnost donošenja programa vrednovanja skupova ishoda učenja u skladu sa standardima kvalifikacija iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

PREPORUKA 5.

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje visokim učilištima izmijeniti interne akte kojima se reguliraju postupci donošenja studijskih programa i obrazovnih programa koji se ne smatraju studijem na način da se propiše mogućnost priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja u skladu sa standardima kvalifikacija iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

PREPORUKA 6.

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje izmijeniti Zakon o obrazovanju odraslih i odgovarajuće pravilnika tako da se propišu postupci akreditacije i reakreditacije programa vrednovanja skupova ishoda učenja.

PREPORUKA 7.

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje donošenje Pravilnika kojim se propisuju postupak prijave i priznavanja prethodno stečenih skupova ishoda učenja te postupak prijave i vrednovanja prethodnoga učenja koje se provodi u skladu s odgovarajućim programima vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (dodatak Preporukama).

6. Preporuke za operacionalizaciju i financiranje razvoja sustava

Temelj za razvoj programa za vrednovanje skupova ishoda učenja, koji su podloga za vrednovanje kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem, su standardi iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Postupci donošenja standarda propisani su Pravilnikom o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, broj: 62/2014). Za praktičnu provedbu priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja nužna je izrada standarda kvalifikacija i njihov upis u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Potrebno je osigurati dostatna sredstva za provedbu strukturnih reformi kroz koje će se razviti alati za vrednovanje kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem i osiguravanje kvalitete tih procesa kao i za provedbu samih postupaka vrednovanja sukladno Pravilniku o priznavanju i vrednovanju prethodnoga učenja te u skladu s odgovarajućim standardima iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Sredstva su u velikoj mjeri osigurana u Europskom socijalnom fondu (ESF), Operativnom programu Učinkoviti ljudski potencijali. Kroz otvorene javne pozive za razvoj i provedbu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira sredstvima iz ESF-a financiraju se projekti kojima obrazovne ustanove u suradnji s udrugama poslodavaca i ostalim partnerima izrađuju standarde zanimanja i standarde kvalifikacija za upis u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Kroz izravnu dodjelu ESF sredstava Ministarstvu znanosti i obrazovanja financira se rad sektorskih vijeća koja vrednuju predložene standarde koji će predstavljati uporište za postupke vrednovanja prethodnog učenja. Dodatno su osigurana sredstva za provedbu aktivnosti vrednovanja prethodnog učenja koje će se provoditi kada se uspostavi sustav i izrade potrebni alati.

PREPORUKA 8.

U razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje žurnu pripremu projekata za izradu standarda kvalifikacija i programa za vrednovanje skupova ishoda učenja kako bi se iskoristila sredstva koja su osigurana u Operativnom programu Učinkoviti ljudski potencijali Europskog socijalnog fonda.

PREPORUKA 9.

U izgradnji održivog sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje voditi računa o tome da postupak priznavanja i vrednovanja ne bude preskup za građane, a da pri tome ne bude ugroženo osiguravanje kvalitete postupka.

7. Prijedlog modela za vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem za razine skupova ishoda učenja i kvalifikacija 1-5

Polazne postavke za izgradnju modela**• Problemi u sustavu obrazovanja odraslih**

U sustavu obrazovanja odraslih postoji niz prepreka za razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja a u nastavku se navode najznačajnije.

Vrednovanje ishoda učenja u potpunosti se prepušta ustanovama bez ikakve provjere kvalitete njihove provedbe ili pratećih provedbenih propisa.

U jednom dijelu sustava obrazovanja odraslih u središtu nije stjecanje ishoda učenja, nego naplata gospodarske usluge, često uz izigravanja zakona i formalno zadovoljenje zakonskih propisa.

Vrednovanje ishoda učenja u postojećim programima obrazovanja odraslih kod nekih provoditelja usluga ugroženo je zlouporabama. Konkretno, neki provoditelji obrazovanja odraslih uopće ne provode vrednovanje znanja i vještina (ispit) ili se ono provodi na nepravilan način radi pogodovanja polazniku. Naime, ustanove su kod provedbe završnih ispita u sukobu interesa jer vrednuju znanje i vještine stečene pohađanjem obrazovnog programa u njihovoj ustanovi koji su naplatile. Interes ustanova je da polaznik položi ispit te im je stoga prihvatljivo inscenirati provedbu ispitnog postupka.

Ne postoji nadzor nad provedbom završnih vrednovanja znanja i vještina, zbog čega su česte zlouporabe, a ispiti se provode samo administrativno radi udovoljavanja propisima, a ne radi stvarnog mjerenja ishoda učenja.

Ne postoji propisani standard koje sve ishode učenja (znanje i vještine) treba polaznik dokazati da bi ostvario pravo na dodjelu javne isprave, pa razne ustanove za istu kvalifikaciju provode potpuno različite programe vrednovanja (ispite), ali i potpuno drugačiju nastavu (kurikulum, program).

Ne postoji propisani standard razine dosegnutosti ishoda učenja tako da nije moguće pouzdano utvrditi kompleksnost znanja i vještina koje polaznici posjeduju i njihovu usklađenost s razinom kvalifikacije koja im se po uspješno položenom ispitu dodjeljuje.

Ne postoje standardizirani ispiti koji bi bili oslonjeni na propisani standard, odnosno unaprijed očekivane skupove ishoda učenja, kao što nije propisan ni njihov dizajn, oblici i tipovi ispita i ispitnih pitanja koji je jednak za sve ustanove.

Pojedine ustanove provode na desetke, pa i stotine obrazovnih programa koji mogu obuhvaćati vrlo različite sektore, a da ujedno nemaju niti jednog stručnjaka za dizajn i pripremu ispitnih materijala, nego to prepuštaju vanjskim suradnicima - predavačima koji nikada nisu stekli formalno obrazovanje vezano uz sastavljanje i baždarenje pouzdanih i sveobuhvatnih ispitnih materijala koji uključuju svu raznolikost oblika i tipova ispitnih metoda, s reprezentativnim bodovnim uzorkom i pokrivanjem višestrukih inteligencija s jedne strane te ukupne raznolikosti teorijskih i praktičnih kompetencija s druge strane.

Ne postoji program obrazovanja za profesionalne dizajnere ispitnog postupka i ispitnih materijala, kao ni načela, smjernice i upute za njihovu izradu.

- **Zakonski okvir, teorijska osnova i strateške smjernice (preporuke) na EU razini**

Donošenjem Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru stvorena je teorijska osnova za utvrđivanje minimuma zajedničkih ishoda učenja (ugrađeni u programe svih provoditelja koji su akreditirani za neku kvalifikaciju) koje je potrebno dokazati za stjecanje određene kvalifikacije (kroz obvezni ili zajednički dio standarda kvalifikacije). Akreditirani program stjecanja i vrednovanja ishoda učenja a jednako tako i akreditirani program vrednovanja skupova ishoda učenja treba biti usklađen sa standardima skupova ishoda učenja ili standardom kvalifikacije što u postupku inicijalne akreditacije utvrđuje akreditacijska agencija, sukladno razini kvalifikacije koja se stječe završetkom programa (jedino na razini 5 postoje programi koji spadaju u ingerenciju ASOO-a i oni koji spadaju u ingerenciju AZVO-a).

Programi vrednovanja skupova ishoda učenja i programi stjecanja i vrednovanja ishoda učenja trebaju se voditi idejom Preporuka Vijeća Europske unije za provedbu priznavanja i vrednovanja neformalnog i informalnog učenja (2012) koje navode da „kvalifikacije ili njihovi

dijelovi koje je moguće stjecati kroz vrednovanje moraju odgovarati propisanim standardima koji su isti odnosno ekvivalentni onima primijenjenim za stjecanje kvalifikacija u formalnom obrazovanju." To znači da ne treba nužno biti razlike u vrednovanju ishoda učenja na kraju formalnih programa i u programima vrednovanja skupova ishoda učenja stečenih neformalnim i informalnim učenjem. U tom će smislu predloženi model biti primjenjiv na jednak način na oba ova postupka (ispiti na kraju formalnih programa i ispiti u postupku vrednovanja neformalnog i informalnog učenja). Naravno, to ne znači da je nužno u svakom postupku vrednovanja prethodnoga učenja provoditi ispit. Ipak, ako se radi o postupku ili dijelu postupka (za neki skup ishoda učenja) u kojem se provodi ispit, tada bi se on trebao provoditi po istom modelu kao i ispit unutar formalnog programa stjecanja i vrednovanja ishoda učenja.

Kako bi se izbjegao sukob interesa onoga koji provodi obrazovanje i onoga koji provodi vrednovanje ishoda učenja, iste osobe ne bi trebale biti odgovorne za oba procesa. Minimalni bi preduvjet izbjegavanja sukoba interesa bio da osobe koje su neovisne od pružatelja usluge formalnog obrazovanja provode glavninu vrednovanja ishoda učenja.

- **Tržišni karakter usluge obrazovanja odraslih**

Kako je usluga obrazovanja odraslih najčešće usluga gospodarskog karaktera treba imati u vidu da postojeći ponuđači takvih usluga međusobno konkuriraju. U tom smislu nije primjereno bilo koju ustanovu koja provodi obrazovanje odraslih dovoditi u povlaštenu poziciju u odnosu na ostale ustanove koje bi time dobile nelojalnog konkurenta. S druge strane, treba dati prednost kvalitetnim ustanovama uz uvjet postojanja čvrstog i pouzdanog sustava osiguravanja kvalitete (vanjskog vrednovanja ustanove i vanjskog vrednovanje ishoda učenja).

Provođenjem kvalitetnije provjere ishoda učenja povećat će i trošak obrazovanja odraslih. Taj trošak treba biti racionalan s obzirom da će ga uglavnom snositi sami polaznici ili njihovi poslodavci. Zbog niske stope uključenosti u obrazovanje odraslih u Hrvatskoj, treba biti vrlo oprezan prema visini troškova provedbe ispita. S druge strane, ne bi se smjelo dopustiti bilo kakvu monopolizaciju ovog postupka jer bi se time dodatno narušio ionako krhki sustav obrazovanja odraslih.

Međutim, treba reći i to da je godinama trošak obrazovanja odraslih za niz zanimanja bio nerealno nizak i ispod tržišne cijene (na primjer, vrlo niski troškovi obrazovanja za kuhare, bez utroška energije, namirnica i dovoljnog broja sati za stvarno stjecanje kuharskih kompetencija). Glavni razlozi za nerealno niske cijene obrazovanja odraslih su bili natječaji koji su kao kriterij odabira pružatelja usluga obrazovanja odraslih imali najnižu cijenu, kao i nelojalna konkurencija među ustanovama. Uvođenjem vjerodostojnog vrednovanja ishoda učenja obrazovanje odraslih moći će opet provoditi i srednje strukovne škole koje su baš zbog nepostojećih standarda i kriterija najniže cijene odavno nestale iz tržišne utakmice zbog svojih realnih troškova obrazovanja unatoč tome što su se u njihovim programima uistinu stjecali ishodi učenja.

Konkurenti na tržištu obrazovanja odraslih su agilni i brzo razvijaju nove programe (standarde kvalifikacija). Tomu svakako treba prilagoditi i sustav vanjskog osiguravanja kvalitete.

Programi obrazovanja odraslih moraju se geografski i terminski prilagoditi polaznicima. Na jednak način, treba prilagoditi i postupke vrednovanja kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem. Također, treba maksimalno koristiti postojeću

infrastrukturu ustanova za obrazovanje odraslih kod provedbe ispita (radi raznolikosti programa, velike geografske distribuiranosti te složene i često skupe opreme koja je potrebna kako za provedbu programa tako i za provedbu ispita).

No, s obzirom da su postupci vrednovanja kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem vrlo osjetljivi, potrebno je ustrojiti snažan sustav osiguravanja kvalitete koji podrazumijeva, barem u početku, i svojevrsno centraliziranje sustava vrednovanja prethodnoga učenja.

- **Legitimni interesi postojećih ustanova u sustavu obrazovanja odraslih**

U sustavu obrazovanja odraslih postoje ustanove koje provode kvalitetno obrazovanje odraslih i one ne smiju postati kolateralne žrtve u sustavu zbog ustanova koje ne rade dovoljno kvalitetno djelatnost za koju su registrirane. To znači kako pri razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja i dodjele kvalifikacije treba osigurati da se ustanove i dalje nadmeću svojom kvalitetom i prepoznatljivošću. Da bi to bilo moguće, treba osigurati da ustanove koje provode obrazovanje te koje imaju akreditaciju, sudjeluju i u vrednovanju i dodjeli kvalifikacija kao i u vrednovanju kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem, za koje trebaju biti dodatno akreditirane, i na taj način natječu se svojom kvalitetom i prepoznatljivošću.

Prijedlog modela

Temeljem svih iznesenih polaznih postavki predlaže se razvoj **hibridnog modela vanjskog vrednovanja ishoda učenja** u programima stjecanja i vrednovanja ishoda učenja i u programima vrednovanja skupova ishoda učenja. Model uključuje unutarnji sustav osiguravanja kvalitete ustanove te angažman vanjskih stručnjaka (ispitivača) koje bi, po uzoru na model sudskih vještaka, iz liste odobrenih biralo nadležno tijelo (agencija ili nacionalni ispitni centar). Vrednovanje bi se provodilo u ustanovi i to od strane tročlanog povjerenstva. Jedan ili dva člana povjerenstva su vanjski stručnjaci, odnosno jedan ili dva su stručnjaci iz ustanove. Vrednovanje se provodi u ustanovi koristeći materijalne resurse ustanove pri čemu, po završetku vrednovanja, ustanova putem nacionalnog informacijskog sustava (NIS) izdaje javnu ispravu za kvalifikaciju za koju ima akreditirani program.

Posebnu pozornost treba obratiti na odabir vanjskih stručnjaka koji bi bili ispitivači za pojedine obrazovne programe i obrazovne sektore. U tom smislu, nadležno tijelo (agencija ili nacionalni ispitni centar) trebalo bi imati ustrojeno neovisno dioničko tijelo (vijeće dionika u kojem bi bili predstavnici svih dionika zainteresiranih za kvalitetu provedbe vrednovanja prethodnoga učenja) koje bi propisalo kriterije za odabir ispitivača, vodilo brigu o izbjegavanju sukoba interesa, nadziralo odabir i imenovanje ispitivača, radilo na promicanju obrazovanja odraslih i vrednovanja prethodnoga učenja te bilo nadležno za druge slične aktivnosti. Vanjski stručnjaci (ispitivači) trebaju biti organizirani u pojedine obrazovne sektore. Njihova bi uloga bila, uz provedbu ispitnih postupaka, da izrađuju standardizirane ispitne postupke i ispitne materijale za pojedine standarde skupova ishoda učenja i standarde kvalifikacija iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u svojem sektoru.

Stručnjake bi imenovalo i na listu aktivnih uvrstilo nadležno tijelo (agencija ili nacionalni ispitni centar), a trošak vrednovanja plaća se stručnjaku prema tarifi koja je nacionalno propisana uz

realne putne troškove, ako postoje. Stručnjake pojedinoj ustanovi za najavljeni ispitni rok dodjeljuje nadležno tijelo (agencija ili nacionalni ispitni centar), pazeći na sukob interesa. Potrebno je razviti nacionalni informacijski sustav (NIS) u koji bi ustanove morale najaviti unaprijed mjesto, vrijeme i skupove ishoda učenja/kvalifikaciju za koju provode ispit kako bi agencija mogla dodijeliti stručnjake koje će uputiti na ispit. Vodi se anketiranje kvalitete rada ispitnih povjerenstava (u smislu objektivnosti, profesionalnosti i stručnosti) te se također u NIS upisuju rezultati ispita za svakog kandidata i prati se prolaznost po pojedinom ispitivaču. Ispitivač ostaje na listi odlukom nadležnog tijela (ovdje se određena uloga može dati i sektorskim vijećima) nakon godišnje evaluacije kvalitete rada (kroz ankete i rezultate prolaznosti koje imaju kandidati koje ispituje).

Uz sve navedeno, kao dodatno osiguranje pouzdanosti ispitnog postupka vrednovanja ishoda učenja, koji provodi povjerenstvo u kojem su jedan ili dva vanjska ispitivača, nadležno državno tijelo ili ovlaštena agencija za osiguravanje kvalitete provodi periodični nadzor nad: a) provedbenim dijelom sustava vrednovanja ishoda učenja u ustanovi koji uključuje pouzdanost ispitnog postupka, postojanje i zakonitost sastava povjerenstva, ovlaštenja vanjskih ispitivača, autentičnost i zaštićenost ispitnih materijala, postupak upravljanja korištenim ispitnim materijalom, unos rezultata ispita u NIS te izdavanje javne isprave, i b) sustavom odabira vanjskih ispitivača, pripremom i zaštitom standardiziranih ispitnih materijala u nadležnoj agenciji ili nacionalnom ispitnom centru koji odabire vanjske ispitivače i vodi brigu o standardiziranim ispitnim materijalima.

Predloženi model može se primjenjivati jednako za obrazovanje odraslih i vrednovanje kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem u svim ustanovama koje su akreditirane a model se može modificirati i primijeniti različite kriterije osiguravanja kvalitete kako je prikazano u Tablici 1. Ustanove trebaju biti akreditirane za provedbu programa stjecanja i vrednovanja ishoda učenja a dodatnu akreditaciju trebaju zatražiti za program vrednovanja skupova ishoda učenja ako ispunjavaju kriterije osiguravanja kvalitete navedene u Tablici 1.

Akreditaciju i reakreditaciju (nadzor rada) ustanova koje provode programe stjecanja i vrednovanja ishoda učenja i programe vrednovanja skupova ishoda učenja provodi resorno ministarstvo ili ovlaštena neovisna agencija za osiguravanje kvalitete koja u okviru postupka osiguravanja kvalitete vrednovanja skupova ishoda učenja ocjenjuje i kvalitetu rada agencije ili nacionalnog ispitnog centra koji odabire vanjske ispitivače i vodi brigu o standardiziranim ispitnim materijalima.

Argumenti za predloženi model

Ovako postavljen model ne traži velika inicijalna ulaganja, ostavlja vrednovanje unutar ustanove te zadržava izdavanje kvalifikacije od strane ustanove (u odnosu na ideju izgradnje nacionalnih ispitnih centara ili centara kompetencija koji bi provodili vrednovanje i izdavali kvalifikacije), čime respektira sva navedena načela razvoja sustava priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja. Korištenjem alata HKO-a (standard kvalifikacije i prema njemu akreditiran program stjecanja i vrednovanja ili vrednovanja skupova ishoda učenja) ispunjava se najvažniji preduvjet za uvođenje sustava osiguravanja kvalitete, a to je postojanje standarda. Dodatno, ovakav sustav ne zanemaruje unutarnje sustave osiguravanja kvalitete samih ustanova, ali

svoju pouzdanost temelji na vanjskom vrednovanju tih sustava kao i elementima vanjskog vrednovanja ishoda učenja uvođenjem vanjskih licenciranih ispitivača.

Ovakvim uvođenjem mješovitih (hibridnih) ispitnih povjerenstava u kojemu glavninu ispitnog postupka provode neovisni ispitivači, kao i sustavnim vanjskim nadzorom sukoba interesa po ukupnoj vertikali provedbe vrednovanja ishoda učenja od pripreme do realizacije osigurava se načelo vjerodostojnosti vrednovanja ishoda učenja, jer se odluka o dodjeli kvalifikacije (javne isprave) odmiče od same ustanove. Konačno, isti mehanizam hibridnog vanjskog vrednovanja ishoda učenja koristi se i kod programa stjecanja i vrednovanja (ispiti u okviru formalnih programa obrazovanja) i kod programa vrednovanja neformalnog i informalnog učenja. Svime navedenim poštovana su predložena načela za izgradnju sustava.

Osiguravanje kvalitete sustava za priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja

Za potrebe razvoja sustava osiguravanja kvalitete dodjele kvalifikacija temeljem priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja kao i sustava osiguravanja kvalitete dodjele kvalifikacija u obrazovanju odraslih, mogu se razlikovati tri skupine kriterija kvalitete – programski, provedbeni i institucijski kriteriji. Sve tri skupine kriterija kvalitete trebaju se primijeniti i u unapređenju sustava osiguravanja kvalitete stjecanja kvalifikacija u obrazovanju odraslih i u sustavu osiguravanja kvalitete stjecanja kvalifikacija na temelju vrednovanja prethodnoga učenja pri čemu su preporučuje da provedbeni i institucijski kriteriji budu stroži za vrednovanje prethodnoga učenja nego za provedbu programa stjecanja i vrednovanja ishoda učenja i stjecanja kvalifikacija u sustavu obrazovanja odraslih (vidi tablicu 1.).

- a) **Programski kriteriji:** kriteriji propisani standardom kvalifikacije koji se primjenjuju u programskoj akreditaciji i reakreditaciji (preko dokumentacije – *input based*). Nadležna agencija za osiguravanje kvalitete provodi inicijalnu akreditaciju i reakreditaciju programa obrazovanja i vrednovanja u skladu sa standardima kvalifikacija u Registru HKO-a.
- b) **Provedbeni kriteriji:** kriteriji koji se odnose na organizaciju postupka vrednovanja ishoda učenja polaznika (neovisni članovi Povjerenstva) kako bi se osiguralo da su propisani ishodi učenja doista stečeni – *output based*. Nadležno tijelo (agencija ili nacionalni ispitni centar) osigurava da se ispit provodi u skladu sa standardom tako da na ispite upućuje stručnjake iz svoje baze koji su odabrani prema jasnim i transparentnim kriterijima, koji uključuju poslodavce i metodičare koji su prošli potrebnu edukaciju, koji su stručnjaci u metodama vrednovanja ishoda učenja, koji su educirani provjeravati jesu li stečeni ishodi učenja u skladu s razinama i povezani s procesom ispita, koji su grupirani prema sektorima kao sektorski stručnjaci i licencirani za vrednovanje.
- c) **Institucijski kriteriji** (analizom dokumentacije i uz posjet instituciji). Nadležna agencija za osiguravanje kvalitete provodi vanjsko vrednovanje obrazovne ustanove i ispitnog postupka, kao i postupka odabira vanjskih ispitivača i standardiziranih ispitnih materijala. Nadležna agencija ili nacionalni ispitni centar koji odabire vanjske ispitivače i izrađuje ispitne materijale, podložni su nadzoru dioničkog tijela i javnosti te Ministarstva.

PREPORUKA 10.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje primjenu programskih, provedbenih i institucijskih kriterija u sustavu osiguravanja kvalitete priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja kao i u sustavu osiguravanja kvalitete stjecanja i dodjele kvalifikacija u obrazovanju odraslih.

PREPORUKA 11.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje ustrojavanje agencije ili nacionalnog ispitnog centra (u okviru postojećih ustanova) za vanjsko vrednovanje ishoda učenja. Ta bi agencija ili nacionalni ispitni centar trebao imati ulogu da poveže ključne dionike u sustavu obrazovanja odraslih, izgradi ljudske i materijalne kapacitet za izradu i pripremu standardiziranih ispitnih postupaka i materijala za programe stjecanja i vrednovanja i programe vrednovanja skupova ishoda učenja po sektorima i na temelju standarda kvalifikacija iz Registra HKO-a, da odabere i obuči vanjske ispitivače, da osigura kapacitete za distribuciju, zaštitu i čuvanje ispitnih materijala.

PREPORUKA 12.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje da kriteriji za akreditaciju i reakreditaciju programa za vrednovanje skupova ishoda učenja i na temelju toga dodjelu kvalifikacije budu zahtjevniji od kriterija za akreditaciju i reakreditaciju programa za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja i dodjelu kvalifikacije te da se akreditiraju samo ustanove koje ispunjavaju unaprijed definirane visoke standarde kvalitete.

PREPORUKA 13.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje da ispitne materijale dizajniraju i nastavnici u ustanovama i stručnjaci vezani uz nadležnu agenciju, strukovne udruge ili nacionalni ispitni centar za osiguravanje kvalitete provedbe ispitnih postupaka (koja ima i stalno razvija i čuva repozitorij ispitnih materijala po sektorima) u skladu sa standardom kvalifikacije i programom vrednovanja. Ispitni materijal u dijelu provjere praktičnih kompetencija ne smije biti rigidan i treba omogućiti stručnjacima da djeluju *ad hoc* u kreiranju pitanja tijekom provedbe vrednovanja prethodnoga učenja.

Tablica 1. Kriteriji osiguravanja kvalitete dodjele kvalifikacija u formalnim programima za obrazovanje odraslih i postupcima vrednovanja prethodnoga učenja

KRITERIJI	STJECANJE I VREDNOVANJE ISHODA UČENJA	VREDNOVANJE PRETHODNOG UČENJA
a) programski	Programi se izrađuju i vrednuju u odnosu na standarde kvalifikacija iz Registra HKO-a.	Programi se izrađuju i vrednuju u odnosu na standarde kvalifikacija iz Registra HKO-a. Potvrditi posjedovanje skupova ishoda učenja isključivo vrednovanjem, bez zahtjeva za stjecanjem u kontroliranim uvjetima, može se samo za neke skupove ishoda učenja. To je zapisano u standardu, kod svakog skupa ishoda učenja.
b) provedbeni	Završni ispit provodi Povjerenstvo u kojem je jedan vanjski neovisni član kojeg je imenovalo nadležno tijelo (agencija ili nacionalni ispitni centar) iz svoje baze. Ostala dva člana su iz ustanove. U pojedinim slučajevima nadležno tijelo može imenovati dva vanjska ispitivača (npr. u slučaju težih prekršaja, prijava i sl.). Nadležna agencija za osiguravanje kvalitete može donijeti odluku da u ustanovama visoke kvalitete vanjski neovisni član ne mora sudjelovati ili da sudjeluje u ispitnom povjerenstvu sporadično, samo za pojedince odabrane slučajnim odabirom. Ispit se treba provoditi u ustanovi, ustanova izdaje kvalifikaciju.	Završni ispit provodi Povjerenstvo u kojem je dva člana imenovalo nadležno tijelo (agencija ili nacionalni ispitni centar) koji su neovisni od ustanove koja organizira proces vrednovanja. U Povjerenstvu je jedan član iz ustanove. Tako formirano Povjerenstvo vrednuje <u>sve</u> polaznike <u>svih</u> programa vrednovanja <u>svih</u> ustanova akreditiranih za vrednovanje. Ispit se treba provoditi u ustanovi, ustanova izdaje kvalifikaciju.

c) institucijski	<i>Zakon o obrazovanju odraslih</i>	Uz sve institucijske kriterije koji vrijede za ustanovu za obrazovanje odraslih, treba dodatno zadovoljiti dva kriterija: 1. Ustanova treba barem dvije godine provoditi prva tri koraka u procesu vrednovanja neformalnog i informalnog učenja što znači da ima kapacitete za provedbu profesionalnog savjetovanja i usmjeravanja te javno dostupne materijale za samovrednovanje kojima se pojedinci služe da samostalno ispituju svoja znanja i vještine. 2. Ustanova treba pratiti ishode na tržištu rada svojih polaznika, javno ih objavljivati
------------------	-------------------------------------	---

8. Prijedlog temeljnih načela za izgradnju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u sustavu visokog obrazovanja

U sustavu priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja u visokom obrazovanju važno je razlikovati svrhu priznavanja – pristup visokom obrazovanju, nastavak obrazovanja, stjecanje kvalifikacije ili nešto drugo – jer se za različite svrhe mogu provoditi različiti postupci.

Međutim, prvi korak svih postupaka treba započeti informiranjem i smjernicama za kandidate u postupcima priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja. Informacije se mogu pružiti putem brošura, mrežnih stranica (primjerice, AZVO kao kontakt točka i most za povezivanje s nadležnim visokim učilištima) i ostalih medija, a kandidati bi trebali imati dodatnu podršku savjetnika i/ili sličnog osoblja osposobljenog za priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja. Kandidatima je potrebno detaljno opisati postupak priznavanja i vrednovanja, opisati cijenu postupka kao i moguća izuzeća od naknada, subvencije ili nepovratna sredstva (ako postoje) te postupke u organizaciji ispita i korake koji se od kandidata zahtijevaju. Tijekom tog procesa iznimno je važno da se organizira orijentacijski razgovor (i/ili radionice) kako bi se kandidati upoznali s potencijalnim svrhama priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja i mogućim ishodima procesa.

I u visokom obrazovanju preporuka je da se priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja provodi samo za skupove ishoda učenja, odnosno kvalifikacije koje se nalaze u Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Mogu postojati različite svrhe priznavanja i vrednovanja a u skladu s poznatim praksama i europskim iskustvima mogu se prepoznati dvije najvažnije – priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja radi upisa u studijski/obrazovni program ili izuzeće od učenja i vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem radi certificiranja skupova ishoda učenja ili stjecanja kvalifikacije.

Visoka učilišta već sada imaju obvezu razvijanja vrednovanja/priznavanja prethodno stečenog učenja (Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, čl.76a, st.2 i čl.77, st.7), što je dodatno naglašeno novom verzijom Europskih standarda i smjernica za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) iz 2015. godine gdje se u Standardu 1.4.

navodi: „Pravedno priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, razdoblja studija i prethodnog učenja, što uključuje i priznavanje neformalnog i informalnog učenja, ključni su elementi osiguravanja napretka studenata kroz studij te poticaj za mobilnost. Primjereni postupci priznavanja počivaju na: usklađenosti praksi priznavanja na visokom učilištu s načelima Lisabonske konvencije o priznavanju i suradnji s drugim visokim učilištima, agencijama za osiguravanje kvalitete i nacionalnim ENIC i NARIC uredima, kako bi se osiguralo ujednačeno priznavanje u cijeloj zemlji.” Već u idućem ciklusu reakreditacije visokih učilišta taj će standard biti dio postupka reakreditacije te je nužno da se visoka učilišta aktivno uključe u razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja.

Priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja radi upisa u studijski/obrazovni program ili izuzeće od učenja

Priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja mogu provoditi samo akreditirana visoka učilišta koja provode studijske/obrazovne programe koji su akreditirani i usklađeni sa standardima kvalifikacija iz Registra HKO-a i ako imaju dodatnu akreditaciju za vrednovanje i priznavanje prethodnoga učenja za skupove ishoda učenja koji su dio obrazovnih/studijskih programa.

Postupkom priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja, svaki kandidat može dobiti izuzeće od pohađanja dijela programa ili može dobiti pristup obrazovnim programima kojima ne bi mogao pristupiti/koje ne bi mogao pohađati bez dodatnog obrazovanja. Na taj se način postupkom priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja utvrđuje koje skupove ishoda učenja kandidat već posjeduje kako bi mogao preskočiti odgovarajući dio obrazovnog programa ili preduvjete za upis formalnog programa. Sukladno takvom pristupu priznavanju i vrednovanju prethodnog učenja, obrazovne ustanove trebale bi:

- omogućiti pristup studijskom programu kandidatu koji mu prema svojim formalnim kvalifikacijama ne bi mogao pristupiti
- omogućiti izuzeće od točno onih skupova ishoda učenja koji su kandidatu „certificirani” putem procesa vrednovanja
- omogućiti izuzeće iz cijelog kolegija/modula, ako on u velikoj mjeri odgovara skupovima ishoda učenja koji su kandidatu „certificirani” putem procesa vrednovanja.

Akademskim priznavanjem formalnog učenja ili razdoblja studiranja u drugom formalno akreditiranom visokom učilištu u zemlji, ako je kandidat pohađao formalni program koji je registriran u Registru HKO-a i položio kolegije kojima su obuhvaćeni određeni skupovi ishoda učenja iz Registra, visoko učilište bi trebalo automatski priznati takve skupove ishoda učenja, ako su prisutni i u njihovom programu/kolegijima. Takvo bi priznavanje trebalo rezultirati izuzećima od upisa i pohađanja odgovarajućih kolegija i/ili njihovih dijelova (prijenos bodova). Ocjene koje su se na takvom kolegiju stekle visoko učilište bi trebalo priznati ako kolegiji u potpunosti pokrivaju iste ishode učenja. Kad se radi o priznavanju razdoblja studiranja u inozemstvu na programima koji nisu registrirani u registru HKO-a ili kvalifikacijskog okvira neke druge zemlje, visoko učilište nije obvezno provoditi automatsko priznavanje niti prijenos bodova, već je u autonomiji svakog visokog učilišta da odluči hoće li te skupove ishoda učenja priznati ili ne.

Vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem radi certificiranja skupova ishoda učenja ili stjecanja kvalifikacije

Takav pristup vrednovanju koristi se za kandidate koji žele dobiti potvrdu/certifikat za skupove ishoda učenja i/ili traže mogućnost stjecanja cjelovite ili djelomične kvalifikacije putem priznavanja i vrednovanja. Proces vrednovanja kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim ili informalnim putem treba slijediti formalno utvrđena načela i postupke vrednovanja, a može ga provoditi samo ustanova koja je akreditirana za vrednovanje prethodnoga učenja te samo za skupove ishoda učenja ili kvalifikacije unutar Registra HKO-a za koje je akreditirana. Ta vrsta vrednovanja prethodnoga učenja obično se provodi radi razvoja karijere ili zapošljavanja/promjene posla kandidata.

Hrvatski kvalifikacijski okvir predviđa razvoj programa za vrednovanje skupova ishoda učenja što podrazumijeva propisane postupke i procedure te kriterije i uvjete u kojima se određeni ishodi učenja mogu vrednovati kao i uvjete koje trebaju zadovoljiti ustanove koje provode vrednovanje.

PREPORUKA 14.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje da se u visokom obrazovanju ne omogućuje stjecanje cjelovitih kvalifikacija isključivo na temelju postupaka vrednovanja prethodnoga učenja.

Načela osiguravanja kvalitete u sustavu priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja u visokom obrazovanju

Potencijalni rizici priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja su u osiguravanju kvalitete provedbe postupaka priznavanja i vrednovanja. Stoga, treba razraditi sustav osiguravanja kvalitete koji će omogućiti fleksibilnost, ali osigurati pouzdanost.

Načela osiguravanja kvalitete postupaka priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja u visokom obrazovanju:

- kvaliteta postupka priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja treba se osigurati putem unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete te putem postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete koje provodi AZVO
- uspostavljanje transparentnih mjera osiguravanja kvalitete u skladu s postojećim okvirima za osiguravanje kvalitete kako bi se poticale pouzdane, valjane i vjerodostojne metodologije i alati vrednovanja
- postupke bi trebale provoditi samo institucije akreditirane za priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja, a ne automatski svi pružatelji visokog obrazovanja akreditirani za provedbu odgovarajućih formalnih obrazovnih programa (za stjecanje kvalifikacija).

9. Ključni koraci u razvoju sustava priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja

Razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja pridonijet će strateškim ciljevima povećanja dostupnosti i olakšavanju završnosti u visokom obrazovanju, unaprijeđenju fleksibilnosti u obrazovnim i karijernim putovima ljudskih potencijala u Hrvatskoj, aktivnijem i bržem odgovaranju na potrebe tržišta rada za novim vještinama i znanjima te povećanju zapošljivosti pojedinaca.

Kako bi se u hrvatski kvalifikacijski sustav ugradio i sustav stjecanja kvalifikacija na temelju priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja nužno je provesti sljedeće korake:

1. izraditi standarde zanimanja, vrednovati ih i upisati u Registar HKO-a
2. izraditi standarde kvalifikacija, vrednovati ih i upisati u Registar HKO-a
3. izmijeniti relevantne zakone i pravilnike
4. postojećim agencijama/ustanovama u sustavu dati u nadležnost vanjsko osiguravanje kvalitete ustanova koje provode postupke priznavanja i vrednovanja prethodnoga učenja
5. propisati kriterije za akreditaciju i reakreditaciju ustanova i programa za priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja
6. izgraditi kapacitete i resurse akreditirajuće ustanove
7. izgraditi kapacitete i resurse agencije ili nacionalnog ispitnog centra za vanjsko vrednovanje skupova ishoda učenja
8. izgraditi baze sektorskih stručnjaka za sudjelovanje u povjerenstvima za vrednovanje skupova ishoda učenja
9. pokrenuti projekte financirane sredstvima Europskog socijalnog fonda za izgradnju kapaciteta i osnaženje resursa ustanova za provedbu vrednovanja prethodnoga učenja
10. izraditi programe vrednovanja skupova ishoda učenja
11. provesti akreditaciju ustanova i programa
12. promovirati mogućnosti sustava za priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja građanstvu
13. pokrenuti projekte financirane sredstvima Europskog socijalnog fonda za financiranje vrednovanja prethodnoga učenja pojedinaca u prioritetnim sektorima
14. promicati vrijednosti i važnosti učenja i stjecanja kompetencija neformalnim i informalnim putem
15. provoditi vanjsko osiguravanje kvalitete akreditiranih ustanova i postupaka vrednovanja kompetencija stečenih formalnim, neformalnim i informalnim putem.

PREPORUKA 15.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje da jedan od glavnih ciljeva izgradnje sustava za priznavanje i vrednovanje prethodnoga učenja bude promicanje vrijednosti i važnosti učenja i stjecanja kompetencija neformalnim i informalnim putem.

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić

Prilog 4.**Nacrt Pravilnika o priznavanju i vrednovanju prethodnog učenja****NACRT PRAVILNIKA****O PRIZNAVANJU I VREDNOVANJU PRETHODNOG UČENJA****OBRAZLOŽENJE****UVOD**

Za razvoj kvalitetnog i dostupnog obrazovanja te s ciljem ostvarivanja bolje konkurentnosti pojedinaca na globalnom tržištu rada, potrebno je uzeti u obzir važnost cjeloživotnog učenja i cjeloživotnog pristupa obrazovanju, osposobljavanju i usavršavanju te vrednovanju prethodnog učenja i kompetencija stečenih neformalnim i informalnim putem. Priznavanje prethodno stečenih znanja i vještina, kako onih stečenih neformalnim i informalnim putem, tako i onih koje je pojedinac stekao kroz formalni sustav, ali bez završnosti, pojavljuje se u europskim obrazovnim politikama kao jedan od glavnih instrumenata cjeloživotnog učenja. Vrednovanjem prethodnog učenja otvaraju se mogućnosti da određena znanja i vještine, procesom vrednovanja, postaju prepoznati i priznati. To pridonosi unapređenju zapošljivosti pojedinaca i stvaranju preduvjeta za nastavak njihovog obrazovanja. Ideja da se kompetencije stečene izvan obrazovnog sustava formaliziraju i na taj način „učenje postane vidljivo,“ - najveća je korist priznavanja i vrednovanja neformalnog i informalnog učenja.⁶

Europski strateški okvir za razvoj sustava vrednovanja neformalnog i informalnog učenja temelji se na ciljevima Strategije Europa 2020 te obuhvaća prvenstveno Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje iz 2008. godine⁷ i Preporuke Vijeća Europske unije za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja iz 2012. godine. U Preporukama o uspostavi Europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje naglašeno je da je pri definiranju i opisivanju kvalifikacije potrebno koristiti pristup zasnovan na ishodima učenja te promicati vrednovanje neformalnog i informalnog učenja u skladu sa zajedničkim europskim načelima dogovorenim u Zaključcima Vijeća Europske unije od 28. svibnja 2004. godine. U Preporukama Vijeća Europske unije za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja, kao specifični cilj navodi se uspostava nacionalnih sustava vrednovanja neformalnog i informalnog učenja povezanih s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima.

⁶ Vrednovanje neformalnog i informalnog učenja u Europi, CEDEFOP, 2008

⁷ Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća iz 2008. o uspostavljanju Europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje“, Službeni list EZ-a C 111, 6.5.2008.

HRVATSKI KVALIFIKACIJSKI OKVIR

Uspostavljanjem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) stvaraju se temelji za razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja, kako učenja tijekom formalnog obrazovanja tako i neformalnog i informalnog učenja što kao strateški cilj proizlazi iz Strategije obrazovanja znanosti i tehnologije⁸. Budući da su u središtu HKO-a mjerljivi ishodi učenja, a ne postupak kojim se do tih ishoda učenja došlo, te polazeći od činjenice da se značajan broj ishoda učenja može stjecati i izvan formalnih kontroliranih uvjeta, vrednovanjem neformalno i informalno stečenih ishoda učenja po istim principima kao i onih stečenih u formalnim uvjetima, postiže se osiguravanje kvalitete priznavanja neformalno i informalno stečenih ishoda učenja. HKO predviđa razvoj programa za vrednovanje skupova ishoda učenja što podrazumijeva uvjete koje trebaju zadovoljiti oni koji provode vrednovanje kao i propisane postupke i procedure te kriterije i uvjete u kojima se određeni ishodi učenja mogu vrednovati.

Ostvarivanje koncepta cjeloživotnog učenja moguće je jedino povezivanjem formalnog, neformalnog i informalnog učenja kroz jedinstven sustav osiguravanja kvalitete stjecanja kvalifikacija (i skupova ishoda učenja) u kojem bi se omogućilo vrednovanje i priznavanje stečenog znanja i vještina bez obzira na način na koji su stečeni. Jedno od temeljnih načela za razvoj sustava priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja u Republici Hrvatskoj je jednaka vrijednost kvalifikacija koje su dodijeljene uz postupak vrednovanja neformalnog i informalnog učenja i onih koje su u cijelosti dio formalnog sustava, ako je postupak vrednovanja identičan postupku vrednovanja koji se primjenjuje za provjeru znanja i vještina u formalnom sustavu.

Sustav osiguravanja kvalitete koji se temelji na jedinstvenosti vrednovanja za formalno, s jedne strane, te neformalno i informalno stečene kompetencije, s druge strane, u Republici Hrvatskoj izgrađen je u skladu sa strateškim odrednicama Europske unije, kroz Hrvatski kvalifikacijski okvir. Vrednovanje prethodnog učenja sastavni je dio Hrvatskog kvalifikacijskog okvira pri čemu su kvalifikacije, kao i njihovi sastavni dijelovi, skupovi ishoda učenja, standardizirani te je u njima naznačeno koji se skupovi ishoda učenja mogu stjecati formalnim, odnosno neformalnim putem. S takvim standardima povezani su i usklađeni programi za stjecanje kvalifikacija, programi za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja i programi za vrednovanje skupova ishoda učenja na svim razinama obrazovanja (članak 32. Pravilnika o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira („Narodne novine“ broj 62/14)).

Svrha priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja može biti dvojaka u odnosu na dva temeljna pristupa vrednovanju. Svrha priznavanja i vrednovanja može biti a) stjecanje kvalifikacije isključivo putem vrednovanja kompetencija koje su stečene izvan formalnog sustava obrazovanja (sumativni pristup) ili b) olakšan pristup daljnjem obrazovanju (formativni pristup) i, u konačnici, stjecanje kvalifikacije.

Praktična primjena priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja bit će moguća po uspostavljanju Registra HKO-a s registriranim standardima kvalifikacija i u njemu definiranih onih skupova ishoda učenja koje je moguće stjecati i izvan formalnog sustava. S takvim

⁸ Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, cjeloživotno učenje - 3. Cilj: Razviti procese i sustav priznavanja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina, Vlada Republike Hrvatske, 3. srpnja 2014.

standardima bit će povezani programi za vrednovanje skupova ishoda učenja koji će podrazumijevati razvijene i sa standardima usklađene načine provjere znanja i vještina kao podloge za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja.

Priznavanja i vrednovanje prethodnog učenja može se primijeniti kod prijelaza s jednog na drugi obrazovni, odnosno studijski program sličnog profila (prekvalifikacija), pri čemu, ako su oba programa upisana u Registar HKO-a, priznavanje onih skupova ishoda učenja koji se preklapaju provodi se automatski, a programom za vrednovanje skupova ishoda učenja provjeravaju se razlike. Druga moguća primjena je kod upisa u studijski, odnosno obrazovni program za tzv. netradicionalne studente ili polaznike, odnosno one kandidate koji su ili ranije bili u redovnom sustavu obrazovanja, ali nisu stekli kvalifikaciju, ili su određene kompetencije stekli uz rad. Takvi kandidati će, umjesto da se uključuju u redovni sustav obrazovanja, biti u mogućnosti vrednovati svoja prethodno stečena znanja i vještine kroz primjenu programa za vrednovanje skupova ishoda učenja te pristupiti daljnjem obrazovanju na višim godinama obrazovanja, odnosno studija te stjecanju kvalifikacije više razine.

Priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja predstavlja veliki potencijal za pojedinca i društvo. Pojedinaac u kraćem vremenskom razdoblju može steći višu razinu kvalifikacije od one koju ima, dopunsku ili dodatnu kvalifikaciju bez pohađanja obrazovnog programa te tako ostvariti bolje šanse prvenstveno na tržištu rada dok se ljudski resursi i javno financiranje učinkovito usmjeravaju prema podizanju opće razine kvalificiranosti građana.

Međutim, budući da je korištenje HKO-a u svakom pogledu na dobrovoljnoj osnovi i za razvoj sustava potrebno je uložiti značajno vrijeme i resurse dok prvi rezultati budu vidljivi, uspostavljanje sustava za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja, bez pouzdanog sustava osiguravanja kvalitete, predstavlja i svojevrsni rizik od moguće zlorabuse. Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira je javno dostupan te se informacije o standardima kvalifikacija, skupovima ishoda učenja i s njima povezanim programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja te programima za vrednovanje skupova ishoda učenja mogu naći na poveznici: <https://hko.srce.hr/registar/>.

Rizik se također nalazi i u mogućoj zlorabi vrednovanja neformalnog i informalnog učenja do koje može doći ako razvoj sustava za priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja ne podupire snažan sustav osiguravanja kvalitete. Stoga je Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/13 i OUSRH-41/16) propisano da osiguravanje postupka priznavanja i vrednovanja skupova ishoda učenja provodi ovlaštena ustanova za osiguravanje kvalitete koja je podložna redovitom ocjenjivanju postupaka osiguravanja kvalitete.

Donošenje Pravilnika o priznavanju i vrednovanju prethodnog učenja obveza je koja proizlazi iz članka 15. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru kojim se uvodi regulacija postupaka priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja i dodjele kvalifikacija temeljem postupka vrednovanja prethodnog učenja. Stavkom 2. navedenog članka propisuje se da se postupak prijave, priznavanja i vrednovanja prethodno stečenih skupova ishoda učenja i dodjele kvalifikacija temeljem postupka vrednovanja prethodnog učenja provodi u skladu s

akreditiranim programom za vrednovanje te se detaljno propisuje Pravilnikom o priznavanju i vrednovanju prethodnog učenja.

Postupak inicijalne akreditacije i reakreditacije programa za vrednovanje skupova ishoda učenja kao i pravnih i fizičkih osoba koje su ovlaštene izvoditi takve programe treba, stoga, biti reguliran temeljnim propisima u području osiguravanja kvalitete koji reguliraju postupke inicijalne akreditacije i reakreditacije za različite dijelove sustava obrazovanja (Zakon o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju te Zakon o obrazovanju odraslih) uzimajući u obzir odredbe Pravilnika o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Izmjena temeljnih propisa u području osiguravanja kvalitete reformski je proces koji proizlazi iz primjene Hrvatskog kvalifikacijskog okvira kao alata za unapređenje kvalitete i relevantnosti kvalifikacija na svim razinama.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

Na temelju članka 15. stavka 2. i članka 19. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/2013 i Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske 41/16) ministar znanosti i obrazovanja, uz suglasnost ministara nadležnih za rad i regionalni razvoj, donosi

P R A V I L N I K

O PRIZNAVANJU I VREDNOVANJU PRETHODNOG UČENJA

I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Ovim Pravilnikom uređuje se postupak prijave, priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja i dodjele kvalifikacija temeljem postupka vrednovanja prethodnog učenja koji se provodi u skladu s odgovarajućim programima vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.
- (2) Izrazi koji se koriste u Pravilniku, a koji imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

II.

OSNOVNI POJMOVI

Članak 2.

U ovom Pravilniku koriste se pojmovi kako slijedi:

Neformalno učenje je organizirana aktivnost učenja čija je svrha stjecanje i unapređivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a ne dokazuje se javnom ispravom.

Informalno učenje je neorganizirana aktivnost stjecanja kompetencija iz svakodnevnih iskustava te drugih utjecaja i izvora iz okoline za osobne, društvene i profesionalne potrebe.

Priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja (*Recognition of prior learning*) obuhvaća priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja i vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem.

Prethodno stečeni skup ishoda učenja je najmanji cjeloviti skup povezanih ishoda učenja koje je osoba stekla formalnim, neformalnim i/ili informalnim učenjem te dokazala u postupku vrednovanja, a za koji traži priznavanje u svrhu nastavka obrazovanja i/ili stjecanja kvalifikacije.

Priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja je postupak u kojem se automatski priznaje posjedovanje skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koji se dokazuje javnom ispravom izdanom od strane ustanove ovlaštene za provedbu programa za stjecanje i vrednovanje tih skupova ishoda učenja ili programa za vrednovanje tih skupova ishoda učenja, u skladu s Pravilnikom o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

Vrednovanje kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim i informalnim učenjem (vrednovanje neformalnog i informalnog učenja, vrednovanje prethodnog učenja) (*Validation of non-formal and informal learning*) je postupak vrednovanja skupova ishoda učenja u kojem se provodi vrednovanje i ocjenjivanje kompetencija u skladu s unaprijed utvrđenim i prihvaćenim kriterijima i standardima propisanim odgovarajućim programom vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, a koji uključuje i postupak izdavanja uvjerenja ovlaštene pravne ili fizičke osobe o provedenom vrednovanju i posjedovanju skupova ishoda učenja. Automatsko priznavanje prethodno stečenih ishoda učenja može se provesti i za skupove ishoda učenja koji nisu u Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, a stečeni su formalnim obrazovanjem i dokazuju se javnom ispravom izdanom od ovlaštene ustanove.

Program vrednovanja skupova ishoda učenja je opis standardiziranog procesa vrednovanja skupova ishoda učenja u odnosu na standarde skupova ishoda učenja i standarde kvalifikacija iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u kojem je navedeno koji se skupovi ishoda učenja vrednuju, metode vrednovanja, organizacija i trajanje ispita, tko su ispitivači, kako se osigurava vjerodostojnost vrednovanja i slično.

III.

POSTUPAK PRIJAVE ZA PRIZNAVANJE I VREDNOVANJE PRETHODNOG UČENJA

Članak 3.

- (1) Pravo na priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja te vrednovanje kompetencija prethodno stečenih kroz formalno, neformalno ili informalno učenje imaju hrvatski državljani, strani državljani, osobe bez državljanstva, azilanti te stranci pod supsidijarnom zaštitom stariji od 15 godina.
- (2) Postupak prijave za priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja i vrednovanje kompetencija koje su stečene kroz prethodno formalno, neformalno i/ili informalno učenje, sa svrhom dobivanja uvjerenja o posjedovanju skupa ishoda učenja, može pokrenuti svaki pojedinac pravnoj ili fizičkoj osobi akreditiranoj i ovlaštenoj za provedbu programa za vrednovanje skupa ishoda učenja za koji se podnosi zahtjev.
- (3) Postupak prijave za priznavanje prethodno stečenih skupova ishoda učenja i vrednovanje kompetencija koje su stečene kroz prethodno formalno, neformalno i/ili informalno učenje, sa svrhom stjecanja kvalifikacije, može pokrenuti svaki pojedinac u ustanovi, kao i tijelu državne uprave, strukovnoj komori ili instituciji koja za to ima opravdani interes utvrđen temeljem posebnih propisa, akreditiranoj i ovlaštenoj za provedbu programa za vrednovanje skupova ishoda učenja i za dodjelu kvalifikacije za stjecanje koje se podnosi zahtjev.
- (4) Pravna ili fizička osoba iz st. 2 ovog članka zadovoljava sljedeće uvjete:
 - upisana je u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u popis pravnih i fizičkih osoba koje su ovlaštene izvoditi program za stjecanje i vrednovanje skupa ishoda učenja za koje se traži vrednovanje ili priznavanje i program za vrednovanje onog skupa ishoda učenja za koje se traži vrednovanje ili priznavanje;
 - zadovoljava sve uvjete propisane temeljnim propisima u području osiguravanja kvalitete odgovarajućeg dijela sustava obrazovanja uključujući i uslugu profesionalnog usmjeravanja;
 - ima donesene i javno objavljene interne akte kojima je reguliran postupak priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja koji su u skladu s Pravilnikom o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i s ovim Pravilnikom.
- (5) Akreditirana i ovlaštena ustanova ili tijelo državne uprave, strukovna komora ili institucija koja za to ima opravdani interes utvrđen temeljem posebnih propisa iz st. 3 ovog članka, uz uvjete iz st. 4. ovog članka, zadovoljava i sljedeće uvjete:
 - najmanje dvije godine od dana podnošenja zahtjeva za akreditacijom programa za vrednovanje skupova ishoda učenja i dodjelu kvalifikacije provodila je prva tri koraka u

procesu vrednovanja neformalnog i informalnog učenja (identifikacija, dokumentacija i provjera znanja);

- ima javno dostupne materijale za samo-vrednovanje kojima se pojedinci služe za samostalnu provjeru svojih znanja i vještina prije podnošenja zahtjeva za vrednovanje kompetencija stečenih prethodnim učenjem;
- prati podatke na tržištu rada o svojim polaznicima nakon stjecanja kvalifikacije te ih javno objavljuje.

- (6) Zahtjevi iz stavaka 2. i 3. ovog članka mogu uključivati prijave za priznavanje jednog ili više skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i/ili prijave za vrednovanje kompetencija koje odgovaraju jednom ili više skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira za koje je predviđena mogućnost stjecanja neformalnim ili informalnim putem.

Članak 4.

- (1) Prijava za priznavanje prethodno stečenog skupa ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira podnosi se za onaj skup ishoda učenja koji je vrednovan u skladu s programom za stjecanje i vrednovanje skupa ishoda učenja ili programom za vrednovanje skupa ishoda učenja, i za koji je akreditirana i ovlaštena ustanova izdala uvjerenje o posjedovanju skupa ishoda učenja.
- (2) Prijava za priznavanje skupa ishoda učenja podnosi se sa svrhom nastavka obrazovanja na ustanovi koja je akreditirana i ovlaštena za izvođenje programa za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja čiji je sastavni dio i skup ishoda učenja za koji se traži priznavanje.

Članak 5.

- (1) Prijava za vrednovanje skupa ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira podnosi se za one skupove ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira za koje je predviđena mogućnost stjecanja neformalnim ili informalnim putem, odnosno u kojima se kao element pod točkom 8. st. 4. čl. 28. Pravilnika o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira ne propisuju materijalni i kadrovski uvjeti potrebni za stjecanje skupa ishoda učenja.
- (2) Prijava za vrednovanje kompetencija koje su stečene kroz prethodno formalno, neformalno i/ili informalno učenje podnosi se sa svrhom izdavanja uvjerenja ovlaštene pravne ili fizičke osobe o stečenim skupovima ishoda učenja.
- (3) Prijava za vrednovanje kompetencija koje su stečene kroz prethodno formalno, neformalno i/ili informalno učenje podnosi se sa svrhom stjecanja kvalifikacije ustanove akreditirane i ovlaštene za provedbu programa za vrednovanje skupova ishoda učenja i dodjelu kvalifikacije za stjecanje koje se podnosi zahtjev.

Članak 6.

Prijava za priznavanje prethodno stečenog skupa ishoda učenja i prijava za vrednovanje kompetencija koje su stečene kroz prethodno formalno, neformalno i/ili informalno učenje podnosi se uz pomoć savjetnika za profesionalno usmjeravanje koji je dužan, na temelju provedenog intervjua sa strankom, pružiti savjet o mogućnostima priznavanja prethodno stečenih skupova ishoda učenja, odnosno vrednovanja kompetencija stečenih kroz prethodno formalno, neformalno i/ili informalno učenje.

Članak 7.

- (1) Sadržaj i obrazac za podnošenje prijave za priznavanje skupa ishoda učenja i prijave za vrednovanje prethodnog učenja propisuje ustanova akreditirana i ovlaštena za provedbu programa za vrednovanje skupa ishoda učenja u skladu s ovim Pravilnikom, Pravilnikom o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, propisima u području osiguravanja kvalitete koji se odnose na odgovarajući dio sustava obrazovanja unutar kojeg djeluje ustanova te u skladu sa svojim internim aktima.
- (2) U svojoj prijavi za priznavanje prethodno stečenog i certificiranog skupa ishoda učenja sa svrhom nastavka obrazovanja, stranka naznačuje šifre i nazive skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira za koje traži priznavanje;
- (3) U prijavi iz st. 2 ovog članka stranka dostavlja:
 - presliku osobne iskaznice ili putovnice;
 - presliku uvjerenja akreditirane i ovlaštene pravne ili fizičke osobe o posjedovanju skupa ishoda učenja za koji se traži priznavanje;
 - dokaze o ispunjavanju uvjeta pristupanja obrazovnom, odnosno studijskom programu sukladno odgovarajućem standardu iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira;
 - te ostale dokumente sukladno internim aktima ustanove na kojoj se traži priznavanje.
- (4) U svojoj prijavi za vrednovanje prethodnog učenja stranka prilaže:
 - presliku osobne iskaznice ili putovnice;
 - presliku dokumenata o prethodno završenom ili nezavršenom obrazovanju, osposobljavanju, usavršavanju;
 - dokaze o ispunjavanju uvjeta pristupanja vrednovanju skupu ishoda učenja sukladno odgovarajućem standardu iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira;
 - te ostale dokumente sukladno internim aktima ustanove.

IV. PRIZNAVANJE PRETHODNO STEČENIH SKUPOVA ISHODA UČENJA

Članak 8.

- (1) Prethodno stečeni skup ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira dokazuje se uvjerenjem koje je izdala pravna ili fizička osoba akreditirana i ovlaštena za provedbu programa za stjecanje i vrednovanje skupa ishoda učenja za koji se traži priznavanje.
- (2) Priznavanje prethodno stečenog skupa ishoda učenja provodi ustanova koja je akreditirana za izvođenje programa za stjecanje kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira kojeg je skup ishoda učenja za koji se traži priznavanje sastavni dio.
- (3) Priznavanje prethodno stečenog skupa ishoda učenja iz st. 1. i 2. ovog članka provodi se automatski te završava odlukom o upisu u odgovarajući program uz naznaku izuzeća od obveze pohađanja i polaganja dijela programa koji je povezan s skupovima ishoda učenja.

V. VREDNOVANJE SKUPOVA ISHODA UČENJA

Članak 9.

- (1) Vrednovanje skupova ishoda učenja je postupak u kojem se provodi vrednovanje i ocjenjivanje kompetencija prethodno stečenih kroz formalno, neformalno i informalno učenje.
- (2) Vrednovanje iz st. 1. ovog članka provodi pravna ili fizička osoba koja je akreditirana i ovlaštena za izvođenje programa za vrednovanje skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira za koje se traži vrednovanje te zadovoljava uvjete i kriterije iz čl. 3. st 4. ovog Pravilnika, odnosno kriterije iz čl. 3. st. 5. ovog Pravilnika.
- (3) Vrednovanje iz st. 1. ovog članka provodi se u skladu s unaprijed utvrđenim i prihvaćenim kriterijima i programom vrednovanja skupa ishoda učenja koji je usklađen s odgovarajućim standardima iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.
- (4) Vrednovanje skupova ishoda učenja provodi ispitno povjerenstvo sastavljeno od stručnjaka koji odgovaraju propisanim uvjetima za vrednovanje skupa ishoda učenja iz odgovarajućeg standarda skupa ishoda učenja odnosno standarda kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

- (5) Ispitno povjerenstvo sastavljeno je od najmanje tri člana od kojih je najmanje jedan član stručnjak iz baze vanjskih ispitivača koju vodi nadležna institucija za vanjsko vrednovanje skupova ishoda učenja.
- (6) Vrednovanje skupova ishoda učenja potvrđuje pravna ili fizička osoba iz st. 2 ovog članka izdavanjem uvjerenja o posjedovanju skupa ishoda učenja, odnosno ustanova izdavanjem javne isprave kojom se potvrđuje stečena kvalifikacija.
- (7) Pravna ili fizička osoba iz st. 2 ovog članka dužna je u elektroničkom obliku voditi i trajno čuvati evidencije o svim provedenim postupcima vrednovanja skupova ishoda učenja te ostalu ispitnu dokumentaciju, za potrebe provedbe vanjskog vrednovanja.
- (8) Pravna ili fizička osoba iz st. 2 ovog članka dužna je, po zahtjevu nadležne agencije za osiguravanje kvalitete ili ministarstva nadležnog za obrazovanje, dostaviti evidencije o provedenim postupcima vrednovanja skupova ishoda učenja.
- (9) Postupci vrednovanja skupova ishoda učenja dio su unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete te, kao i ostale djelatnosti pravnih ili fizičkih osoba, podliježu vanjskom vrednovanju sukladno postojećim propisima.
- (10) Vanjsko vrednovanje i osiguravanje kvalitete postupaka priznavanja i vrednovanja skupova ishoda učenja provodi nadležna agencija za osiguravanje kvalitete koja je podložna redovitom ocjenjivanju postupaka osiguravanja kvalitete.

Članak 10.

Vrednovanje prethodnog učenja temelji se na načelima:

- jednake dostupnosti informacija i jednakog pristupa postupku vrednovanja te nedopuštenosti diskriminacije po bilo kojoj osnovi;
- jednake vrijednosti uvjerenja o stečenim skupovima ishoda učenja i kvalifikacija stečenih temeljem priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja s onima stečenim u formalnom sustavu obrazovanja;
- osiguravanja kvalitete provedbe programa za vrednovanje skupova ishoda učenja koji je u skladu s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira;
- vjerodostojnosti postupka vrednovanja skupa ishoda učenja prema kojem sustav osiguravanja kvalitete treba osigurati istovjetnost između očekivanih, stečenih i certificiranih ishoda učenja izmjerenih pouzdanim i neupitnim postupkom njihovog vrednovanja;
- zaštite od dvostrukog vrednovanja koje podrazumijeva pravo na priznavanje prethodnog učenja koje je potvrđeno uvjerenjem o stečenim skupovima ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koje je izdala pravna ili fizička osoba ovlaštena i akreditirana za provedbu programa za stjecanje i vrednovanje i/ili programa za vrednovanje tih skupova ishoda učenja.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 11.

U roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovog Pravilnika, ministarstvo nadležno za obrazovanje objavit će smjernice i upute pravnim i fizičkim osobama koje žele akreditirati svoje programe za vrednovanje skupova ishoda učenje te smjernice i upute građanima koji žele provesti priznavanje ili vrednovanje svojih kompetencija prethodno stečenih formalnim, neformalnim ili informalnim putem.

Članak 12.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od objave u „Narodnim novinama“.

Prilog 5.

Mišljenje Nacionalnog vijeća o Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00014-18-0008

Zagreb, 15. svibnja 2018.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA
prof. dr. sc. Blaženka Divjak, ministrica
Donje Svetice 38
10 000 Zagreb

**PREDMET: Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskom
kvalifikacijskom okviru**
- očitovanje, dostavlja se

Poštovana ministrice Divjak,

nastavno na dopis od 9. svibnja 2018. godine kojim tražite očitovanje Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala na Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (u daljnjem tekstu: Konačni prijedlog Zakona), očitujemo se kako slijedi.

Nacionalno vijeća za razvoj ljudskih potencijala suglasno je s Konačnim prijedlogom Zakona osim u članku 12. kojim se mijenja članak 15.

Prijedlog izmjene članka 12., stavka 1.

Postojeći tekst:

(1) Zahtjev za priznavanjem i vrednovanjem prethodnog učenja može podnijeti svaki pojedinac pravnoj ili fizičkoj osobi ovlaštenoj za vrednovanje skupova ishoda učenja i dodjelu potvrda o stečenim skupovima ishoda učenja, odnosno ustanovi ovlaštenoj za dodjelu kvalifikacije, u skladu s odobrenim programima vrednovanja skupova ishoda učenja iz registra.

Prijedlog izmjene:

(1) Zahtjev za priznavanjem i vrednovanjem prethodnog učenja može podnijeti svaki pojedinac pravnoj ili fizičkoj osobi ovlaštenoj za vrednovanje skupova ishoda učenja i dodjelu potvrda o stečenim skupovima ishoda učenja, odnosno ustanovi, kao i tijelu državne uprave, strukovnoj komori ili instituciji koja za to ima opravdani interes utvrđen temeljem posebnih propisa, ovlaštenoj za dodjelu kvalifikacije, u skladu s odobrenim programima vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra.

S poštovanjem,

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ
LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić

Prilog 6.

Mišljenje Nacionalnog vijeća o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00014-18-0010

Zagreb, 23. svibnja 2018.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA
prof. dr. sc. Branka Ramljak, državna tajnica
Donje Svetice 38
10 000 Zagreb

Predmet: Izmjene i dopune Odluke o donošenju Mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa
- mišljenje, dostavlja se

Poštovana državna tajnice Ramljak,

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala zaprimilo je Vaš dopis kojim u nadležno postupanje dostavljate prijedloge osnivača osnovnoškolskih ustanova sukladno odredbi članka 10., stavka 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine“, broj 87/2008, 86/2009, 92/2010, 105/2010-ispr., 90/2011, 16/2012, 86/2012, 126/2012, 94/2013, 152/2014, 7/2017, a vezano uz izmjenu i dopunu Odluke o Mreži osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa obrazovanja („Narodne novine“, broj 70/2011, 62/2017).

Slijedom navedenog i uvidom u dostavljenu dokumentaciju, Nacionalno vijeće daje pozitivno mišljenje o prijedlozima osnivača osnovnoškolskih ustanova.

S poštovanjem,

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ
LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić

Prilog 7.

Preporuke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala o primjeni HKO-a u kurikularnoj reformi i razvoju strukovnog obrazovanja

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00014-18-0023

Zagreb, 23. listopada 2018.

Prema Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/13 i OUSRH-41/16 i 64/18), Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala središnje je strateško tijelo Republike Hrvatske za provedbu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO), među čije je zadaće uključeno procjenjivanje i vrednovanje javnih politika, uključujući politike obrazovanja i zapošljavanja, davanje preporuka o procesu planiranja i razvoja ljudskih potencijala u skladu s razvojnom strategijom Republike Hrvatske, predlaganje mjera integriranih i međusobno usklađenih politika zapošljavanja, obrazovanja i regionalnog razvoja i davanje preporuka o poboljšanjima u povezivanju obrazovanja i potreba tržišta rada.

S obzirom na propisane uloge, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala donosi Preporuke o primjeni HKO-a u kurikularnoj reformi i razvoju strukovnog obrazovanja, vodeći računa o povezivanju kurikularne reforme s cjelovitom reformom koja se provodi prema načelima Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

**Preporuke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala o primjeni HKO-a u
kurikularnoj reformi i razvoju strukovnog obrazovanja**

1. Kontinuirano usklađivati upisne politike s potrebama tržišta rada, gospodarstva i društva te razvijati odgovarajuće mehanizme praćenja zapošljivosti u struci učenika koji završavaju strukovno obrazovanje

Sustav strukovnog obrazovanja mora odgovoriti izazovima ubrzanih promjena i novim tehnologijama te zadovoljiti potrebe za novim kompetencijama i vještinama kako bi se potaknuo razvoj ljudskih potencijala i postigao gospodarski rast, povećala zaposlenost i

ostvarili socijalni ciljevi. Stoga je potrebno razviti mehanizme praćenja potreba tržišta rada za strukovnim zanimanjima i za ocjenu relevantnosti programa obrazovanja kao platforme za kvalitetnu upisnu politiku i uspješan prelazak iz obrazovanja u zapošljavanje, odnosno uključivanje u visoko ili cjeloživotno obrazovanje.

U tom smislu, nužan je razvoj strukturiranog sustava za preuzimanje podataka iz relevantnih i raspoloživih izvora za praćenje kretanja tržišta rada, analiza aktualnog stanja i kvalitetne projekcije budućih potreba.

Također, nužno je mrežu ustanova i programa strukovnog obrazovanja kontinuirano usklađivati s potrebama tržišta rada i demografskim kretanjima te podizati kvalitetu strukovnog obrazovanja sukladno uvjetima definiranim u standardima kvalifikacija, što je važno i za osobni razvoj pojedinca.

Na kraju, važno je uspostaviti praćenje učenika i/ili odraslih osoba nakon završetka strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi se sustavno pratila njihova zapošljivost u struci.

2. Razvijati standarde strukovnih kvalifikacija, koje će pojedincu povećati zapošljivost i prilagodljivost na tržištu rada te osigurati dobar temelj za daljnje obrazovanje i osobni razvoj

Inicijalno strukovno obrazovanje treba osigurati znanja i vještine za tržište rada ili nastavak školovanja odnosno cjeloživotno učenje te za osobni i profesionalni razvoj pojedinaca.

Navedenome značajno mogu pridonijeti alati HKO-a koji se temelje na procjeni budućih potreba za znanjima i vještinama, prvo kroz izradu standarda zanimanja te potom i standarda kvalifikacija, a koji definiraju upravo one ishode učenja na kojima se trebaju temeljiti obrazovni programi.

Preporučuje se u standarde strukovnih kvalifikacija uvrstiti više izbornih modula, kako bi se omogućila veća fleksibilnost i autonomija pojedinca i obrazovnih ustanova u izboru sadržaja i metoda rada s ciljem stjecanja kompetencija prilagođenih profesionalnom i osobnom razvoju te kako bi se gospodarstvu i lokalnoj zajednici osigurao utjecaj na obrazovni sustav a time i udovoljavanje potrebama za kompetentnom radnom snagom. Stoga, u izradi strukovnog kurikulumu te kurikulumu škole u dijelu izbornih modula naglasak treba staviti na primjenu novih tehnologija i potrebe svijeta rada na lokalnoj razini, u suradnji s gospodarstvom odnosno socijalnim partnerima.

Nacionalno vijeće smatra vrlo korisnim strukovne kurikulume, uz predmetno, strukturirati i modularno tako da se u standardu kvalifikacije navedu svi skupovi ishoda učenja koji se mogu grupirati u module. Pritom, neka modul predstavlja najmanju grupu skupova ishoda učenja koje poslodavci smatraju dovoljnim za obavljanje jednostavnih poslova odnosno bavljenje određenim, na tržištu rada prepoznatim zanimanjem. Modul treba imati sve elemente koje ima i cjelovita kvalifikacija (obujam, razinu, profil, ...). Po stjecanju svih skupova ishoda učenja

jednoga modula, škola za strukovno obrazovanje odnosno ustanova za obrazovanje odraslih treba učeniku/polazniku izdati javnu ispravu o završetku modula.

Slijedom navedenoga, ključnim dionicima preporučuje se intenzivirati procese izrade standarda zanimanja i standarda kvalifikacija te strukovnih kurikuluma, pri čemu je izuzetnu važnost potrebno pridati modularnoj strukturi i ponudi izbornih modula.

Također, sustav mora omogućiti različite modele prohodnosti onih koji su zainteresirani za nastavak obrazovanja u sustavu strukovnog ili visokog obrazovanja te se preporučuje što prije pristupiti izradi modela vertikalne i horizontalne prohodnosti kako bi se povećala vrijednost strukovnog obrazovanja, otvorila mogućnost kontinuiranog obrazovanja i povećala zapošljivost i prilagodljivost u svijetu rada.

3. Uspostaviti jedinstveni sustav osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, na svim razinama

U sustavu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja postoje različite prakse i aktivnosti osiguravanja kvalitete, međutim, nije uspostavljen čvrsto strukturirani i koherentni sustav.

Preporučuje se što prije pristupiti procesu uspostavljanja jedinstvenog nacionalnog sustava osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja koji će činiti postupci samovrednovanja i vanjskog vrednovanja obrazovnih ustanova i gospodarskih čimbenika te certificiranja postignutih ishoda učenja, u skladu s Mjerom 2.1. *Uspostava jedinstvenog sustava osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja* iz Programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016.-2020.

Programi strukovnog obrazovanja trebaju biti usklađeni sa standardima kvalifikacija iz Registra HKO-a utemeljenih na odgovarajućim standardima zanimanja. To je istovremeno i mehanizam osiguravanja kvalitete i jamstvo da nositelj kvalifikacije ima određena, unaprijed utvrđena i relevantna znanja i vještine. Takva trajna primjena alata i metodologija razvijenih u okviru HKO-a, omogućava da se potrebe gospodarstva i društva odražavaju u kvalifikacijama prema dinamici razvoja njihovih stvarnih potreba.

4. Racionalizirati broj programa u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju

S obzirom da u Hrvatskoj trenutačno postoji gotovo 250 aktivnih obrazovnih programa, Nacionalno vijeće podržava *Program razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016. – 2020.* kojim se naglašava da je potrebno napraviti značajnu racionalizaciju programa u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.

Nacionalno vijeće preporučuje da se u razvoju srednjeg strukovnog obrazovanja napravi racionalizacija strukovnih programa u skladu s analitičkim podlogama, vodeći računa o udjelu općeobrazovnoga i sektorskog dijela kurikuluma kroz sve godine obrazovanja. Pri racionalizaciji programa treba voditi brigu da se učinkovito iskoriste dostupni ljudski resursi po

čijoj je brojnosti Hrvatska jedna od najboljih u EU, ali i da se najveći dio reforme provede korištenjem dostupnih sredstava strukturnih fondova.

Radi povećanja kvalitete strukovnog obrazovanja, učinkovitijega inicijalnog obrazovnog ciklusa te značajno veće mogućnosti cjeloživotnog usavršavanja, predlaže se ustrojiti odgovarajući broj novih jednogodišnjih strukovnih programa za stjecanje kvalifikacije razine 5, korištenjem metodologije HKO-a, a koji bi bili dostupni većem broju učenika koji završavaju srednje strukovno obrazovanje. Na taj bi se način omogućilo kvalitetnije i fleksibilnije strukovno obrazovanje koje bi većoj skupini mladih ljudi dalo bolje mogućnosti praktične specijalizacije i kvalitetnog pristupa tržištu rada, dok bi drugima značajno olakšalo vertikalnu prohodnost prema upisu i završetku studija u struci. Ovakvim pristupom smanjio bi se oportunitetni trošak koji središnja i lokalna vlast te pojedinci imaju zbog nezaposlenosti, dugotrajnoga neuspješnog studiranja ili iseljavanja mladih.

5. Uspostaviti moderan i koherentan sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te podići kvantitetu i kvalitetu učenja temeljenog na radu

U sustavu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja potrebno je osigurati više učenja temeljenog na radu i podići njegovu kvalitetu, budući da je dokazano kako vještine i znanja stečene na taj način značajno pridonose zapošljivosti.

Tijekom razvoja sustava dualnog obrazovanja posebno treba staviti naglasak na dio obrazovanja koji će se provoditi u gospodarskim subjektima u vidu učenja temeljenog na radu. U strukovnom obrazovanju treba težiti da udio učenja temeljenog na radu bude što veći i kvalitetno proveden kako bi učenici nakon završetka obrazovanja bili spremni za tržište rada. Stoga je potrebno osmisliti modele, koji bi, uz povećanje broja sati koje učenici provode u gospodarskim subjektima, obuhvatili sve srednjoškolske strukovne programe.

Dodatno, preporuča se da u centrima kompetentnosti koji, sukladno Zakonu o strukovnom obrazovanju ("Narodne novine", broj 30/09, 24/10, 22/13 i 25/18), mogu biti ustanove za strukovno obrazovanje, suosnivači između ostalih budu i predstavnici iz gospodarstva odnosno socijalnih partnera, kao jamci uspješnijeg povezivanja obrazovanja i tržišta rada te kvalitetnijeg učenja temeljenog na radu.

Slijedom navedenoga, posebice se preporučuje:

- izraditi zakonodavni okvir kojim se uređuje sustav strukovnog obrazovanja u cilju uspostave procesa učenja temeljenog na radu kroz cjelokupni sustav, kao i hrvatskog modela dualnog obrazovanja, u izradu kojega treba uključiti socijalne partnere,
- pristupiti izradi sektorskih i strukovnih kurikuluma koji će, sukladno Nacionalnom kurikulumu za strukovno obrazovanje, definirati udio učenja temeljenog na radu na svim razinama u sustavu srednjoškolskog strukovnog obrazovanja te osigurati uspostavu učinkovite mreže programa obrazovanja,

- kurikulumima dodati sada nedostajući sadržaj (kao predmetni ili međupredmetni) koji istovremeno obuhvaća obrazovanje za poduzetništvo i za svijet rada kao nužnu pripremu učenika za kasnije različite životne i poslovne uloge (ili poduzetnik, ili radnik, ili naizmjenično oboje),
- osigurati dostatni fond praktične nastave na svim razinama strukovnog obrazovanja,
- osigurati bolju usklađenost stručno-teorijskih i praktičnih sadržaja u provedbi programa obrazovanja,
- izvođenje praktične nastave osigurati kao koncentriran i kontinuiran proces,
- omogućiti i poticati razvoj praktičnih vještina učenika od najranije dobi u obrazovnom procesu,
- osigurati partnerski i timski rad strukovnih nastavnika ustanove za strukovno obrazovanje i mentora iz svijeta rada na provedbi programa i vrednovanju postignutih ishoda učenja.

6. U sustavu strukovnog obrazovanja osigurati razumnu prilagodbu i pristupačnost nastavnog procesa učenicima s teškoćama

U svim aspektima nastavnog procesa, uključujući teorijsku i praktičnu nastavu, potrebno je učenicima s teškoćama osigurati neophodnu razumnu prilagodbu i informacijsku, komunikacijsku i arhitektonsku pristupačnost s obzirom na različite vrste teškoća.

Sukladno definiranim mjerama i aktivnostima u poglavlju 3. *Odgoj i obrazovanje, Nacionalne strategije za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom za razdoblje od 2017. do 2020. godine* i preporukama UN Odbora, Nacionalno vijeće preporučuje:

- rješavati pitanje razumne prilagodbe na način da se osigura pristupačnost objekata u kojima se provodi strukovno obrazovanje, omogućiti primjena asistivne tehnologije sukladno vrstama oštećenja, kao i drugi oblici potpore putem informiranja i savjetovanja, osobnog asistenta i asistenta u nastavi i dr.
- nastavnike i ostale stručnjake u strukovnom obrazovanju potrebno je informirati i educirati o inkluzivnom obrazovanju.

7. Uspostaviti partnerstvo za strukovno obrazovanje i razvoj ljudskih potencijala na lokalnoj razini

Na lokalnoj/regionalnoj razini potrebno je osigurati partnerstvo u strukovnom obrazovanju, osnivanjem novih ili proširivanjem zadaća postojećih tijela, koja će brinuti o razvoju strukovnog obrazovanja i njegovoj usklađenosti s potrebama lokalnoga/regionalnog tržišta rade te razvoja ljudskih potencijala.

Mjerom 7.1.12. *Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije* definirano je osnivanje regionalnih kooperacijskih odbora koji će skrbiti o razvoju strukovnog obrazovanja u županiji/regiji. Stoga je preporuka da ti odbori predstavljaju tijela partnerstva ključnih dionika s lokalne/regionalne razine, uključujući socijalne partnere. To je posebno važno zbog utjecaja na

regionalne centre kompetentnosti kao i na profile strukovnog obrazovanja, s obzirom na to da će obrazovne ustanove imati veliku autonomiju u izradi i provođenju strukovnih kurikuluma.

8. Standardizirati općeobrazovne sadržaje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju

Proces osuvremenjivanja strukovnih kurikuluma provodit će se brže i jednostavnije ako standardi kvalifikacija budu sadržavali isključivo skupove ishoda učenja koji proizlaze iz standarda zanimanja i odražavaju potrebe tržišta rada u određenom zanimanju. Polazeći od donesenoga Nacionalnog kurikuluma za strukovno obrazovanje i Modela dualnog obrazovanja koji je trenutačno u eksperimentalnoj provedbi, potrebno je odrediti omjer skupova ishoda učenja u općeobrazovnom dijelu u odnosu na skupove ishoda učenja u strukovnom dijelu standarda strukovne kvalifikacije. S obzirom da se standard kvalifikacije oslanja na jedan ili više standarda zanimanja koji popisuju stručne i generičke kompetencije koje su u funkciji struke, standard kvalifikacije treba biti iskazan bez općeobrazovnih skupova ishoda učenja. Općeobrazovni skupovi ishoda učenja trebaju biti definirani u predmetnim kurikulumima sukladno metodologiji izrade predmetnih kurikuluma u cjelovitoj kurikularnoj reformi. Pritom je potrebno izvršiti ujednačavanje terminologije između dokumenata kurikularne reforme i dokumenata u Registru HKO-a.

Standard kvalifikacije uključuje obvezne i izborne skupove ishoda učenja koji proizlaze iz skupova kompetencija zapisanih u standardu zanimanja. Općeobrazovne skupove ishoda učenja definiraju stručnjaci angažirani na provedbi kurikularne reforme te s obzirom na to da je predviđena nacionalna i inozemna stručna recenzija kurikularnih dokumenata ne smatramo potrebnim dodatno stručno vrednovanje općeobrazovnih skupova ishoda učenja od strane nadležnoga sektorskog vijeća.

Međutim, neophodno je važno da su općeobrazovni skupovi ishoda učenja dio Registra HKO-a, koji je vidljiv i javno dostupan.

Predlaže se da skupove ishoda učenja u općeobrazovnom dijelu za upis u Registar HKO-a pripreme radne skupine u koordinaciji ministarstva nadležnog za obrazovanje kako bi se osigurala standardiziranost i usklađenost s metodologijom HKO-a i u tom dijelu kvalifikacije.

U skladu s navedenim, Nacionalno vijeće izradit će prijedlog izmjena Pravilnika o Registru HKO-a.

Važno je istaknuti da je potrebno razmotriti mogućnost prilagođavanja općeobrazovnih predmeta potrebama struke kako bi se omogućilo međupredmetno povezivanje općih i strukovnih sadržaja i dala dodana vrijednost stečenoj kvalifikaciji.

9. Odrediti nadležnosti u predlaganju skupova ishoda učenja strukovnih sadržaja i centralizirano upravljati procesom

Sukladno normativnom okviru kojim je reguliran HKO, standarde kvalifikacija odnosno skupove ishoda učenja može predlagati svaka fizička ili pravna osoba, odnosno tijelo državne uprave koje za to ima opravdani interes.

Relevantnost strukovnih sadržaja u strukovnom kurikulumu može se postići isključivo ispravnom provedbom koncepta HKO-a koji počiva na sadašnjim i budućim potrebama tržišta rada, odnosno ulaznim podacima o potrebama na temelju kojih se definiraju ključni poslovi i kompetencije nužne za izradu standarda zanimanja. Nakon donesenih standarda zanimanja koji uključuju iskazane potrebe u obliku kompetencija od strane tržišta rada moguće je izraditi i usvojiti relevantne standarde kvalifikacija s pripadajućim skupovima ishoda učenja koji omogućuju učenicima stjecanje znanja i vještina nužnih za samostalno i odgovorno rješavanje radnih zadataka tijekom strukovnog obrazovanja u okviru praktične nastave i nakon toga uključivanje u svijet rada.

Doneseni i u Registar upisani standardi kvalifikacija trebaju biti podloga za izradu strukovnih kurikuluma i programa obrazovanja odraslih.

Pri izradi standarda zanimanja i standarda kvalifikacija te skupova kompetencija i skupova ishoda učenja kao njihovih sastavnih dijelova poželjno je uključiti sve zainteresirane dionike na lokalnoj i regionalnoj razini pa i šire, što će pridonijeti boljoj povezanosti obrazovanja i tržišta rada te će kvalifikacije u većoj mjeri odgovoriti potrebama tržišta rada i društva.

Dodatno, predlaže se centralizirano upravljati procesom izrade i predlaganja standarda zanimanja i standarda kvalifikacija kako bi se osigurala izrada kvalifikacija za koje postoji potreba, a kojima su prethodile relevantne i kvalitetne analize i/ili strategije na nacionalnoj razini te simulacija postupka izrade i donošenja standarda.

10. Odrediti nadležnost u vrednovanju programa za stjecanje strukovnih kvalifikacija

Predlaže se da ministarstvo nadležno za obrazovanje u skladu sa svojim ovlastima provodi vrednovanje usklađenosti strukovnih kurikuluma s pripadajućim standardima kvalifikacija koje se smještaju na razine 2, 3, 4.1, 4.2 i 5 i skupovima ishoda učenja upisanim u Registar HKO-a te izdaje (pozitivno) mišljenje. Mišljenje mora sadržavati obrazloženje za svaki od elemenata provjere i dodatno poveznicu na javno dostupni program, odnosno ispisani primjerak programa. Na temelju (pozitivnog) mišljenja ministar nadležan za obrazovanje i znanost donosi odluku o upisu u Registar programa i ovlaštene pravne i fizičke osobe za dodjelu isprave o stečenoj kvalifikaciji, odnosno ovlaštene pravne ili fizičke osobe za dodjelu potvrde o stečenim ishodima učenja.

11. Jačati privlačnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Nacionalno vijeće podupire strateški cilj jačanja privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kao što je navedeno u Programu razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016. – 2020.: „Potrebno je poduprijeti promjene u stavovima prema strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, koji se uglavnom doživljava kao druga, lošija opcija u odnosu na gimnazijsko obrazovanje.“ Međutim, smatramo kako je pri tome izuzetno važno obratiti pozornost na strukturu upisa u strukovna zanimanja zbog evidentnog nesklada između potražnje i budućih potreba za zanimanjima sa strukturom strukovnih zanimanja koja pohađaju današnje generacije učenika. U tom smislu, potrebno je jačati privlačnost deficitarnih zanimanja, kao i zanimanja za koje poslodavci iskazuju potrebu u budućem vremenu. Važno je naglasiti i da jačanje privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u Republici Hrvatskoj ne bi smjelo biti povezano s povećanim brojem učenika u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju s obzirom na to da je već sada oko 70 % srednjoškolaca u strukovnim programima za razliku od prosjeka EU-28 koji je u 2015. godini bio 47 %.

Obrazloženje

U Republici Hrvatskoj najveći broj učenika koji upisuju srednjoškolsko obrazovanje odlučuje se za programe strukovnog obrazovanja (68,3 %) te time pripadamo u zemlje s najvećim postotkom učenika srednjih škola koji pohađaju programe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u EU. Međutim, njihovi izgledi za prijelaz na tržište rada i dalje su ograničeni, a o čemu jasno govori podatak kako više od polovine evidentiranih nezaposlenih osoba (prosjeak u razdoblju 2010.–2015.) ima završeno srednjoškolsko strukovno obrazovanje.

Aktualna Anketa poslodavaca koju Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi jednom godišnje otkriva da je nedostatak kandidata s prikladnim obrazovnim smjerom/programom tj. adekvatnim znanjima i vještinama glavna poteškoća koje su poslodavci imali u 2017. godini pri nalaženju radnika, kada govorimo o radnim mjestima za koja je dostatno srednjoškolsko obrazovanje.

Hrvatski je obrazovni sustav po strukturi učenika upisanih u srednjoškolsko obrazovanje i sudjelovanju odraslih u cjeloživotnom učenju ostao vrlo sličan zemljama koje su nastale raspadom bivše države, dok su se u međuvremenu dogodile značajne promjene u globalnom i lokalnom gospodarstvu. Među nezaposlenim osobama, pojedinci sa završenom srednjom školom čine u zadnjih pet godina između 50 % i 60 % evidentiranih nezaposlenih, a što varira u ovisnosti o trenutku turističke sezone.

Zbog velikog broja upisnih mjesta na javnim visokim učilištima, kontinuirane neusklađenosti strukovnog obrazovanja i tržišta rada te niskog stupnja sudjelovanja odraslih u programima

cjeloživotnog učenja, čak 60 % učenika 4-godišnjih strukovnih škola upisuje odmah po završetku školovanja sveučilišne ili stručne studije i to uglavnom u sektoru koji su odabrali upisom srednjoškolskog obrazovanja. Oni ujedno čine i najveći dio onih koji ne završavaju studije te se prijavljuju na evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i počinju tražiti posao ili alternativnu priliku.

Obrazovna upisna politika značajno može utjecati na smanjenje neusklađenosti između strukture ponude rada i strukture potražnje za radom u pojedinim zanimanjima u smislu povećane ponude obrazovanja u zanimanjima koja obilježava relativno brzo zapošljavanje i niska nezaposlenost te smanjenja ponude obrazovanja u zanimanjima koja obilježava relativno sporo zapošljavanje i visoka nezaposlenost. Temeljem Uredbe Vlade Republike Hrvatske o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima te izradi i uzimanju u obzir preporuka za obrazovnu upisnu politiku („Narodne novine“, broj 93/2010), Hrvatski zavod za zapošljavanje svake godine izrađuje Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja. Preporuke su namijenjene relevantnim dionicima u procesu planiranja upisa u srednje škole, a prvenstveno ustanovama, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te Ministarstvu znanosti i obrazovanja koje navedena Uredba obvezuje da ih uzimaju obzir prilikom predlaganja i utvrđivanja kvota za upis učenika. S obzirom da Preporuke imaju isključivo kvalitativni karakter te se istima preporučuje povećanje ili smanjenje broja učenika i studenata u nekim obrazovnim programima na pojedinim geografskim područjima, ali se one ne određuju brojčano, navedeno je vjerojatno jedan od razloga zbog čega iste ne polučuju očekivane rezultate. Naime, temeljem provedene analize HZZ-a o primjeni preporuka u školskim godinama 2014./2015. i 2015./2016. uočeno je kako očekivane promjene sukladno preporukama nisu zadovoljavajuće ni u pogledu povećanja, ni u pogledu smanjenja broja učenika u srednjoškolske obrazovne programe. Primjerice, analiza je pokazala da u skupini obrazovnih programa u trogodišnjem trajanju, za programe u kojima je preporučeno smanjenje broja učenika ni u jednom programu nije zabilježeno smanjenje broja upisanih učenika. Dok je u skupini obrazovnih programa u četverogodišnjem i petogodišnjem trajanju smanjenje broja upisanih učenika zabilježeno samo u jednom slučaju, što iznosi 0,6 posto.

Da je Hrvatska suočena s teškim izazovima u području obrazovanja u pogledu relevantnosti za tržište rada i kvalitete nastave u svim sektorima obrazovanja naglašavaju i Preporuke Vijeća EU o Nacionalnom programu reformi Hrvatske još iz lipnja 2015. godine. Isto tako, naglašeno je da nije razvijeno učenje kroz rad, a u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju prisutna je niska razina uključenosti poslodavaca.

Normativni okvir kojim se pobliže definira sustav strukovnog obrazovanja uspostavljen je 2009. godine odredbama Zakona o strukovnom obrazovanju („Narodne novine“, broj 30/09), koji je mijenjan i dopunjavao nekoliko puta, a zadnja izmjena i dopuna kojom je prvenstveno provedeno usklađenje sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru te omogućena

uspostava regionalnih centara kompetentnosti je iz ožujka 2018. godine. Nažalost, navedeno nije omogućilo relevantnije uključivanje učenja temeljenog na radu u sve vrste strukovnog obrazovanja, kao dokazanog mehanizma koji može značajno pridonijeti stjecanju ključnih kompetencija i vještina potrebnih za tržište rada.

Izrada prvih standarda zanimanja u strukovnom obrazovanju, koja se provodila istraživanjem tržišta rada, neposrednim anketiranjem različitih predstavnika velikog broja poslodavaca pokazala je da jedna strukovna kvalifikacija može zadovoljiti potrebe rada u više različitih zanimanja u istom sektoru.

To je istodobno značilo da jedan standard kvalifikacije pokriva poslove jednoga ili više zanimanja opisanih jednim standardom zanimanja, odnosno da se u njemu nalaze skupovi ishoda učenja za sva navedena različita zanimanja. Istodobno je utvrđeno da se svi skupovi ishoda učenja vezani za jedno zanimanje u pripadnom standardu kvalifikacije mogu, po planu provedbe strukovnog kurikuluma, steći znatno prije završetka cjelovite kvalifikacije. Zbog toga se prišlo modularnom oblikovanju standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i strukovnog kurikuluma s ciljem certificiranja grupe skupova ishoda učenja (*modula*) koje poslodavci prepoznaju dovoljnim za obavljanje određenih jednostavnijih poslova, s daljnjim ciljem povećanja zapošljivosti učenika/polaznika koji zbog bilo kojih razloga ne završe upisani strukovni kurikulum, a koji su u njemu položili sve skupove ishoda učenja koje poslodavac prepoznaje kao dovoljne za obavljanje nekih jednostavnih poslova.

Zakonom o strukovnom obrazovanju (NN 30/09) uveden je termin *modul* u strukovno obrazovanje, međutim Zakon nije jednoznačno definirao ulogu i svrhu modula niti njegova certificiranja po stjecanju svih pripadnih mu skupova ishoda učenja na način kako je gore opisano. Zbog toga se događa da je u strukovnim kurikulumima jedan modul vrlo često izjednačen s jednim nastavnim predmetom što demantira svrhu uvođenja modula u izradu standarda i provedbu strukovnih kurikuluma.

Nažalost, niti Izmjenama Zakona o strukovnom obrazovanju (NN 25/18) nije jasno definirana uloga i svrha uvođenja modularnog programiranja standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i strukovnih kurikuluma te se i dalje zadržava mogućnost da jedan modul bude identičan jednom nastavnim predmetu bez ikakvog uporišta u uspostavljanju funkcionalnosti uspostave i provedbe takvih modula.

Zakon o strukovnom obrazovanju predviđa izradu i provedbu strukovnih kurikuluma koji traju kraće od jednog cjelovitog trogodišnjeg ili četverogodišnjeg strukovnog kurikuluma kojim se stječe cjelovita strukovna kvalifikacija na razini 4.1 i 4.2. HKO-a, što je dugogodišnja praksa hrvatskoga sustava strukovnog obrazovanja. Kako se svi skupovi ishoda učenja koji pripadaju jednom takvom kurikulumu za osposobljavanje ili usavršavanje nalaze integrirani u sklopu cjelovitog trogodišnjeg ili četverogodišnjeg strukovnog kurikuluma za stjecanje cjelovite kvalifikacije i stječu se prije završetka cjelovitog kurikuluma preporučuje se da se po njihovu

završetku prizna i certificira modul koji ih obuhvaća te time omogući učeniku/polazniku, da u slučaju ispadanja iz sustava, a po završetku tih modula bude zapošljiv, i tako samostalno zadovoljava sve svoje egzistencijalne potrebe.

Prateći primjenu UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom u RH, UN Odbor je u Zaključnim primjedbama i preporukama o pravima osoba s invaliditetom temeljem Inicijalnog izvješća Hrvatske 2015. (CRPD/CHRV) te drugih podataka, izrazio zabrinutost zbog činjenice da veliki broj osoba s invaliditetom u RH nema osnovnoškolsko obrazovanje, manje od 30 % osoba je završilo srednju školu, a radnje za osiguranje razumne prilagodbe u redovnim obrazovnim ustanovama se nedostatno provode. Preporuka je Odbora da RH, potpisnica UN konvencije, poduzme neposredne korake kojima će osigurati da sve osobe s invaliditetom imaju pristup inkluzivnom osnovnoškolskom, srednjoškolskom i tercijarnom obrazovanju, te da se za njih unutar redovnog obrazovanja osigura razumna prilagodba. Preporučuje se da se za učitelje/nastavnike i ostale stručnjake osigura edukacija o inkluzivnom obrazovanju te da svi objekti srednjoškolskog obrazovanja budu pristupačni osobama s invaliditetom.

Strateška utemeljenost Preporuka

Kopenhaškim procesom Europska unija je strukovno obrazovanje istaknula kao jedan od glavnih čimbenika razvoja gospodarstva i socijalne uključenosti u EU te je strukovnom obrazovanju posvećena velika većina europskih politika i aktivnosti.

Nastojanja vezana uz podizanje kvalitete i statusa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u kontekstu Kopenhaškog procesa odgovarajuće definiraju **Zaključci iz Rige**. Istima se posebice naglašava važnost investiranja u strukovno obrazovanje i vještine koje, s jedne strane, povećavaju zapošljivost ljudi, pomažu smanjiti neusklađenosti u stjecanju potrebnih vještina i omogućuju lakši prijelaz u zapošljavanje, a s druge strane, potiču osobni razvoj pojedinaca i time pridonose povećanju kvalitete života. Za razdoblje 2015.-2020. utvrđeno je pet prioriternih područja:

- promicanje učenja na radnom mjestu u svim njegovim oblicima,
- daljnji razvoj mehanizama osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju,
- povećanje dostupnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kroz fleksibilnije i propusne sustave,
- dodatno ojačati ključne kompetencije u strukovnim kurikulumima i pružiti učinkovitije mogućnosti za stjecanje ili razvijanje tih vještina putem inicijalnoga strukovnog obrazovanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja,
- uvesti sustavne pristupe i mogućnosti za inicijalni i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika, trenera i mentora u školskim i radnim okruženjima.

Novi program vještina za Europu ističe potrebu stvaranja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji će biti prvi izbor za učenike i njihove roditelje. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje izuzetno je važno za poticanje specifičnih i transverzalnih vještina vezanih uz posao, olakšavajući prijelaz u zapošljavanje, ali i održavanje i unaprjeđivanje vještina radne snage prema sektorskim, regionalnim i lokalnim potrebama.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje treba povećati svoju atraktivnost prvenstveno kroz osiguranje kvalitete i fleksibilnost u provedbi, omogućujući dalji napredak prema višem strukovnom ili akademskom obrazovanju i boljom povezanošću sa svijetom rada. Poslovni i socijalni partneri trebaju biti uključeni u osmišljavanje i provedbu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na svim razinama, što je kvalitetno implementirano u "dvojnog sustavu" naukovanja. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje trebalo bi uključivati snažnu dimenziju učenja na radnom mjestu, kad god je to moguće i kroz međunarodno iskustvo.

U Programu se posebice naglašava važnost:

- osiguranja mogućnosti učenicima da u okviru obrazovnih programa ujedno stječu i odgovarajuće radno iskustvo,
- povećanja mogućnosti za kombiniranje iskustva učenja stečenih u različitim okruženjima, oslanjajući se na postojeće instrumente strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za osiguranje kvalitete u skladu s EQF-om,
- podrške većoj vidljivosti i većim mogućnostima strukovnog obrazovanja kroz partnerstva između pružatelja usluga obrazovanja, istraživačkog i poslovnog sektora, s posebnim osvrtom na potrebe viših stručnih sprema na sektorskoj razini,
- poboljšanja dostupnosti podataka o rezultatima strukovnog obrazovanja na tržištu rada.

Temeljem **Preporuka Vijeća EU o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja**, države članice obvezale su se, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i u bliskoj suradnji s dionicima, razviti programe naukovanja na temelju kriterija za kvalitetno i učinkovito naukovanje te tako osigurati da ti programi odgovaraju potrebama tržišta rada i da su od koristi naučnicima i poslodavcima. Neovisno o nacionalnom zakonodavstvu, pod naukovanjem se podrazumijeva formalni program strukovnog obrazovanja i osposobljavanja:

- s pomoću kojeg se kombinira učenje u ustanovama za obrazovanje ili osposobljavanje s bitnim učenjem kroz rad u okviru poduzeća i drugih radnih mjesta,
- s pomoću kojeg se stječu nacionalno priznate kvalifikacije,
- koji se temelji na ugovoru kojim se definiraju prava i obveze osobe na naukovanju, poslodavaca, i prema potrebi, ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i
- pri čemu osoba na naukovanju prima plaću ili drugu vrstu naknade za svoj rad (ovisno o tome radi li kod poslodavca temeljem ugovora o radu ili ugovora o naukovanju).

Preporuka definira dva skupa kriterija: Kriterije za nužne uvjete učenja i rada u sustavima naukovanja i Kriterije za okvirne uvjete za naukovanje na razini sustava. Kako bi se osigurala kvaliteta i učinkovitost sustava naukovanja, Preporukom je obuhvaćeno sljedećih sedam kriterija za uvjete učenja i rada: 1. Pisani ugovor; 2. Ishodi učenja; 3. Pedagoška potpora; 4. Učenje u stvarnim radnim uvjetima; 5. Plaća i/ili naknada; 6. Socijalna zaštita; 7. Radni, zdravstveni i sigurnosni uvjeti. Nadalje, Preporuka obuhvaća i sljedećih sedam kriterija za okvirne uvjete koji trebaju biti ispunjeni kako bi se olakšalo pokretanje i funkcioniranje kvalitetnih i učinkovitih naukovanja: 8. Regulatorni okvir; 9. Uključenost socijalnih partnera; 10. Potpora poduzećima; 11. Fleksibilni putevi učenja i mobilnost; 12. Profesionalno usmjeravanje i podizanje svijesti; 13. Transparentnost i 14. Osiguranje kvalitete i praćenje osoba s diplomom.

Važnost razvoja i unaprjeđenja sustava strukovnog obrazovanja odgovarajuće je zastupljena i u nacionalnim strateškim dokumentima.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije kao prioritetnu mjeru za unapređenje srednjoškolskog obrazovanja definira fleksibilnost strukovnog obrazovanja kroz izbornost i modularnost, osiguravanje općeg obrazovanja i stjecanje ključnih kompetencija kao temelja za daljnje obrazovanje i cjeloživotno učenje. Također, naglašava važnost uvođenja učenja temeljenog na radu u sve programe strukovnog obrazovanja kako bi se učenicima olakšao prelazak iz sustava obrazovanja u svijet rada.

Nastavno na Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije, **Programom razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016.-2020.**, uspostavljen je strateški okvir za razvoj strukovnog obrazovanja usmjerenog na kvalitetu i učinkovitost, koje je privlačno, inovativno, relevantno, povezano s tržištem rada, zatim koje omogućuje stjecanje kompetencija za osobni i profesionalni razvoj te cjeloživotno učenje. Temeljem definiranih ciljeva i mjera iz Programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja potrebno je izraditi novi sektorski kurikulumi, ojačati model učenja temeljenog na radu, unaprijediti sustav osiguranja kvalitete kao i sustav trajnog profesionalnog razvoja nastavnika, zatim podići privlačnost strukovnog obrazovanja i povećati mobilnost te zapošljivost učenika u strukovnom obrazovanju. Posebice se naglašava kako je potrebno dodatno intenzivirati procese, metode i postupke koji će osigurati kontinuirano osuvremenjivanje obrazovne ponude u skladu s potrebama tržišta rada razvojem novih pristupa i metodologije koji će biti u skladu s promjenama u sustavu koje su nastale u proteklom razdoblju (HKO, cjelovita kurikularna reforma).

Temeljem **Strategije cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj 2016.-2020.** donesen je Akcijski plan provedbe Strategije cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj za 2018. godinu koji predstavlja važan korak u uspostavi koherentnog, jasno strukturiranog institucionalnog sustava potpore procesu cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere, utemeljenog na multidisciplinarnom partnerskom pristupu, s jasno definiranom svrhom, konkretnim ciljevima i usklađenom matricom nadležnosti i odgovornosti. U okviru Prioriteta 1. Strategije CPU-a Uspostavljanje sustava za CPU kroz Cilj 1.2. Utvrditi uloge/nadležnosti svih institucija pružatelja usluga CPU predviđeno je razvijanje modela usmjeravanja učenika sa svim nužnim preduvjetima. Akcijskim planom će se provesti Mjera 1.2.2. Razviti sustav profesionalnog usmjeravanja učenika koji omogućuje razvoj vještina upravljanja karijerom, odnosno uspostaviti će se i ojačati sustav profesionalnog usmjeravanja svih učenika te unaprijediti kompetencije savjetnika za pružanje usluga profesionalnog usmjeravanja unutar sustava obrazovanja. Također, u okviru Prioriteta 3. Strategije CPU-a Osiguravanje kvalitete usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja definiran je Cilj 3.3. Profesionalizacija savjetnika za CPU temeljem kojeg je predviđeno donošenje programa za izobrazbu savjetnika za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje. Sukladno navedenom Akcijskom planu, provest će se Mjera 3.3.2. Izrada Standarda zanimanja i Standarda kvalifikacija za savjetnika za CPU i

razvijanje sustava kontinuiranog usavršavanja savjetnika za karijeru u obrazovanju odraslih, čime će se unaprijediti i osigurati kvaliteta rada savjetnika za profesionalno usmjeravanje kroz razvoj standarda zanimanja i standarda kvalifikacije te razvoj sustava licenciranja.

Program Vlade Republike Hrvatske za mandat 2016.-2020. u okviru temeljnog cilja OBRAZOVANJE, ZNANOST I ŠPORT naglašava važnost provedbe reforme obrazovanja u skladu s najboljom europskom praksom kako bi se zajedno s promicanjem cjeloživotnog obrazovanja omogućila modernizacija hrvatskoga gospodarstva utemeljenog na znanju. Također, ističe se važnost usmjerenosti na ispunjavanje specifičnih ciljeva vezanih uz uspostavu modernog sustava odgoja i obrazovanja te obrazovnog sustava koji je usklađen s potrebama tržišta rada.

Navedeno se prije svega odnosi na potrebu provedbe kurikularne reforme kako bi se ostvarili reformski procesi temeljeni na kompetencijskom pristupu obrazovanju i učenju. Nadalje, predviđa se uvođenje modela dualnog strukovnog obrazovanja u kojemu poslodavci postaju partneri obrazovnim institucijama te zajedno odlučuju o programu i upisnim kvotama, a čime će se omogućiti fleksibilnost strukovnih kurikuluma i njihovo povezivanje s obrazovanjem odraslih i cjeloživotnim učenjem.

Nacionalni kurikulum za strukovno obrazovanje definira viziju strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u Republici Hrvatskoj do 2020. godine, koje će biti usmjereno na kvalitetu i učinkovitost, a uz to će biti privlačno, inovativno, relevantno i povezano s tržištem rada te će omogućiti stjecanje kompetencija za osobni i profesionalni razvoj te nastavak obrazovanja i cjeloživotno učenje. U dokumentu se posebice ističe potreba za visokom relevantnošću strukovnih kvalifikacija na tržištu rada i definiranim putovima za nastavak obrazovanja i osposobljavanja. Nadalje, prepoznata je potreba razvijanja fleksibilnog i inkluzivnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja temeljenog na ishodima učenja, inovativnim metodama učenja i poučavanja te na partnerstvu sa svim dionicima, a posebice poslodavcima. Kao svrha strukovnog obrazovanja definira se stjecanje kompetencija potrebnih za određene kvalifikacije temeljenih na potrebama svijeta rada, na relevantnim nacionalnim strategijama razvoja gospodarstva te na mogućnosti nastavka obrazovanja. S tim u svezi strukovno obrazovanje treba osigurati uvjete za:

- stjecanje prve kvalifikacije i usvajanje generičkih kompetencija za cjeloživotno učenje u skladu s mogućnostima pojedinca,
- proširivanje i usavršavanje stečenog znanja prema zahtjevima svijeta rada,
- osobni razvoj pojedinca s posebnim naglaskom na razvoj, poduzetnosti, inovativnosti i kreativnosti,
- zapošljivost i samozapošljivost,
- nastavak obrazovanja.

Nadalje, u odgojno-obrazovnome procesu učenja i poučavanja važno je postići:

- programsku i vremensku usklađenost općeobrazovnog i strukovnog dijela kurikuluma,
- usklađenost sadržaja i procesa učenja i poučavanja u ustanovi za strukovno obrazovanje s
- procesom učenja temeljenoga na radu u sklopu strukovnog dijela kurikulumu u svijetu rada,
- izvođenje strukovnog kurikulumu u primjerenom okruženju (u standardnim i specijaliziranim učionicama te na radnome mjestu u svijetu rada),
- usklađenost sadržaja i metoda učenja i poučavanja kao i metoda vrednovanja s planiranim
- ishodima učenja standarda kvalifikacije, odnosno kompetencija iz standarda zanimanja.

Također, učenje i poučavanje potrebno je ostvarivati u okruženju koje simulira stvarne radne uvjete te je kvalitetna priprema za učenje u stvarnome radnom okruženju. Nastavno tome, u dokumentu se posebice ističe važnost učenja temeljenog na radu. Naime, proces učenja temeljenog na radu sastavni je i neodvojiv dio strukovnog obrazovanja podiže kvalitetu strukovnog obrazovanja, a suradnički odnosi između ustanova za strukovno obrazovanje i gospodarstva čine ga fleksibilnim i prilagodljivim.

Sadržaje učenja i poučavanja u strukovnom obrazovanju potrebno je oblikovati u skladu s ishodima učenja određenim sektorskim kurikulumima, strukovnim kurikulumima, nacionalnim kurikulumima područja i međupredmetnih tema. Na temelju određenih udjela općeobrazovnog, strukovnog i sektorskog dijela strukovnog kurikulumu kreiraju se odgovarajući sadržaji učenja i poučavanja.

Zaključak

Reforma strukovnog obrazovanja u Hrvatskoj mora odgovoriti na izazove današnjice, kao što su:

- povećana potražnja za transverzalnim kompetencijama koje su primijenjive u različitim poslovnim i životnim situacijama;
- potreba za sektorskom i međusektorskom mobilnosti radnika;
- potreba za fleksigurnosti tj. potreba za „sigurnosnim mrežama“ za cjeloživotno učenje, dostupnim u svim krajevima Republike Hrvatske;
- osiguranje povezanosti strukovnog obrazovanja i poslovnog svijeta temeljeno na dobrovoljnoj uključenosti i obostranoj koristi;
- učinkovitije iskorištavanje javnih financijskih resursa, uz transparentno nagrađivanje pojedinaca koji ponajviše pridonose uspjehu učenika i razvoju institucija;
- zapošljavanje mladih osoba (do 24 godine), koje će svojim vještinama i kontinuiranim cjeloživotnim učenjem biti spremni osamostaliti se i pridonositi ekonomskom i demografskom razvoju zajednice;

- izgradnja ljudskih potencijala koji će se moći kontinuirano prilagođavati promjenama koje donose industrijska revolucija 4.0, zahtjevi suvremenog informacijskog doba te zahtjevi svijeta rada.

U provedbi reforme strukovnog obrazovanja treba iskoristiti prilike koje se nude a posebice je nužno:

- fokusirati se na rad s onim mladim ljudima koji zaista žele sudjelovati u modernom strukovnom obrazovanju, a ne koristiti strukovno obrazovanje tek kao supstitut za gimnazijsko obrazovanje;
- osigurati kvalitetu strukovnog obrazovanja ujednačavanjem kriterija vrednovanja znanja i vještina učenika u strukovnom obrazovanju;
- osigurati veću pristupačnost strukovnih programa učenicima s teškoćama u razvoju, prilagoditi postojeće te razviti nove programe za učenike s teškoćama prilagođene potrebama tržišta rada, koji će im omogućiti bolju zapošljivost na otvorenom tržištu rada;
- prepoznati instrumente Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira i njihov doprinos kontinuiranom razvoju učenika i nastavnika, stjecanju relevantnih ishoda učenja i fleksibilnom priznavanju stečenih kompetencija u cilju stjecanja novih kvalifikacija;
- iskoristiti činjenicu da Hrvatska ima vrlo dobar omjer nastavnika i učenika u srednjem obrazovanju, što bi trebalo pridonijeti unaprijeđenju kvalitete nastave;
- iskoristiti činjenicu da Hrvatska u obrazovanje ulaže jednaki udio BDP-a (oko 5 %) kao i razvijene članice EU-a te da se racionalnim korištenjem sredstava može unaprijediti kvaliteta.

Zaključno, treba naglasiti da razvoj i reforma strukovnog obrazovanja moraju pridonijeti ostvarenju:

1. fleksibilnosti i kraćem vremenu donošenja budućih programa obrazovanja i osposobljavanja;
2. poboljšane horizontalne prohodnosti omogućavanjem učenicima koji su završili srednje strukovno obrazovanje različitih profila stjecanje interdisciplinarnih kompetencija u programima cjeloživotnog učenja i strukovnog obrazovanja na 5. razini;
3. poboljšane vertikalne prohodnosti za učenike 3-godišnjih i 4-godišnjih strukovnih programa;
4. autonomnosti obrazovnih ustanova, koje će u suradnji s osnivačem moći odlučivati u kojim područjima žele provoditi obrazovanje, ovisno o tome kakav je interes regionalnih ili lokalnih poslodavaca i potreba pojedinaca;

5. racionalizacije proračunskih sredstava smanjenjem broja dugotrajno nezaposlenih i broja neuspješnih studenata te smanjenjem broja obrazovnih programa;
6. veće motivacije i boljeg iskorištenja EU fondova od strane lokalne zajednice, u novom proračunskom razdoblju EU 2021. – 2027. za pripremu obrazovnih programa, edukaciju nastavnika te izgradnju i opremanje obrazovnih ustanova;
7. veće uključenosti osnivača u djelovanje i razvoj obrazovnih institucija (npr. zajedničke prijave projekata, subvencioniranje prijevoza učenika i slično);
8. ustrojavanje programa formalnoga strukovnog obrazovanja za stjecanje kvalifikacije 5. razine, koji se mogu pohađati uz rad;
9. povećanje mogućnosti sudjelovanja u cjeloživotnom obrazovanju;
10. značajnije uključenje poslodavaca u izvedbu obrazovnih programa što će pridonijeti i većem zanimanju za obrazovanje sadašnjih i budućih zaposlenika;
11. ranijeg zapošljavanja mladih, što bi trebalo pridonijeti njihovom ranijem osamostaljivanju i zasnivanju obitelji a time i demografskoj obnovi;
12. uvođenja strukovne mature – uvođenje sektorskih kurikuluma i racionalizacija strukovnih kurikuluma omogućit će provođenje strukovnih matura koje je iznimno zahtjevno provesti za postojećih 248 različitih programa zbog financija i potrebnih resursa.

Reference:

1. Program razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016. – 2020:
https://mzo.hr/sites/default/files/dokumenti/2017/OBRAZOVANJE/Srednje/strukovne/program_razvoja_sustava_strukovnog_obrazovanja_i_osposobljavanja_2016-2020.pdf
2. Nacionalni kurikulum za strukovno obrazovanje:
https://mzo.hr/sites/default/files/dokumenti/2017/OBRAZOVANJE/NACION-KURIK/nacionalni_kurikulum_za_strukovno_obrazovanje.pdf
3. Akcijski plan provedbe Programa razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016. – 2020:
https://mzo.hr/sites/default/files/dokumenti/2017/OBRAZOVANJE/Srednje/Desni_dokumenti/akcijski_plan_provedbe_programa_razvoja_sustava_strukovnog_obrazovanja_i_osposobljavanja_2016-2020.pdf
4. Anketa poslodavaca, HZZ, 2017:
http://www.hzz.hr/UserDocsImages/Anketa_poslodavaca_2017_HZZ.pdf
5. Statistika registrirane nezaposlenosti: <http://statistika.hzz.hr/Statistika.aspx?tipIzvjestaja=1>
6. Croatia Skills Forecast 2025, CEDEFOP: <http://www.cedefop.europa.eu/hr/publications-and-resources/country-reports/croatia-skills-forecasts-2025>
7. Strategija znanosti, obrazovanja i tehnologije:
http://www.azoo.hr/images/AZOO/Cjelovit_sadrzaj_Strategije_obrazovanja_znanosti_i_tehnologije.pdf
8. Statistika visokog obrazovanja, DZS: <https://www.dzs.hr/>
9. Secondary Education Statistics, Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Secondary_education_statistics
10. Tertiary education statistics, Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics
11. Modernizacija sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja:
http://www.ssmb.hr/libraries/0001/2883/Modernizacija_SO0.pdf

12. Zaključne primjedbe o inicijalnom izvješću Hrvatske (CRPD/CHRV-2015.) UN odbora za prava osoba s invaliditetom
13. Nacionalna strategija za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom za razdoblje od 2017. do 2020. godine
14. Akcijski plan provedbe Strategije cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj za 2018. godinu

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić

Prilog 8.

Organizacijski odbor konferencije „Hrvatski kvalifikacijski okvir - mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja “

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00014-18-0020
Zagreb, 5. srpnja 2018. godine

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013. i OUSRH 41/2016.) te članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala donosi

O D L U K U

o imenovanju Organizacijskog odbora konferencije „Hrvatski kvalifikacijski okvir - mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja “

I.

Imenuje se Organizacijski odbor konferencije „Hrvatski kvalifikacijski okvir - mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja“ koja će se održati 7. prosinca 2018. godine u sljedećem sastavu:

1. prof. dr. sc. Duško Pavletić, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, predsjednik Organizacijskog odbora;
2. prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, članica;
3. prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija, rektorica Sveučilišta u Rijeci, članica;
4. prof. dr. sc. Aleksandra Deluka-Tibljša, Sveučilište u Rijeci, članica;
5. prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, Sveučilište u Rijeci, članica;
6. mr. sc. Erita Blagdan, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, članica;
7. mr. sc. Ana Tecilazić Goršić, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, članica;
8. mr. sc. Ninoslav Šćukanec, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, član;
9. Jasminka Martinović, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, članica;
10. Danijela Žagar, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, član;
11. Anica Milićević Pezelj, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, članica;
12. Žarko Bošnjak, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, član;
13. Ivan Šutalo, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, član;
14. Hrvoje Josip Balen, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, član;
15. Mile Živčić, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, član;
16. Josipa Češnovar, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, članica

II.

Zadaće Organizacijskoga odbora su organizacija stručnog dijela konferencije koja uključuje planiranje programa, tema, predavača i uvodničara okruglih stolova, moderiranje rasprava i drugih sekcija u sklopu konferencije, pripremanje materijala za medije i predlaganje zaključaka konferencije.

III.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA
RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić

Prilog 9.

Program konferencije „Hrvatski kvalifikacijski okvir - mehanizam za osiguravanje relevantnosti obrazovanja “

Konferencija Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO): MEHANIZAM ZA OSIGURAVANJE RELEVANTNOSTI OBRAZOVANJA

- koncept i program konferencije -

Pitanja kojima se ova konferencija bavi: Kako osigurati neophodne kompetencije za tržište rada? Koje su to kompetencije? Kako povezati tržište i obrazovanje? Što o obrazovnom sustavu misle poslodavci? Što donosi eksperimentalna provedba kurikularne reforme? Uloga doktorskih studija?

VRIJEME ODRŽAVANJA KONFERENCIJE: 7. prosinca 2018. godine

MJESTO ODRŽAVANJA KONFERENCIJE: Rijeka, Kampus Sveučilišta u Rijeci, zgrada Građevinskog fakulteta

MODERATORICA KONFERENCIJE: Petra Kremenjaš, Ministarstvo znanosti i obrazovanja

9:00	Registracija sudionika	
9:30	Uvodni govori	• Prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala • Prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija, rektorica Sveučilišta u Rijeci • Prof. dr. sc. Blaženka Divjak, ministrica znanosti i obrazovanja
10:00	Hrvatsko obrazovanje u inozemnom kontekstu, EU trendovi i politike obrazovanja	• Daria Arlavi, savjetnica za obrazovanje pri Stalnom predstavništvu RH pri Europskoj uniji
10:30	Relevantnost obrazovanja u Hrvatskoj iz vizure poslodavaca	• Mladen Pejčević, izvršni direktor Poslovnog razvoja, strategije i informacijske tehnologije Atlantic Grupe d.d., Zagreb i predsjednik Savjeta Sveučilišta u Rijeci • Siniša Reljić, direktor Navis Consult-a d.o.o., Rijeka, član Savjeta Sveučilišta u Rijeci
11:10	RASPRAVA	
11:30	OSVJEŽENJE	

Primjena Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira kao alata za unapređenje kvalitete i relevantnosti obrazovanja na svim razinama (paralelne teme)

	Kurikularna reforma u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju	Unapređenje i verifikacija ishoda učenja u visokom obrazovanju	Kurikularna reforma – alat za unapređenje relevantnosti i kvalitete predtercijarnog obrazovanja
12:00	Teme: Vlado Prskalo, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, pomoćnik ministrice – Dualni model strukovnog obrazovanja Hrvoje Bakić, Ministarstvo znanosti i obrazovanja – Regionalni centri kompetentnosti Moderator Tihomir Tomčić, Strukovna škola Vice Vlatkovića Zadar	Teme: mr. sc. Ana Tecilazić Goršić, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, načelnica Sektora za razvoj visokog obrazovanja – Osiguravanje kvalitete stjecanja ishoda učenja kroz rad - zakonodavni okvir i prilike za razvojne projekte prof. dr. sc. Sanja Barić, prorektorica za studije i studente Sveučilišta u Rijeci - Unapređenje ishoda učenja - učenjem kroz rad nastavne/stručne baze Sveučilišta u Rijeci Moderatorica prof. dr. sc. Aleksandra Deluka – Tibljaš, Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci	Teme: Lidija Kralj, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, pomoćnica ministrice – Osvrt na kurikularnu reformu kao alat za unapređenje relevantnosti i kvalitete predtercijarnog obrazovanja prof. dr. sc. Svjetlana Kolić Vehovec, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci - Rezultati i zaključci evaluacije projekta e-škole Moderatorica izv. prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

13:00	RUČAK		
14.00 - 14:45	Razgovor s povodom: Regionalni centri kompetentnosti Tihomir Tomčić, Strukovna škola Vice Vlatkovića Zadar, ravnatelj Ivo Bilić, Turističko-ugostiteljska škola Split, ravnatelj Mirjana Grabar-Kruljac, Medicinska škola Varaždin, ravnateljica Davor Malović, Tehnička škola Sisak, ravnatelj Sibila Roth, Ugostiteljska škola Opatija, ravnateljica <i>Moderatori:</i> Tihomir Tomčić, Strukovna škola Vice Vlatkovića Zadar, prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala	Razgovor s povodom: Ured za karijere – dobra praksa izv. prof. dr. sc. Danijela Sokolić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, voditeljica Centra za karijere izv. prof. dr. sc. Sanja Lončar-Vicković, Građevinski i arhitektonski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku dr. sc. Katarina Pažur Aničić, Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, voditeljica Centra za podršku studentima i razvoj karijera Iva Gospodnetić, Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, voditeljica ureda Centra za karijere doc. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, docentica <i>Moderatori:</i> prof. dr. sc. Aleksandra Deluka – Tibljaš, Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci; prof. dr. sc. Duško Pavletić, Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci, Sanja Suto, Ministarstvo znanosti i obrazovanja	Razgovor s povodom: Škola za život – prva iskustva Tatjana Bandera Mrakovčić, O.Š. Nikola Tesla, Rijeka, ravnateljica Ljiljana Kulaš Jutrović, O.Š. Turnić, Rijeka, ravnateljica Jane Sclaunich, Prva riječka hrvatska gimnazija, ravnateljica Dubravko Deželić, Škola za grafiku, dizajn i medijsku produkciju, ravnatelj <i>Moderatori:</i> izv. prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci; Maro Alavanja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja

15:00	PANEL RASPRAVA: Priznavanje i vrednovanje prethodnog učenja Moderator: mr. sc. Ninoslav Šćukanec Schmidt, Institut za razvoj obrazovanja Panelisti: • izv. prof. dr. sc. Marta Žuvić, Sveučilište u Rijeci • mr. sc. Ana Tecilazić Goršić, Ministarstvo znanosti i obrazovanja • Mile Živčić, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih • doc. dr. sc. Mislav Balković, Visoko učilište Algebra • mr. sc. Mirela Lekić, Hrvatska obrtnička komora	PANEL RASPRAVA. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine Moderator: dr. sc. Marko Košiček, Ministarstvo znanosti i obrazovanja Panelisti: • Jasminka Martinović, Hrvatska udruga poslodavaca • Anica Milićević Pezelj, Savez samostalnih sindikata Hrvatske • dr. iur. Suzana Kolesar, Hrvatska obrtnička komora
KNOWLEDGE CAFÉ		
16:00	Tematske cjeline. 1) Upisi u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira / Josipa Češnovar, Zdenko Križić, Vladimira Ivanković Bradić 2) Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse u visokom obrazovanju / Sanja Suto 3) Iskustva u provedbi Škole za život / Jane Sclaunich, Tatjana Bandera Mrakovčić, Ljiljana Kulaš Jutrović, Dubravko Deželić 4) Postupak reakreditacije iz perspektive Agencije za znanost i visoko obrazovanje / mr. sc. Sandra Bezjak 5) Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine / dr. sc. Marko Košiček, Jasminka Martinović Anica Milićević Pezelj, dr. iur. Suzana Kolesar 6) Relevantnost doktorskog obrazovanja: profesionalni doktorati i <i>spin-off</i> kao mogućnost zapošljavanja doktoranata / prof. dr. sc. Alen Ružić	
18:00	KRAJ KONFERENCIJE	